

ΣΥΝΤΑΚΤΙΚΟΝ

ΤΗΣ

ΕΛΛΗΝΙΚΗΣ ΓΛΩΣΣΗΣ

ΜΑΛΙΣΤΑ ΔΕ ΤΗΣ ΑΤΤΙΚΗΣ ΔΙΑΛΕΚΤΟΥ

ΕΓΚΡΙΘΕΝ ΕΝ ΤΩ ΔΙΑΓΩΝΙΣΜΩ ΤΩΝ ΔΙΔΑΚΤΙΚΩΝ ΒΙΒΛΙΩΝ

Διὰ τὴν πενταετίαν 1902—1907.

ΠΡΟΣ ΧΡΗΣΙΝ

ΤΩΝ ΕΛΛΗΝΙΚΩΝ ΣΧΟΛΕΙΩΝ

ΚΑΙ ΤΩΝ ΑΝΩΤΕΡΩΝ ΠΑΡΘΕΝΑΙΩΓΕΙΩΝ

ΥΠΟ

ΚΩΝΣΤΑΝΤΙΝΟΥ Σ. ΚΑΤΕΒΑΙΝΗ

ΕΠΙΔΟΧΗΣ ΠΕΜΠΤΗ

LIBRAIRIE HÉLÉNÉ

ΕΝ ΑΘΗΝΑΙΣ

ΕΚΔΟΤΗ, ΙΩΑΝΝΗΣ Δ. ΚΟΛΛΑΡΟΣ

ΒΙΒΛΙΟΠΩΛΕΙΟΝ ΤΗΣ «ΕΣΤΙΑΣ»

44—Ὁδὸς Σταδίου—44

1903

ΣΥΝΤΑΚΤΙΚΟΝ

ΤΗΣ

Αρ. ερω. 45242

ΕΛΛΗΝΙΚΗΣ ΓΛΩΣΣΗΣ

ΜΑΛΙΣΤΑ ΔΕ ΤΗΣ ΑΤΤΙΚΗΣ ΔΙΑΛΕΚΤΟΥ

ΕΓΚΡΙΘΕΝ ΕΝ ΤΩ ΔΙΑΓΩΝΙΣΜΩ ΤΩΝ ΔΙΔΑΚΤΙΚΩΝ ΒΙΒΛΙΩΝ

Κατὰ τὴν πενταετίαν 1902—1907.

ΠΡΟΣ ΧΡΗΣΙΝ

ΤΩΝ ΕΛΛΗΝΙΚΩΝ ΣΧΟΛΕΙΩΝ

ΚΑΙ ΤΩΝ ΑΝΩΤΕΡΩΝ ΠΑΡΘΕΝΑΓΩΓΕΙΩΝ

ΥΠΟ

ΚΩΝΣΤΑΝΤΙΝΟΥ Σ. ΚΑΤΕΒΑΙΝΗ

ΕΚΔΟΣΙΣ ΠΕΜΠΤΗ

ΕΝ ΑΘΗΝΑΙΣ

ΕΚΔΟΤΗΣ ΙΩΑΝΝΗΣ Δ. ΚΟΛΛΑΡΟΣ

ΒΙΒΛΙΟΠΩΛΕΙΟΝ ΤΗΣ «ΕΣΤΙΑΣ»

44—Ὀδὸς Σταδίου—44

1903

Πάν γνήσιον αντίτυπον φέρει τὴν σφραγίδα τοῦ
τοῦ Βιβλιοπωλείου τῆς «Ἑστίας»

Τυπογραφεῖον Παρασκευᾶ Λεῶν

ΠΡΟΛΟΓΟΣ

ΤΗΣ Β' ΕΚΔΟΣΕΩΣ

Παρά πάντων ὁμολογεῖται ὅτι τὸ πρὸς χοῦσιν τῶν ἑλληνικῶν σχολείων καὶ τῶν ἀνωτέρων παρθεναγωγείων συντακτικὸν πρέπει νὰ περιέχη αὐτὰ τὰ κυριώτατα τῆς ἀττικῆς συντάξεως, ταῦτα δὲ νὰ διδάσκωνται ἐν αὐτῷ σαφῶς καὶ ἀκριβῶς καὶ νὰ στηρίζωνται ἐπὶ παραδειγματῶν ὀλίγων καὶ ἐκλεκτῶν. Ἀληθῶς ἡ συσσώρευσις μερικοτήτων καὶ σπανιωτέρων συντάξεων εἶνε ἀντιπαιδαγωγικὸν καὶ ἐπιβλαβές πὼς τοῖς παισίν, οἵτινες εἶνε ἐτι ἀπειροὶ τῆς εὐκινησίας τῆς ἀρχαίας ἑλληνικῆς γλώσσης· διότι συνταράττει τὴν διάνοιαν αὐτῶν καὶ κωλύει νὰ κατανοήσωσιν ἀκριβῶς καὶ αὐτὰ τὰ γενικὰ καὶ συνήθη· ἀφ' ἑτέρου ἡ ἔλλειψις σαφηνείας καὶ ἀκριβείας καὶ ἡ παράθεσις παραδειγμάτων μὴ προσφυῶν καθιστᾷ δύσκολον τὴν ἀκριβῆ κατάληψιν τῶν διδασκομένων. Τοῦναντίον δέ, ὅταν ὁ παῖς διὰ σαφῶν καὶ ἀκριβῶν κανόνων στηριζομένων ἐπὶ καταλλήλων παραδειγμάτων διδαχθῇ τὰ συνήθη τῆς ἑλληνικῆς συντάξεως, δύναται ἔπειτα καὶ περὶ τῶν σπανιωτέρων ὑπὸ τοῦ διδασκάλου χειραγωγούμενος ἢ καὶ ἀφ' ἑαυτοῦ ἀσφαλῶς νὰ κρίνη.

Εἰς ταῦτα ἀποβλέψας ἀπεφάσισα νὰ παρασκευάσω καὶ ἐκδώσω τὸ συντακτικὸν τοῦτο πρὸς χοῦσιν τῶν ἑλληνικῶν σχολείων καὶ τῶν ἀνωτέρων παρθεναγωγείων. Ἐν τῇ συν-

τάξει αὐτοῦ ἐπιμελῶς, ἐφρόντισα ὅπως αὐτὰ τὰ κύρια καὶ γενικὰ τῆς αἰτιατικῆς συντάξεως ἐν αὐτῷ περιλάβω, σαφεῖς δὲ καὶ ἀκριβεῖς τοὺς κανόνας κατασκευάσω, εὐμνημόνευτα δὲ καὶ διδακτικὰ διὰ τὸ ἠθικὸν περιεχόμενον παραδείγματα παραθέσω.

Μακρότερον λόγον ποιῶμαι περὶ τῶν ἐπιρρηματικῶν προσδιορισμῶν, περὶ τῆς συντάξεως τῶν ῥημάτων, περὶ τῶν ἐγκλίσεων καὶ περὶ τῆς μετοχῆς· διότι ταῦτα εἶνε σπουδαία μέρη τῆς ἑλληνικῆς συντάξεως, καὶ εἶνε ἀνάγκη ἀκριβεστέρα διδασκαλία αὐτῶν νὰ γίνηται.

Κ. Σ. ΚΑΤΕΒΑΙΝΗΣ

ΣΥΝΤΑΚΤΙΚΟΝ ΤΗΣ ΕΛΛΗΝΙΚΗΣ ΓΛΩΣΣΗΣ

§ 1. *Συντακτικόν* λέγεται τὸ μέρος τῆς γραμματικῆς, ὅπερ διδάσκει πῶς γίνεται ἡ σύνταξις. Σύνταξις δὲ εἶνε ἡ ὀρθὴ πλοκὴ τῶν λέξεων πρὸς κατασκευὴν λόγου.

§ 2. Ἐπειδὴ ὁ λόγος σύγκειται ἐκ μιᾶς ἢ πλείονων προτάσεων, πᾶσα δὲ πρότασις ἐκ λέξεων, ἔπεται ὅτι ἔργον τοῦ συντακτικοῦ εἶνε νὰ διδῇ πῶς συντάσσονται αἱ λέξεις μετ' ἀλλήλων καὶ τί χρησιμεύει ἕκαστον εἶδος αὐτῶν ἐν τῇ προτάσει, ἔπειτα δὲ πῶς συνδέονται μετ' ἀλλήλων αἱ προτάσεις ἐν τῇ κατασκευῇ τοῦ λόγου.

Α'. Περὶ προτάσεως.

§ 3. *Πρότασις* λέγεται ἡ διὰ λέξεων ἔκφρασις διανοήματος· π. χ. Ὁ ἥλιος λάμπει.—Ὁ ἄνθρωπος ἐστὶ θνητός.

§ 4. Τὰ μέρη, ἐκ τῶν ὁποίων ἀναγκάως σύγκειται πᾶσα πρότασις, εἶνε δύο, τὸ ὑποκείμενον καὶ τὸ κατηγορημα, καὶ λέγονται κύριοι ὄροι τῆς προτάσεως. Καὶ ὑποκείμενον μὲν εἶνε τὸ πρόσωπον ἢ πρᾶγμα, περὶ τοῦ ὁποίου λέγεται τι, κατηγορημα δὲ ἐκεῖνο, ὅπερ λέγεται περὶ τοῦ ὑποκειμένου.

1. Τὸ ὑποκείμενον.

§ 5. Τὸ ὑποκείμενον τίθεται κατ' ὀνομαστικὴν πτώσιν· π.χ. ὁ παῖς γράφει. Τίθεται δὲ ὡς ὑποκείμενον πρὸ πάντων τὸ εὐσιαστικὸν καὶ ἡ προσωπικὴ ἀντωνυμία· π. χ. ὁ ἥλιος λάμπει.—Ἐγὼ μὲν σπουδάζω, σὺ δὲ παίζεις.—Ἀλλὰ καὶ ἐπίθετον οὐσιαστικῶς λαμβανόμενον καὶ μετοχὴ καὶ ἀπαρέμφατον καὶ ὀλόκληρος πρότασις ἐνίοτε δύναται νὰ τεθῶσιν ὡς ὑποκείμενον, πρὸς τούτοις.

δὲ καὶ ἄκλιτον μέρος λόγου μετὰ τοῦ ἄρθρου τό· π. χ. Γελᾶ ὁ μῶρος κᾶν τι μὴ γελοῖον ἦ.— Οἱ φθοροῦντες μισοῦνται.— Ὑγίαινειν ἀριστόν ἐστι.— Τέρας ἐστὶν εἴ τις εὐτύχηκε διὰ βίου.— Τὸ μὲν ἐστὶ σύνδεσμος.— Τὸ πῖ ἐστὶ σύμφωνον.

ΣΗΜ. Τὸ ὑποκείμενον ἐνίοτε ἐκφέρεται δι' αἰτιατικῆς μετὰ τῆς προθέσεως πρὸς, εἰς, περὶ, ὑπέρ, ὅταν πρόκειται δι' αὐτοῦ νὰ δηλωθῇ χρόνος ἢ ποσὸν οὐχὶ ἀκριβῶς, ἀλλ' ὡς ἔγγιστα ὠρισμένον· π. χ. πρὸς ἐσπέραν ἦν (=περίπου ἐσπέρα ἦτο).— Ἐς ἄνδρας διακοσίους ἐνέμειναν τῇ ἐξόδῳ (=ὡς ἔγγιστα διακόσιοι ἄνδρες).— Ἀπέθανον περὶ τοὺς τριακοσίους (=περίπου τριακοσίοι).— Ὑπὲρ τοὺς τετρακισχιλίους ἀπέθανον (=πλείονες τῶν τετρακισχιλίων).

2. Τὸ κατηγόρημα.

§ 6. Τὸ κατηγόρημα εἶνε ἡ ῥῆμα, ὡς: Ὁ ἥλιος λάμπει· ἡ ὄνομα, ὡς: ὁ ἄνθρωπος ἐστὶ θνητός. Τὸ κατηγόρημα, ὅταν εἶνε ὄνομα, λέγεται κατηγορούμενον καὶ συνδέεται μετὰ τοῦ ὑποκειμένου διὰ τοῦ εἶναι, ὅπερ λέγεται συνδετικόν.

α'. Τὸ κατηγορούμενον.

§ 7. Ὡς κατηγορούμενον τίθεται 1) τὸ ἐπίθετον· π. χ. ὁ Θεός ἐστὶν ἀγαθός· 2) μετοχή, ἀντωνυμία, ἀριθμητικόν· π. χ. εἰμι τυράνῳ δοικώς.— Ἐγὼ εἰμι ἐκεῖνος. Οἱ ληφθέντες ἦσαν ὀδοήκοιτα· 3) οὐσιαστικόν, ἀπαρέμφατον καὶ ὀλόκληρος πρότασις· π. χ. ἡ Σάμος ἐστὶ νῆσος.— Τὸ λακωνίζειν ἐστὶ φιλοσοφεῖν.— Ὁ Φίλιππος ἐστὶ ὅ,τι ἄρ εἶποι τις.

ΣΗΜ. Ἐνίοτε τὸ κατηγορούμενον ἐκφέρεται δι' αἰτιατικῆς μετὰ τῆς προθέσεως εἰς, περὶ ὑπέρ, ὅταν πρόκειται νὰ δηλωθῇ δι' αὐτοῦ ποσὸν οὐχὶ ἀκριβῶς, ἀλλ' ὡς ἔγγιστα ὠρισμένον· π. χ. οἱ μισθοφόροι ἦσαν εἰς μυρίους (=σχεδὸν μύριοι).— Οἱ λελυμένοι ἦσαν περὶ ἑκατὸν (=περίπου ἑκατόν).— Οἱ στρατιῶται ἦσαν ὑπὲρ τοὺς τρισχιλίους (=πλείονες τῶν τρισχιλίων).

β'. Τὸ συνδετικόν.

§ 8. Συνδετικόν λέγεται τὸ εἶναι, ἐπειδὴ χρησιμεύει εἰς σύνδεσιν τοῦ κατηγορουμένου μετὰ τοῦ ὑποκειμένου.

Σημ. Τὸ εἶναι λαμβάνεται πολλάκις οὐχὶ ὡς συνδετικόν, ἀλλ' ὡς κατηγορηματικόν ῥῆμα καὶ σημαίνει συνήθως ὑπάρχειν· π. χ. ἐστὶ Θεός.

§ 9. Πλὴν τοῦ εἶναι χρησιμεύουσιν ὡς συνδετικὰ καὶ τὰ ἐξῆς ῥήματα : 1) τὸ γίγνεσθαι, ὑπάρχειν, πεφυκέναι, καθίστασθαι· π. χ. ὁ Θεμιστοκλῆς ἐγένετο ἀνὴρ ἀγαθός.—Τοῦτο πρὸς μὲν τὰ μέλλοντα βέλτιστον ὑπάρχει.—Ὁ Ἡρακλῆς κατέστη εὐεργέτης τῆς Ἑλλάδος.—2) τὰ δοξαστικά δοκεῖν, φαίεσθαι, νομίζεσθαι, κρίνεσθαι· π. χ. δῆλη ἐδόκει ἡ ἐπιβουλή.—Τοιοῦτος νομίζομαι.—3) τὰ κλητικά λέγεσθαι, καλεῖσθαι, ὀνομάζεσθαι, προσαγορεύεσθαι, ἀκούειν (=λέγεσθαι)· π. χ. κόθορνος ἐπικαλεῖται (Θηραμένης).—Οὗτοι κόλακες ἀκούουσι.—4) τὸ ποιεῖσθαι, ἀποδείκνυσθαι, χειροτονεῖσθαι, αἰρεῖσθαι, λαγχάνειν· π. χ. Ξενοφῶν ἠρέθη ἄρχων.—Κῦρος ἀπεδείχθη στρατηγός.—Δημοσθένης ἔλαχε τειχοποιός.

§ 10. Μετὰ παντός σχεδόν ῥήματος, μάλιστα δὲ μετὰ τῶν κινήσεως σημαντικῶν, δύναται νὰ συναφθῇ ἐπίθετον ὡς κατηγορούμενον τοῦ ὑποκειμένου· π. χ. τριταῖοι ἀφίκορτο.—Ἐφέβομαι τελευταῖος.—Ἐίπορτο ἄσμενοι.

3. Συμφωνία τοῦ ῥήματος πρὸς τὸ ὑποκείμενον.

§ 11. Τὸ ῥῆμα συμφωνεῖ πρὸς τὸ ὑποκείμενον κατ' ἀριθμὸν καὶ πρόσωπον· π. χ. σὺ μὲν παιδείας ἐπιθυμεῖς, ἐγὼ δὲ παιδεύειν ἄλλους ἐπιχειρῶ.—Οἱ τύραννοι μισοῦνται.

Ἐξαιρέσεις τοῦ γενικοῦ τούτου κανόνος εἶνε αἱ ἐξῆς·

1) ὑποκείμενον ἐνικοῦ ἀριθμοῦ, ὅταν εἶνε περιληπτικόν, συντάσσεται πολλῶς μετὰ πληθυντικοῦ ῥήματος· ὁ στρατός ἀπέβαινον (=οἱ στρατιῶται ἀπέβαινον).

2) ὑποκείμενον οὐδετέρου γένους καὶ πληθυντικοῦ ἀριθμοῦ συντάσσεται μετὰ ἐνικοῦ ῥήματος· π. χ. τὰ παιδιά παίζει.—Ὁπλὰ οὐ πάρεστιν. Ἡ σύνταξις αὕτη λέγεται Ἀττικὴ σύνταξις.

3) ὅταν τὸ κατηγορούμενον εἶνε οὐσιαστικόν, τὸ συνδετικόν συμφωνεῖ κατ' ἀριθμὸν πρὸς τὸ κατηγορούμενον συνήθως· π. χ. Οἱ σοφισταὶ φανερά ἐστι λώβη καὶ διαφθορά τῶν συγγιγνομένων. Τὸ χωρίον Ἐρρέα ὁδοὶ ἐκαλοῦντο.

§ 12. Ὅταν τὰ ὑποκείμενα εἶνε δύο ἢ πλείονα, τὸ ῥῆμα τίθεται κατὰ πληθυντικὸν ἀριθμὸν ἢ κατὰ τὸν ἀριθμὸν τοῦ πλησι-

στέρου· π. χ. *Εὐρυμέδων καὶ Σοφοκλῆς εἰς Κέρκυραν ἐστράτευσαν.*—*Ἐπεμφέ με Ἀριαῖος καὶ Ἀρτάζος.*

ΣΗΜ. Ὅταν τὰ ὑποκείμενα εἶνε δύο ἐνικά, τὸ ῥῆμα τίθεται ἐνίοτε κατὰ διῶκόν ἀριθμόν· π. χ. *Μίως καὶ Λυκοῦργος νόμους ἐθέτην.*

§ 13. Ὅταν τὰ ὑποκείμενα εἶνε δύο ἢ πλείονα, διαφόρου δὲ προσώπου, τὸ ῥῆμα τίθεται κατὰ πληθυντικὸν ἀριθμόν καὶ κατὰ τὸ ἐπικρατέστερον πρόσωπον. Εἶνε δὲ τὸ μὲν α' πρόσωπον ἐπικρατέστερον τοῦ β' καὶ τοῦ γ', τὸ δὲ β' ἐπικρατέστερον τοῦ γ'· π. χ. *ἐγὼ καὶ σὺ γράφομεν.—ἐγὼ καὶ ἐκεῖνος γράφομεν.—σὺ καὶ ἐκεῖνος γράφετε.*

4. Συμφωνία τοῦ κατηγορουμένου πρὸς τὸ ὑποκείμενον.

§ 14. Τὸ κατηγορούμενον, ἂν μὲν εἶνε ἐπίθετον, συμφωνεῖ πρὸς τὸ ὑποκείμενον κατὰ γένος, ἀριθμὸν καὶ πτώσιν· π. χ. ὁ *ἄνθρωπος ἐστὶ θνητός.*—*Ἡ γῆ ἐστὶ στρογγύλη.*—*Οἱ Ἕλληνες πολεμικώτατοι ἐγένοντο.* Ἄν δὲ εἶνε οὐσιαστικόν, συμφωνεῖ πρὸς τὸ ὑποκείμενον ἀναγκασίως μὲν κατὰ πτώσιν, τυχαίως δὲ καὶ κατὰ γένος καὶ ἀριθμόν· π. χ. Ὁ *Ὀλυμπός ἐστὶν ὄρος.*—*Τὰ πρόβατά ἐστι πλοῦτος.*—*Ἡ Σάμος ἐστὶ νῆσος.*

§ 15. Ὅταν τὸ ὑποκείμενον εἶνε γενικὸν καὶ οὐχὶ ὠρισμένον, τὸ κατηγορούμενον, ἂν εἶνε ἐπίθετον, τίθεται συνήθως κατ' οὐδέτερον γένος καὶ ἐνικὸν ἀριθμόν, οἰουδήποτε γένους καὶ ἀριθμοῦ καὶ ἂν εἶνε τὸ ὑποκείμενον· π. χ. ἡ σοφία πάντων *κάλλιστος.*—*Αἱ μεταβολαὶ λυπηρόν.*—*Οἱ παῖδες ἀγαρόν.*

ΣΗΜ. Εἰς τὴν ὁμιλουμένην γλῶσσαν μετὰ τοῦ τοιοῦτου κατηγορουμένου συναπτται καὶ ἡ λέξις πρῶγμα· π. χ. ἡ σοφία εἶνε *καλὴ* πρῶγμα.

§ 16. Πολλάκις τὸ κατηγορούμενον τίθεται κατὰ γενικὴν πτῶσιν, ὅταν δι' αὐτοῦ πρόκειται νὰ δηλωθῇ 1) σχέσις κτήσεως· π. χ. ἡ ἡγεμονία ἐστὶ τῆς πόλεως (=εἶνε κτῆμα τῆς πόλεως, ἀνήκει εἰς τὴν πόλιν. Πρβλ. τὸ τῆς κοινῆς: τὸ βιβλίον τοῦτο εἶνε τοῦ Γεωργίου κτλ.) 2) ἡλικία ἢ ἀξία τοῦ ὑποκείμενου ἢ ὕλη· π. χ. εἰμὶ *τριάκοντα ἐτῶν.*—*αὕτη ἡ οἰκία ἐστὶν εἴκοσι μῶν.*—*αὕτη ἡ οἰκία ἐστὶ λίθου.* 3) τὸ ὄπλον, εἰς τὸ ὅποσον ἀνήκει τὸ ὑποκείμενον· π. χ. ὁ Σωκράτης ἐστὶ τῶν σοφιστῶν (=ἐκ τῶν σοφιστῶν).

§ 17. Ὄταν τὰ ὑποκείμενα εἶνε δύο ἢ πλείονα, τότε ἐπὶ τοῦ κατηγορουμένου, ἂν εἶνε ἐπίθετον, παρατηροῦνται τὰ ἐξῆς:

1) Ὄταν τὰ ὑποκείμενα εἶνε ἔμφυχα, τὸ ἐπιθετικὸν κατηγορούμενον τίθεται ἐν τῷ πληθυντικῷ ἀριθμῷ καὶ κατὰ τὸ γένος τῶν ὑποκειμένων, ἂν εἶνε ὁμοιογενῆ, κατὰ τὸ ἐπικρατέστερον δὲ γένος, ἂν εἶνε ἑτερογενῆ. Εἶνε δὲ ἐπικρατέστερον τὸ μὲν ἀρσενικὸν τοῦ θηλυκοῦ καὶ τοῦ οὐδετέρου, τὸ δὲ θηλυκὸν τοῦ οὐδετέρου· π.χ. Ἰππαρχος καὶ Θεσσαλὸς ἀδελφοὶ ἦσαν.—Συνεληλυθότες ἦσαν καὶ ἄνδρες καὶ γυναῖκες καὶ κτήρη πολλά.—Ἡ μήτηρ καὶ τὰ παῖδιον ἀγαθαὶ εἰσιν.

ΣΗΜ. Ἐνίοτε, ὅταν τὰ ὑποκείμενα εἶνε δύο ἐνικά, τὸ κατηγορούμενον τίθεται κατὰ δοικὸν ἀριθμὸν· π. χ. ἐγὼ καὶ ὁ σὸς πατήρ ἐταίρω τε καὶ φίλω ἤμεν.

2) Ὄταν τὰ ὑποκείμενα εἶνε ἄψυχα, τὸ ἐπιθετικὸν κατηγορούμενον τίθεται συνήθως ἐν τῷ πληθυντικῷ ἀριθμῷ καὶ κατ' οὐδέτερον γένος· π. χ. λίθοι τε καὶ πλίνθοι καὶ ξύλα ἀτάκτως ἐρριμμένα οὐδὲν χρήσιμά ἐστιν.

5. Ἐλλειψῆς ὄρου τινὸς ἢ ὄρων τῆς προτάσεως.

§ 18. Ἐπὶ πρώτου καὶ δευτέρου προσώπου τὸ ὑποκείμενον παραλείπεται, ὅταν δὲν εἶνε ἀνάγκη νὰ ἐκφρασθῇ μετ' ἐμφάσεως· διότι ἡ κατάληξις τοῦ ῥήματος εἶνε ἐπιτηδεῖα νὰ δηλώσῃ αὐτό· π.χ. τί πωλεῖς; (δηλ. σύ). Ἄρτους πωλῶ (δηλ. ἐγώ).—Ἕλληνές ἐσμεν (δηλ. ἡμεῖς).

§ 19. Ἐπὶ τρίτου προσώπου τὸ ὑποκείμενον δὲν παραλείπεται, εἰμὴ εἰς τὰς ἐξῆς περιστάσεις:

1) ὅταν εἶνε πρόσωπον, ὅπερ ἔχει ὡς ἔργον τὸ ὑπὸ τοῦ ῥήματος σημαίνόμενον· π.χ. ἐσάλπικε (δηλ. ὁ σαλπικτής). Ἐκῆρυξε (δηλ. ὁ κῆρυξ).—ἕει, βρέχει, νίφει, ἀστράπτει, βροντᾷ (δηλ. ὁ Ζεὺς ἢ ὁ Θεός).

2) ἐπὶ τοῦ γασί, λέγουσι καὶ τῶν ὁμοίων, ὅταν νοῆται γενικῶς τὸ οἱ ἄνθρωποι· π. χ. γασί τὰς Ἀθήνας θεοσεβεστάτας εἶναι.

3) ὅταν νοῆται ἐκ τῶν προηγουμένων· π.χ. Τισσαφέρνης διαβάλλει τὸν Κῦρον πρὸς τὸν ἀδελφόν, ὡς ἐπιβουλεύει (δηλ. ὁ Κῦρος) αὐτῷ.

§ 20. Τὸ κατηγορούμενον παραλείπεται μόνον, ὅταν εὐκόλως νοῆται ἐκ τῶν ἡγουμένων· π. χ. ἐγὼ μὲν εἰμι ἐπιμελής, σὺ δὲ οὐκ εἶ. (δηλ. ἐπιμελής).

§ 21. Τὸ συνδετικὸν εἶναι παραλείπεται, ὅταν εὐκόλως νοῆται ἔξωθεν ἢ ἐκ τῆς σειρᾶς τοῦ λόγου· π. χ. ἡ σοφία πάντων κάλλιστον (δηλ. ἐστίν).—Φύσιν πονηρὰν μεταβαλεῖν οὐ ῥάδιον (δηλ. ἐστίν).—Ἐγὼ μὲν πλούσιός εἰμι, σὺ δὲ πτωχός (δηλ. εἶ).

§ 22. Τὸ ῥῆμα παραλείπεται, ὅταν παραλαμβάνηται ἐκ τῶν ἡγουμένων· π. χ. σὺ μὲν ὕδωρ πίεις, ἐγὼ δὲ οἶνον (δηλ. πίνω).

§ 23. Πολλάκις παραλείπεται τὸ ὑποκείμενον καὶ τὸ κατηγορούμενον συγχρόνως, ἢ τὸ ὑποκείμενον καὶ τὸ συνδετικόν, ἢ τὸ κατηγορούμενον καὶ τὸ συνδετικόν, ὅταν εὐκόλως ἐκ τῆς σειρᾶς τοῦ λόγου νοῶνται· π. χ. ὁ κακὸς ἀνὴρ οὐκ ἂν ποτε γένοιτο καλός· ἔστι γὰρ αἶψι (δηλ. ὁ κακὸς ἀνὴρ κακός).—Κάτοπτρον εἶδους χαλκός ἐστιν, οἶνος δὲ νοῦ (δηλ. κάτοπτρόν ἐστιν).—Σὺ δὲ τίς εἶ; παιδοτρέφης (δηλ. ἐγὼ εἰμι).—Ἐνίστε παραλείπεται ὀλόκληρος πρότασις, ὅταν εὐκόλως ἐκ τῶν συμφραζομένων νοῆται ἢ ἐκ τῆς σειρᾶς τοῦ λόγου· π. χ. δεῦρο, ὦ Σώκρατες (δηλ. ἴθι ἢ ἔλθέ).—Ἀληθῆ ἐστὶ ταῦτα; πάνυ γε (δηλ. ἀληθῆ ἐστὶ ταῦτα).

β. Προσδιορισμοὶ τῆς προτάσεως.

§ 24. Πολλάκις πλὴν τῶν κυρίων ὄρων προστίθενται εἰς τὴν πρότασιν καὶ ἄλλαι λέξεις, ἵνα προσδιορίσωσιν ἀκριβέστερον ἢ συμπληρώσωσιν τὴν ἔννοιαν τῶν κυρίων ὄρων. Αἱ λέξεις, αἵτινες προστίθενται εἰς τὴν πρότασιν ἵνα προσδιορίσωσιν ἀκριβέστερον ἢ συμπληρώσωσιν ὄρον τινὰ τῆς προτάσεως, λέγονται προσδιορισμοί· π. χ. βλάπτει τὸν ἄνδρα θυμός.—Ὁ ἐπιμελής μνηστής ἐστὶν ἐπαίρου ἀξίος.—Ἐταῦθα ἔμεινεν ὁ Κῦρος ἡμέρας τρεῖς.

§ 25. Οἱ προσδιορισμοὶ δικίροῦνται εἰς ὀνομαστικούς καὶ ἐπιρρηματικούς. Καὶ ὀνομαστικοὶ μὲν εἶνε οἱ ἐκφερόμενοι δι' ὀνομάτων· π. χ. ὁ ἐπιμελής μνηστής ἐστὶν ἐπαίρου ἀξίος.—Ἐπιρρηματικοὶ δὲ οἱ ἐκφερόμενοι δι' ἐπιρρημάτων ἢ ἄλλων λέξεων ἐπιρρηματικῶς λαμβανόμενων· π. χ. Ἐταῦθα ἔμεινεν ὁ Κῦρος ἡμέρας τρεῖς.

§ 26. Τῶν ὀνομαστικῶν προσδιορισμῶν εἶδη εἶνε α') τὸ ἀντι-

κείμενον· β) Οἱ ἐπιθετικοὶ προσδιορισμοί· γ) Ἡ πικρῆσις· δ) Ἡ ἐπεξήγησις· ε) Ὁ διὰ γενικῆς προσδιορισμὸς· ς) Ὁ διὰ δοτικῆς προσδιορισμὸς.

α' Τὸ ἀντικείμενον.

§ 27. Ἀντικείμενον λέγεται ἡ πλαγίᾳ πτώσις, ἣτις χρησιμεύει πρὸς συμπλήρωσιν ἢ ἀκριθέστερον προσδιορισμὸν τῆς ἐννοίας τοῦ ῥήματος· π. χ. βλάπτει τὸν ἄνδρα θυμός.—Τὸ ὑπερῶν γέμει *ισχάδωρ*.—Κινδυνεύω τὸν ἔσχατον *κίνδυνον*.

§ 28. Τὸ ἀντικείμενον εἶνε ἢ ἐξωτερικόν, ἥτοι ἔξω τῆς ἐννοίας τοῦ ῥήματος κείμενον· π. χ. βλάπτει τὸν ἄνδρα θυμός.—Τὸ ὑπερῶν γέμει *ισχάδωρ*, ἢ ἐσωτερικόν, ἥτοι περιεχόμενον ἤδη ἐν τῇ ἐννοίᾳ τοῦ ῥήματος· π. χ. κινδυνεύω τὸν ἔσχατον *κίνδυνον*. Τὸ ἐσωτερικόν ἀντικείμενον λέγεται καὶ σύττοιχον ἀντικείμενον ἢ σύττοιχος αἰτιτικῆ.

§ 29. Ὡς ἀντικείμενον τίθεται τὸ οὐσιαστικόν. Ἄλλὰ καὶ ἐπίθετον καὶ μετοχὴ καὶ ἀντωνυμία καὶ ἀπαρέμφατον καὶ ὀλόκληρος πρότξις τίθενται ὡς ἀντικείμενα· π. χ. Κολάζετε τοὺς κακοὺς.—Μίσει τοὺς *κολακεύοντας*.—Ἐαυτοῦ κήδετα ὁ προνοῶν ἀδελφοῦ—Καλῶς ἀκούειρ μᾶλλον ἢ *πλουτεῖρ* θέλε.—Κῆρος ἔλεγεν *δει ἡ ὁδὸς ἔσοιτο πρὸς βασιλέα μέγαν*.

ΣΗΜ. Ὡς τὸ ὑποκείμενον, οὕτω καὶ τὸ ἀντικείμενον ἐκφέρεται πολ- λάκις διὰ τῆς εἰς, περὶ, ὑπὲρ καὶ αἰτιατικῆς, ὅταν πρόκειται νὰ δηλωθῇ ποσὴν ὡς ἔγγιστα ὠρισμένον· π. χ. διέφθειραν εἰς *ὀκτακοσίους* (= ὡς ἔγγιστα ὀκτακοσίους).—Συνέλαβον περὶ τοὺς *ἐκατὸν ἄνδρας*.

§ 30. Τὸ ἐξωτερικόν ἀντικείμενον εἶνε ἢ ἄμεσον ἢ ἔμμεσον. Καὶ ἄμεσον μὲν εἶνε τὸ ἀντικείμενον, εἰς τὸ ὁποῖον κατ' εὐθεῖαν μεταβαίνει ἢ ἐνέργεια τοῦ ὑποκειμένου· π. χ. γράφω *ἐπιστολῆν*.—Ἐμμεσον δὲ εἶνε τὸ ἀντικείμενον, τὸ ὁποῖον εὐρίσκεται εἰς ἀπωτέραν σχέσιν πρὸς τὸ ῥήμα· π. χ. τὸ ὑπερῶν γέμει *ισχάδωρ*. Καὶ τὸ μὲν ἄμεσον ἀντικείμενον τίθεται μόνον μετὰ τῶν ἐνεργητικῶν μεταβατικῶν ῥημάτων ἢ καὶ μετὰ ἀμεταβάτων λημβανομένων μεταβατικῶς, τὸ δὲ ἔμμεσον τίθεται καὶ μετὰ μεταβατικῶν καὶ μετὰ ἀμεταβάτων ἢ οὐδετέρων καὶ μετὰ παθητικῶν ῥημάτων.

§ 31. Τὸ αὐτὸ ῥήμα δύναται νὰ ἔχη δύο ἀντικείμενα, τὸ μὲν

ἐν ἄμεσον, τὸ δὲ ἕτερον ἔμμεσον· π.χ. πληρῶ τὴν ὑδρίαν ὕδατος— Ὁ Ἰσοκράτης ἐδίδαξε τὸν Δημοσθένην τὴν ῥητορικὴν. ΣΗΜ. Ἐὰν τρέψωμεν τὴν ἐνεργητικὴν σύνταξιν εἰς παθητικὴν, τὸ ἄμεσον ἀντικείμενον γίνεται ὑποκείμενον τοῦ παθητικοῦ, τὸ δὲ ἔμμεσον μένει ἀμετάβλητον· π. χ. ἡ ὑδρία πληροῦται ὑπ' ἐμοῦ ὕδατος. — Ὁ Δημοσθένης ἐδιδάχθη τὴν ῥητορικὴν ὑπὸ τοῦ Ἰσοκράτους. X

§ 32. Εἰς τὸ ἀντικείμενον δύναται νὰ ἀποδοθῇ καὶ κατηγοροῦμενον, τὸ ὁποῖον συμφωνεῖ πρὸς αὐτό, ὡς συμφωνεῖ καὶ πρὸς τὸ ὑποκείμενον· π. χ. Δαρεῖος Κύρον σατράπην ἐποίησε. X

1. Ἡ αἰτιατικὴ ὡς ἀντικείμενον.

§ 33. Ἡ αἰτιατικὴ ἐκφράζει τὸ ἀντικείμενον τῶν μεταβατικῶν ῥημάτων καὶ τῶν μεταβατικῶς λαμβανομένων ἀμεταβάτων. Ταῦτα εἶνε πάμπολλα καὶ πολυειδῆ· π. χ. Ὁ Εὐρῆης δῶρυνε τὸν Ἄθω.— Ὁ Φειδίας ἔπλασε τὸν Δία.— Πλέω τὴν θάλασσαν κτλ. Ἰδίᾳ σημειούμεν ἐνταῦθα ὅτι καὶ τὰ σημαίνοντα ὠφέλειαν ἢ βλάβην μετ' αἰτιατικῆς συντάσσονται· π.χ. Βλάπτει τὸν ἄνδρα θυμός.— Τοὺς γίλους εὐεργέτει.— Μέμνησο πλούσιος ὦν τοὺς πένητας ὠφέλειν.— Ψευδῆς διαβολὴ τὸν βίον λυμᾶνεται.

ΣΗΜ. Τὸ λυσιτελεῖν καὶ τὸ συμφέρειν συντάσσονται μετὰ δοτικῆς· π. χ. τοῦτο λυσιτελεῖ τῇ πόλει.

§ 34. Παντὸς εἶδους ῥήματα, καὶ ἐνεργητικὰ καὶ παθητικὰ καὶ οὐδέτερα δέχονται αἰτιατικὴν οὐσιαστικοῦ ἢ συστοίχου ἢ συνωνύμου πρὸς αὐτό· π. χ. κινδυνεύω τὸν ἔσχατον κίνδυνον.— Νοσῶ νόσον δεινὴν.— Πορεύομαι μακρὰν ὁδόν.— Ζῶ βίον τερπνόν. Ἡ αἰτιατικὴ αὕτη τοῦ συστοίχου ἢ συνωνύμου οὐσιαστικοῦ λέγεται ἐσωτερικὸν ἀντικείμενον. Τίθεται δὲ συνήθως μετὰ τινος ἐπιθετικοῦ προσδιορισμοῦ. Ὅταν δὲ παραλείπηται ἡ αἰτιατικὴ τοῦ συστοίχου οὐσιαστικοῦ, τὸ μετ' αὐτῆς συνημμένον ἐπίθετον τρέπεται εἰς οὐδέτερον γένος πληθυντ. ἀριθμοῦ, σπανιώτερον ἐνικοῦ· π. χ. τὴν πόλιν οὐ μικρὰ ἔβλαψε (= οὐ μικρὰς βλάβας ἔβλαψε).— Μέγα δύναμαι (μεγάλην δύναμιν δύναμαι).— Ὅξν ἀκούω κτλ.

§ 35. Πολλὰ ῥήματα συντάσσονται μετὰ δύο αἰτιατικῶν, ἐκ τῶν ὁποίων ἡ μία εἶνε τὸ ἄμεσον ἀντικείμενον, ἡ δὲ ἄλλη τὸ ἔμμεσον. Τοιαῦτα ῥήματα εἶνε

α') τὰ παιδευτικά· π. χ. διδάσκω σε τὴν ῥητορικὴν· Εἰς τὰ παιδευτικά ἀνήκει καὶ τὸ ἀναμιμνήσκειν καὶ τὸ ὑπομιμνήσκειν· β') τὰ ἐνδύσεως καὶ ἐκδύσεως σημαντικά· π. χ. ὁ πάππος τὸν Κύρον κελὴν στολὴν ἐνέδυσε·

γ') τὰ αἰτητικά αἰτεῖν, αἰτεῖσθαι, ἀπαιτεῖν, καὶ τὰ στερητικά ἀποστερεῖν καὶ ἀφαιρεῖσθαι· π. χ. ὑμᾶς βασιλεῦς τὰ ὄπλα ἀπαιτεῖ. Εἰς τὰ αἰτητικά ἀνήκει καὶ τὸ ἐρωτᾶν καὶ τὸ ἰκετεύειν. Εἰς δὲ τὰ στερητικά ἀνήκει καὶ τὸ κρύπτειν καὶ κρύπτεσθαι.

ΣΗΜ. Ἀντὶ τοῦ αἰτεῖν (ἀπαιτεῖν) τινὰ τι λέγεται καὶ αἰτεῖν (ἀπαιτεῖν) παρὰ τινός τι.

§ 36. Τὰ κλητικά (κλεῖν, ὀνομάζειν, προσκαγορεύειν κτλ.) καὶ τὰ ἔχοντα τὴν ἔννοιαν τοῦ ποιεῖν ἢ ἐκλέγειν συντάσσονται πολλάκις μετὰ δύο αἰτιατικῶν, ἐκ τῶν ὁποίων ἢ μία παριστᾷ τὸ ἄμεσον ἀντικείμενον, ἢ δὲ ἄλλη εἶνε κατηγορούμενον τοῦ ἀντικειμένου· π. χ. τοὺς φιλοσόφους θεῖους προσκαγορεύω.—Δαρρεῖος Κύρον σατράπην ἐποίησε.

§ 37. Πολλὰ ῥήματα πλὴν τῆς αἰτιατικῆς τοῦ ἄμεσου ἀντικειμένου λαμβάνουσι καὶ αἰτιατικὴν σύστοιχον, ἥτοι ἐσωτερικὸν ἀντικείμενον· π. χ. Μέλητός με ἐγράψατο τὴν γραφὴν ταύτην. Ἐνταῦθα ἀνήκει καὶ ἡ σύνταξις τοῦ ποιεῖν ἢ λέγειν τινὰ ἀγαθὸν ἢ κακὸν τι.

2. Ἡ γενικὴ ὡς ἀντικείμενον.

§ 38. Μετὰ γενικῆς συντάσσονται τὰ ἐξῆς ῥήματα·

α') τὰ ἐπιμελείας καὶ ἀμελείας σημαντικά· π. χ. Μαθημάτων φρόντιζε μᾶλλον ἢ χρημάτων.—Σωκράτης τοῦ σώματος οὐκ ἠμέλει.—Ἐνταῦθα ἀνήκει καὶ τὸ φείδεσθαι καὶ τὸ ἀφείδειν· οἷον χρόνον φείδου·

β') τὰ μνήμης καὶ λήθης σημαντικά· π. χ. ἄνθρωπος ὢν μνησθῆναι τῆς κοινῆς τύχης·

γ') τὰ αἰσθητικά ὀσφρίζεσθαι, αἰσθάνεσθαι, ἀκούειν καὶ ἀκροᾶσθαι· π. χ. οἱ ἴπποι ἀνέστρεφον, ἐπεὶ τῶν καμῶν ὀσφρίζοντο·—τῶν μαρτύρων ἀκηκόατε·

ΣΗΜ. Τὸ αἰσθάνεσθαι συντάσσεται καὶ μετ' αἰτ., τὸ δὲ ἀκούειν συντάσσεται συνηθέστερον μετ' αἰτ., ὅταν τὸ ἀντικείμενον εἶνε πρᾶγμα ση-

μαίνον αὐτὸ τὸ ἀκούμενον· π. χ. ἀκούω τοὺς λόγους. Πολλάκις δὲ συντάσσεται μετ' αἰτ. τοῦ πράγματος ὡς ἀμέσου ἀντικειμένου καὶ γεν. τοῦ προσώπου ὡς ἐμμέσου ἀντικειμένου· π. χ. ὑμεῖς δ' ἐμοῦ ἀκούσεσθε πᾶσαν τὴν ἀλήθειαν. Μετὰ τῆς γενικῆς ἐξ τοῦ προσώπου δύναται νὰ τεθῆ καὶ ἡ παρά·

δ') τὰ ἀρχικά καὶ τὰ ἔχοντα ἔννοιαν συγκριτικὴν· π. χ. δεινὸν τοὺς χεῖρους τῶν βελτιώτων ἀρχεῖν· ἄνθρωπος ξυνέσει ὑπερέχει τῶν ἄλλων. Οὕτω βασιλεύω, τυραννεύω, κρατῶ, περιγίγνομαι, ὑστερῶ, προέχω τινὸς κ. τ. τ.

ε') τὰ ἐφετικά (ἐφίεσθαι, ἐπιθυμεῖν, ὀρέγεσθαι, γλίχεσθαι, ἐρᾶν καὶ τὸ πεινᾶν καὶ τὸ διψᾶν)· π. χ. αἰσχρῶν κερδῶν μὴ ἐφίεσο·—τοῦ ζῆν οὐδεὶς ὡς ὁ γηράσκων ἐρᾷ.—Πεινώσι πολλοὶ τῶν ἐπαύρου οὐχ ἤττον ἢ τῶν σίτων· |

ΣΗΜ. Τὸ ποθεῖν συντάσσεται μετ' αἰτιατικῆς.

ς') τὰ ἐπιτυχίας καὶ ἀποτυχίας σημαντικά· π. χ. μακάριος ὅστις ἔτυχε γενναίου γίλου. Τὸ στοχάζομαι τινος, ψεύδομαι (ἀποτυγχάνω) τινός·

ζ') τὰ ἀρχῆς καὶ λήξεως σημαντικά· π. χ. σὺν θεοῖς ἀρχοῦπαντός ἔργου.—Λήγε τῶν πόρων ἔτι πονεῖν δυνάμενος·

η') τὰ ἀφῆς σημαντικά ἀπτεσθαι, ψαύειν, λαμβάνεσθαι, ἀντιλαμβάνεσθαι, ἐπιλαμβάνεσθαι, ἀντέχεσθαι, καὶ τὸ πειρᾶν καὶ πειρᾶσθαι· π. χ. τῶν ἀποθανόντων οὐδὲν ἄλγος ἀπτεται·—ἦθος δικαίου φθῦλος οὐ ψαύει λόγος·—τόμωρ ἔχεσθαι τῶν ἐγχωρίων καλόν·—τίς οὐ πολλῶν κακῶν πεπειραται;

θ') τὰ μετοχῆς, μεταλήψεως καὶ ἀπολαύσεως σημαντικά· π. χ. Ἀνθρώπου ψυχὴ τοῦ θεοῦ μετέχει·—τὸ ἀνθρώπινον γένος μετείληθεν ἀθανασίας·—Οἱ ἀπολαύοντες τῶν σῶν ἀγαθῶν εὐνοῶσι γίνονται·—Ὀλίγοι ἐγεύσατο αἶτον. Τὸ καρποῦσθαι συντάσσεται μετ' αἰτιατικῆς·

ΣΗΜ. Ἡ γενικὴ αὕτη εἶνε διαιρετικὴ, σημαίνει δηλ. τὸ ὅλον, ἐξ οὗ μέρος μετέχει, μεταλαμβάνει, ἀπολαύει τις. Μετὰ τοιαύτης δὲ γενικῆς συντάσσονται καὶ ἄλλα ῥήματα· π. χ. ἔτεμε τῆς γῆς·—Ὁ Κύριος λαβὼν τῶν κρεῶν διεδίδου.

ι') τὰ χωρισμοῦ καὶ ἀπομακρύνσεως καὶ ἀπαλλαγῆς σημαντικά (χαρίζομαι, ἀφίσταμαι, ἀπέχω, ἀπέχομαι, ἐλευθεροῦμαι, εἰργο-

μαι, κωλύομαι, ἀπαλλάττομαι κτλ.). Πᾶσα ἐπιστήμη χωριζομένη ἀρετῆς πανουργία φαίνεται. — Ἀπέχει Πλάταια Θηβῶν σταδίου, ἐξδομήκοντα. Ἡ γενικὴ αὕτη λέγεται γενικὴ τοῦ χωρισμοῦ καὶ εἶνε ἔμμεσον ἀντικείμενον. Ἐννοεῖται ὅτι τὰ μεταβατικὰ τῶν ῥημάτων τούτων δέχονται αἰτιατικὴν ὡς ἄμεσον ἀντικείμενον, καὶ γενικὴν τοῦ χωρισμοῦ ὡς ἔμμεσον ἀντικείμενον· π.χ. *λύσον με δεσμῶν*. — *Τὰ πλοῖα εἶργε* (Λύσανδρος) *τοῦ εἰσπλου*.

ιά) τὰ πλησμονῆς καὶ ἐνδείας σημαντικά· π.χ. τὸ ὑπερῶν γέμει *ισχάδων*. — Σὺν θεοῖς οὐδενὸς ἀπορήσομεν. Τὰ δὲ μεταβατικὰ τούτων, ἥτοι τὰ πληρώσεως καὶ κενώσεως σημαντικά, πλὴν τῆς γενικῆς (ἥτις εἶνε ἔμμεσον ἀντικείμεν.) δέχονται καὶ αἰτιατ. τοῦ ἀμέσου ἀντικειμένου· π.χ. ἔρωσ ἡμᾶς *ἀλλοτριότητος μὲν κερῶ, οἰκειότητος δὲ πληροῦ*. — *Ἐγέμωε τὴν ναῦν ξύλων*.

ιβ') πολλὰ ῥήματα σύνθετα μετὰ τινος τῶν προθέσεων *ἐκ, ἀπό, πρό, ὑπέρ* καὶ *κατά*· π.χ. πολλοῖς ἢ γλῶττα *προτρέχει τῆς διατροίας*. — *τῶν πολεμίων κατεφρόνησεν*. Ὅταν τὰ τοιαῦτα ῥήματα εἶνε μεταβατικά, δέχονται αἰτιατικὴν ὡς ἄμεσον ἀντικείμενον καὶ γενικὴν διὰ τὴν πρόθεσιν ὡς ἔμμεσον ἀντικείμενον· π.χ. *ισχὸν ἤξιωσαν τοῦ δικαίου προθεῖναι*. — τὰ τῶν τριάκοντα ἀμαρτήματα ἐμοῦ *κατηγόρουν*.

3. Ἡ δοτικὴ ὡς ἀντικείμενον.

§ 39. Τὰ μετὰ δοτικῆς συντασσόμενα ῥήματα εἶνε·

α') τὰ ἔχοντα ἐν γένει τὴν ἔννοιαν τοῦ διδόναι καὶ λέγειν. Ταῦτα, ἂν εἶνε μεταβατικά, δέχονται καὶ αἰτιατικὴν τοῦ ἀμέσου, ἀντικειμένου· π.χ. οἱ θεοὶ πολλὰ ἀγαθὰ *παρέχουσι τοῖς ἀθρώποις*. — ταῦτα ἀπαγγείλατε *βασίλει*.

β') τὰ σημαίνοντα φιλικὴν ἢ ἐχθρικὴν διάθεσιν, οἷον τὸ ὀργίζεσθαι, χαλεπαίνειν, εὐνοεῖν, φθονεῖν καὶ τὰ βοηθείας σημαντικά βοηθεῖν, ἀμύνειν, ἀρήγειν κτλ.· π.χ. οἱ στρατιῶται ὀργίζοντο *τῷ Κλεάρχῳ*. — δούλος πεφυκῶς *εὐνόει τῷ δεσπότῃ*. — *Ἀμνῶ τῷ νόμῳ*.

γ') τὰ εὐπειθείας, ἀκολουθίας καὶ προσεγγίσεως σημαντικά· π.χ. τοῖς νόμοις *πειθῶ*. — *τῇ ἀχαριστίᾳ ἔπεται ἡ ἀναισχυντία*. — ὅμοιον ὁμοίῳ *ἀεὶ πελάζει*.

δ) τὰ ἐξῆς ῥήματα, διὰ τῶν ὁποίων σημαίνεται ἀμοιβαιότης μεταξὺ τοῦ ὑποκειμ. καὶ τοῦ ἀντικειμ. 1) τὰ ἐρίσεως σημαντικά· ἐρίζειν, μάχεσθαι, πολεμεῖν κτλ. π. χ. Θεῶ μάχεσθαι δεινόν ἐστι.—2) τὰ συμφωνίας καὶ συνδιαλλαγῆς σημαντικά· π. χ. τὰ ἔργα οὐ συμφωνεῖ τοῖς λόγοις.—τοῖς ἐχθροῖς κατηλλάγην.—3) τὰ μίξεως σημαντικά· π. χ. κακοῖς ὀμιλῶν (=συναναστρεφόμενος) καὐτὸς ἐκβήθει κακός.—4) τὰ ὁμοιότητος καὶ ἰσότητος σημαντικά· π. χ. φιλοσόφῳ ἔοικας. Ἡ δοτικὴ αὕτη λέγεται δοτικὴ τῆς κοινωνίας. Ἀντὶ τῆς δοτικῆς ταύτης δύναται νὰ τεθῆ ἢ πρὸς μετ' αἰτιατικῆς· π. χ. πολεμῶ πρὸς τινα. διαλλάττεμαι πρὸς τινα κτλ. Τὰ μεταβατικά τῶν ῥημάτων τούτων δέχονται αἰτιατικὴν ὡς ἄμεσον ἀντικείμενον καὶ δοτικὴν τῆς κοινωνίας ὡς ἔμμεσον· π. χ. ὁ Μίδας τὸν Σάτυρον ἐθήρευσεν εἶρω κεράσας τὴν κρήνην.—μικρὸν μεγάλῳ εἰκάλω.

ε') πολλὰ ῥήματα σύνθετα μετὰ τινος τῶν προθέσεων ἐν, σύν, ἐπί, πρὸς, παρά, περὶ καὶ ὑπό· π. χ. ἐμμένω τῷ λόγῳ.—Τὰ Κύθηρα ἐπίκειται τῇ Λακωνικῇ.—Θεὸς τοῖς ἀργοῦσιν οὐ παρίσταται.—συμφορᾷ περιέπεσον. Πολλὰ μεταβατικά σύνθετα μετὰ τινος τῶν εἰρημένων προθέσεων δέχονται αἰτιατικὴν ὡς ἄμεσον ἀντικείμενον καὶ δοτικὴν διὰ τὴν πρόθεσιν· π. χ. ὁ Θεὸς τὴν ψυχὴν κρατίστην τῷ ἀνθρώπῳ ἐρέφουσε.—ταύτη τῇ ἰδῶ οἱ πολέμιοι προσέχουσι τὸν ροῦν.

§ 40. Τὸ μεταδιδόναι πλὴν τῆς δοτικῆς τοῦ ἐμμέσου ἀντικειμένου δέχεται καὶ γενικὴν διαιρετικὴν ὡς ἄμεσον ἀντικείμενον· π. χ. μετάδος ἡμῖν τῆς εὐπραξίας.

6'. Οἱ ἐπιθετικοὶ προσδιορισμοὶ.

§ 41. Ἐπιθετικοὶ προσδιορισμοὶ λέγονται οἱ προσδιορισμοὶ, οἵτινες ἐκφέρονται δι' ἐπιθέτων καὶ συνάπτονται μετ' οὐσιαστικῶν, ἵνα προσδιορίσωσι καὶ διαστείλωσιν αὐτὰ ἀπ' ἄλλων ὁμοειδῶν· π. χ. σοφὸς ἀνὴρ.—μεγάλῃ πόλις.

§ 42. Ὡς ἐπιθετικοὶ προσδιορισμοὶ τίθενται καὶ μετοχαὶ καὶ ἐπιθετικά ἀντωνυμίαι· π. χ. ὁ λάμπων ἥλιος—ἡ ἡμετέρα πόλις. Πρὸς τούτοις καὶ γενικὴ πτώσις καὶ ἐπίρρημα καὶ πρόθεσις μετὰ

πτώσεως διὰ τοῦ ἄρθρου λαμβάνουσι δύναμιν ἐπιθέτου καὶ τίθενται ὡς ἐπιθετικοὶ προσδιορισμοί· π. χ. Ὁ Ἀθηναίων = (ὁ Ἀθηναϊκός) δῆμος· —αὶ πέρυσσι (=αὶ περυσιναι) πρεσβεῖται· — ἢ κατὰ νόμον (=ἢ νόμιμος) τιμωρία.

§ 43. Ὁ ἐπιθετικὸς προσδιορισμὸς συμφωνεῖ πρὸς τὸ προσδιοριζόμενον οὐσιαστικὸν κατὰ γένος, ἀριθμὸν καὶ πτώσιν· π. χ. ὁ ἐπιμελής μαθητής, αἱ ὑψηλαὶ δρύες.

§ 44. Πολλάκις ἐλλείπει τὸ προσδιοριζόμενον οὐσιαστικόν, καὶ ὁ ἐπιθετικὸς προσδιορισμὸς λαμβάνεται τότε ὡς οὐσιαστικόν. Συνήθως δὲ ἐλλείπει α') τὸ ἄνθρωπος ἢ ἀνὴρ· π. χ. οἱ σοφοί, οἱ περὶ τὸν Κύρον (δηλ. ἄνδρες)· β') τὸ γῆ ἢ χώρα· π. χ. ἡ ἔρημος, ἡ οἰκουμένη· γ') τὸ μοῖρα· π. χ. ἡ εἰμαρμένη, ἡ πεπρωμένη· δ') τὸ τέχνη· π. χ. ἡ ῥητορικὴ· ε') τὸ πρᾶγμα ἢ πράγματα· π. χ. τὰ τῆς πόλεως (δηλ. πράγματα).

γ'. Ἡ παράθεσις

§ 45. Παράθεσις λέγεται τὸ οὐσιαστικόν, τὸ ὁποῖον τίθεται ἵνα ἀκριβέστερον προσδιορίσῃ καὶ χαρακτηρίσῃ ἄλλο οὐσιαστικόν.

Συμφωνεῖ δὲ ἡ παράθεσις μὲ τὸ προσδιοριζόμενον οὐσιαστικόν κατὰ πτώσιν, τυχαίως δὲ καὶ κατὰ γένος καὶ ἀριθμὸν· π. χ. Ἀρχίδαμος ὁ βασιλεύς· —περὶ χρημάτων λαλεῖς ἀβεβαίως πρᾶγματος.

δ'. Ἡ ἐπεξήγησις.

§ 46. Ἐπεξήγησις λέγεται τὸ οὐσιαστικόν, τὸ ὁποῖον τίθεται μετ' ἄλλο οὐσιαστικόν, ἵνα σαφηνίσῃ καὶ ἐπεξηγήσῃ αὐτό· π. χ. Ὁ κοινὸς ἰατρός σε θεραπεύσει, χρόνος εἶνε δὲ καὶ ἡ ἐπεξήγησις παράθεσις καὶ συμφωνεῖ πρὸς τὸ προσδιοριζόμενον οὐσιαστικόν κατὰ πτώσιν, τυχαίως δὲ καὶ κατὰ γένος καὶ ἀριθμὸν.

ΣΗΜ. Ἐν τῇ κοινῇ γλώττῃ πρὸ τῆς ἐπεξηγήσεως τίθεται τὸ δηλαδή· π. χ. ὁ κοινὸς ὄλων ἰατρός θά σε θεραπεύσῃ, δηλαδή ὁ χρόνος.

§ 47. Πολλάκις πρὸς ἐπεξήγησιν τοῦ οὐδετέρου δεικτικῆς ἀντωνυμίας τίθεται ἀπαρέμφατον ἢ πρότασις διὰ τοῦ ὅτι ἐκφερομένη· π. χ. τότε μοι δοκεῖ εὖ λέγεσθαι, τὸ θεοὺς εἶναι τοὺς

ἐπιμελουμένους ἡμῶν.—Τοῦθ', ὑμᾶς δεῖ μαθεῖν, ὅτι τὸ συνέχον τὴν δημοκρατίαν ὄρκος ἐστίν.

§ 48. Ὅταν ἡ ἐπεξήγησις εἴνε μέρος τοῦ προσδιοριζομένου οὐσιαστικοῦ, λέγεται ἐπιμερισμός· π. χ. οἱ ἐκπίπτορες παρ' Ἀθηναίους, οἱ δυνατώτατοι ἀνεχώρουν.—Οἱ δὲ κληρον ἐσημῆναντο ἕκαστος.

ε'. Προδιορισμὸς διὰ γενικῆς.

1. Ἐπὶ τῶν οὐσιαστικῶν.

§ 49. Ἡ γενικὴ οὐσιαστικοῦ τίθεται μετ' ἄλλου οὐσιαστικοῦ, ἵνα δηλώσῃ τὴν συνυπάρχουσαν μετὰ αὐτῶν σχέσιν. Κατὰ τὴν σχέσιν δέ, τὴν ὁποίαν ἐκφράζει ἡ γενικὴ πρὸς τὸ προσδιοριζόμενον οὐσιαστικόν, εἴνε α') γενικὴ κτητικὴ· π. χ. ἡ οἰκία τοῦ Μιλτιάδου.—ὁ ἀγρὸς τοῦ Περικλέους· β') γενικὴ τῆς ὕλης καὶ τοῦ περιεχομένου· π. χ. στέφανος χρυσοῦ.—πλοῖα ὕλου· γ') γενικὴ τῆς αἰτίας· π. χ. γραφὴ ἀσεβείας· δ') γενικὴ τοῦ μέτρου καὶ τῆς ἀξίας· π. χ. ὁδὸς τριῶν ἡμερῶν.—δοῦλος πέρτε μινῶν· ε') γενικὴ τοῦ διηρημένου ὅλου (δικαιρετικὴ)· π. χ. ἀνὴρ τοῦ δήμου (=ἐκ τοῦ δήμου)· ς') γενικὴ ὑποκειμενικὴ· π. χ. ἡ νίκη τῶν Ἑλλήνων (δηλ. οἱ Ἕλληνες ἐνίκησαν)· ζ') γενικὴ ἀντικειμενικὴ· π. χ. πόθος τῆς πατρίδος (ποθεῖ τις τὴν πατρίδα).

2. Ἐπὶ τῶν ἐπιθέτων καὶ τῶν ἐπιρρημάτων.

§ 50. Ὡς μετὰ οὐσιαστικοῦ, οὕτω καὶ μετὰ ἐπιθέτου τίθεται γενικὴ· α') γενικὴ κτητικὴ. Συντάσσονται δὲ μετὰ γενικῆς κτητικῆς τὰ ἐπίθετα, ἅτινα οὐσιαστικῶς λαμβανόμενα θεωροῦνται ὡς κτῆμά τινος· π. χ. ἵππος ἱερὸς τοῦ ἡλίου.—ὁ φίλος μου· β') γενικὴ τῆς ἀξίας· π. χ. βιβλίον ἀξίων δραχμῆς· γ') γενικὴ τῆς αἰτίας· π. χ. φόρον ὑποδικος· δ') γενικὴ τοῦ διηρημένου ὅλου (δικαιρετικὴ)· π. χ. Οἱ χρηστοὶ τῶν ἀνθρώπων.—Οἱ σπουδαιότατοι τῶν λόγων.—Οἱ ἡμίσεις τῶν ἰππέων· ε') γενικὴ ἀντικειμενικὴ· π. χ. ποριστικὸς τῶν ἐπιτηδείων (=ἐπιτήδειος πορίζειν τὰ ἐπιτήδεια)—τοῦ ἡδίστου ἀκούσματος ἀνήκοος εἶ (οὐκ ἤκουσας τὸ ἡδιστον ἄκουσμα).

Μετὰ γενικῆς ἀντικειμενικῆς συντάσσονται μάλιστα τὰ ἐπίθετα

τὰ συγγενῆ πρὸς τὰ ῥήματα τὰ συντάσσόμενα μετὰ γενικῆς, ἢτοι τὰ μνήμης καὶ λήθης σημαντικά (ἀμνήμων τῶν κινδύνων), τὰ ἐπιμελείας καὶ ἀμελείας σημαντικά (ἐπιμελής τῶν μαθημάτων), τὰ μετοχῆς σημαντικά (κοινωνός σοφίας), τὰ ἀρχικά (κύριος τῆς Αἰσας), τὰ πλησμονῆς καὶ ἐνδείας σημαντικά (παράδεισος ἀγρίων θηρίων πλήρης· γίλων ἔρημος), τὰ ἐμπειρίας καὶ ἀπειρίας σημαντικά (ὁ γραμματῶν ἄπειρος οὐ βλέπει βλέπων), στ') γενικὴ συγκριτικὴ. Μετὰ γενικῆς συγκριτικῆς συντάσσονται τὰ συγκριτικά καὶ τὰ ἔχοντα ἔνοιαν συγκριτικὴν· π. χ. Ἄλιθιδιάδης ἢ νεώτερος Περικλέους·— ἐπιστήμη ἐπιστήμης διάφορος.

§ 51. Καὶ τὰ ἐπιρρήματα τὰ πρραγόμενα ἐκ τῶν εἰρημένων ἐπιθέτων συντάσσονται μετὰ γενικῆς· π. χ. ἀξίως ἡμῶν αὐτῶν·—τῶν μεγίστων ἐπιτηδευμάτων ἀπίεως ἔχουσι. Μετὰ γενικῆς διαιρετικῆς συντάσσονται τὰ τοπικά ἐπιρρήματα· π. χ. πού γῆς; σπανιώτερον χρονικά· π. χ. πηρίκα τῆς ἡμέρας;

Γ'. Προοδιολογὸς διὰ δοτικῆς.

1. Ἐπὶ τῶν ἐπιθέτων καὶ τῶν ἐπιρρημάτων.

§ 52. Τὰ μετὰ δοτικῆς συντάσσόμενα εἶνε α') τὰ ὠφελείας καὶ βλάβης, φιλίας καὶ ἔχθρας σημαντικά· π. χ. οἱ πονηροὶ ἀλλήλοις ἐχθροὶ μᾶλλον ἢ φίλοι εἰσίν.—Τὰ ἐκάστῳ ὠφέλιμα κτήματα β') τὰ εὐπειθείας καὶ ὑποταγῆς σημαντικά· π. χ. ἵππος εὐπειθὴς τῷ ἡνιόχῳ—Ἄπαντα τῷ πλουτεῖν ἔσθ' ὑπήκοα· γ') τὰ ὁμοιότητος, ἰσότητος, τρυφότητος, συμφωνίας, συγγενείας, μίξεως καὶ προσεγγίσεως σημαντικά· π. χ. οὐ ταῦτα γίγνεται τὰ χαθὰ τοῖς ἡδέσι.—Ἡδονὴ ἄμικτος φρονήτει. Πλησία τῷ τυμφίῳ.

ΣΗΜ. Πολλὰ τῶν ἐπιθέτων τῶν ἀνηκόντων εἰς τὰς ἀνωτέρω τάξεις οὐσιαστικῶς λαμβανόμενα συντάσσονται μετὰ γενικῆς κτητικῆς· π. χ. τὸ φίλος, ἐχθρός, πολέμιος, ὑπήκοος, ὄμορος, συγγενής. Βοτταῖοι ὄμοροι Χαλκιδέων οἰκοῦσι.—Συγγενὲς ἀκολασίας.

§ 53. Καὶ τὰ ἐπιρρήματα τὰ πρραγόμενα ἐκ τῶν μετὰ δοτικῆς συντάσσόμενων ἐπιθέτων συντάσσονται μετὰ δοτικῆς· π. χ. ὁμοίως ἐκείνῳ·—ἐνδοικῶς ἔχω τι. Καὶ τὸ ἅμα καὶ τὸ ὁμοῦ, ἐπειδὴ

κατὰ σημασίαν εἶνε συγγενῆ μὲ τὰ μίξεως σημεντικά ἐπίθετα, συντάσσονται μετὰ δοτικῆς· π. χ. ὁμοῦ τῷ πηλῷ, ἅμα ἡμέρα.

2. Δοτικὴ προσωπικὴ.

§ 54. Δοτικὴ προσωπικὴ λέγεται ἡ δοτικὴ τοῦ προσώπου, διὰ τὸ ὅποιον γίνεται τι. Τοιαύτη δὲ εἶνε α') ἡ δοτικὴ τοῦ προσώπου, εἰς τὸ ὅποιον ὑπάρχει τι ὡς κτῆμα ἢ πρὸς χρῆσιν (δοτικὴ κτητικὴ)· τίθεται δὲ συνήθως μετὰ τοῦ εἶναι καὶ τοῦ ὑπάρχειν· π.χ. ἔστι μοι χρήματα (=ἔχω χρήματα).—Τούτων τῶν μερῶν ἔν ἐστι παισίν (=διὰ τοὺς παῖδας, πρὸς χρῆσιν τῶν παιδῶν)· β') ἡ δοτικὴ τοῦ προσώπου, πρὸς ὠφέλειαν ἢ βλάβην τοῦ ὁποίου γίνεται τι (δοτ. χαριστικὴ καὶ ἀντιχαριστικὴ)· π. χ. ἕκαστος ἑαυτῷ πονεῖ (χάριν ἑαυτοῦ, πρὸς ὠφέλειαν ἑαυτοῦ)· γ') ἡ δοτικὴ τοῦ προσώπου, ἀναφορικῶς πρὸς τὸ ὅποιον ἀληθεύει τι (δοτ. τῆς ἀναφορᾶς)· π. χ. γέρον γέροντι γλῶτταν ἠδίστην ἔχει, παῖς παιδί· δ') ἡ δοτικὴ τοῦ συμπαθοῦντος προσώπου (δοτ. ἠθικὴ)· π. χ. ὡς μοι καλὸς ὁ πάππος.

Ἐπιρρηματικοὶ προσδιορισμοί.

§ 55. Οἱ ἐπιρρηματικοὶ προσδιορισμοὶ ἐκφέρονται α') δι' ἐπιρρημάτων· π.χ. κατέβην χθὲς εἰς Παιραιᾶ β') διὰ πλαγίως πτώσεως μετὰ προθέσεως ἢ ἄνευ προθέσεως· π. χ. ἐν Ἀθήναις οἰκῶ.—οἱ λαγὼ τῆς νυκτός νέμονται.—γ') διὰ μετοχῆς ἢ ἔλης προτάσεως· π. χ. παῖς ὢν (=ἐν τῇ παιδικῇ ἡλικίᾳ) ἐφοίτων εἰς τὰ διδασκαλεῖα.—ὅτε ἡ μάχη ἐγένετο, Τισσαφέρνης ἐν Σάρδεσιν ἔτυχεν ὢν.

§ 56. Οἱ ἐπιρρηματικοὶ προσδιορισμοὶ σημαίνουσι α') τὸν χρόνον, β') τὸν τόπον, γ') τὸν τρόπον, δ') τὸ ποσόν, ε') τὸ κατὰ τι ἢ τὴν ἀναφοράν, ζ') τὴν αἰτίαν.

1. Προδιορισμὸς τοῦ χρόνου

§ 57. Ὁ χρόνος ἐκφέρεται α') διὰ χρονικοῦ ἐπιρρήματος· π.χ. κατέβην χθὲς εἰς Πειραιᾶ· β') διὰ γενικῆς χρονικοῦ ὀνόματος (ἑσπέρας, μεσημβρίας, νυκτός, χειμῶνος, ἤρος, θέρους)· π. χ. ἡ οἰκία χειμῶνος, μὲν εὐήλιός ἐστι, θέρους δὲ εὐσκίος· γ') διὰ γενι-

κῆς μετὰ προθέσεως· π. χ. Ἐπὶ Κέκροπος ἢ Ἀττική κατὰ πόλεις ἔφκειτο.—πρὸ τῆς μάχης· δ') διὰ δοτικῆς, ὅταν ὁ χρόνος εἴνε ἀκριβῶς ὠρισμένος· π. χ. τχύτη τῆ νυκτί. Ἡ δοτικὴ αὐτὴ τίθεται συνήθως μετ' ἐπιθετικοῦ προσδιορισμοῦ, ἐπὶ δὲ τῶν ἑορτῶν (ἐπειδὴ εἴνε ὠρισμένος ὁ χρόνος αὐτῶν) ἀνεῦ ἐπιθετικοῦ προσδιορισμοῦ· π. χ. Διονυσίους, Παραθηναίους. Ὅταν δὲ πρόκειται νὰ δηλωθῇ περίοδος χρονικὴ, ἐντὸς τῆς ὁποίας γίνεται τι, τότε τίθεται ἡ δοτικὴ μετὰ προθέσεως ἐν· π. χ. ἐν ἑβδομήκοντα ἔτεσιν.—ἐν εἰρήνῃ, ἐν πολέμῳ κτλ. ε) δι' αἰτ. μετὰ τῆς μετά, ὅταν πρόκειται νὰ δηλωθῇ τὸ ὕστερον, μετὰ τῆς περὶ, ὅταν πρόκειται νὰ δηλωθῇ τὸ περίπου· π. χ. μετὰ τὴν μάχην (ὕστερον ἀπὸ τὴν μάχην), περὶ μεσημβρίας (=περίπου τὸ μεσημέρι)· ς') διὰ χρονικῆς μετοχῆς· π. χ. παῖς ὢν ἐφοίτων εἰς τὰ διδασκαλεῖα· ζ') διὰ χρονικῆς προτάσεως· π. χ. ὅτε ἡ μάχη ἐγένετο, Τισσαφέρνης ἐν Σάρδεσιν ἔτυχεν ὢν.

2 Προδιορισμὸς τοῦ τόπου,

§ 58. Ὁ προσδιορισμὸς τοῦ τόπου σημαίνει α') τὸν τόπον, ἐν ᾧ γίνεται τι, ἢτοι τὴν ἐν τῷ τόπῳ στάσιν β') τὸν τόπον, εἰς τὸν ὅποιον πορεύεται τι, ἢτοι τὴν εἰς τόπον κίνησιν· γ') τὸν τόπον, ἐκ τοῦ ὁποίου ὀρμάται τι, ἢτοι τὴν ἐκ τοῦ τόπου κίνησιν· δ') τὸν τόπον, διὰ τοῦ ὁποίου πορεύεται τι, ἢτοι τὴν διὰ τοῦ τόπου κίνησιν.

§ 59. Ἡ ἐν τῷ τόπῳ στάσις ἐκφέρεται α') διὰ τῶν στάσεως σημαντικῶν ἐπιρρημάτων. Τοιαῦτα δὲ εἴνε τὰ εἰς-οῦ (π. χ. αὐτοῦ, πανταχοῦ, ἀλλαχοῦ), τὰ ἐξ ὀνομάτων εἰς-οι (π. χ. οἴκοι Μεγαροῦ, Ἰεθμοῦ), τὰ εἰς -θι καὶ -σι (π. χ. αὐτόθι, Ἀθήνῃσι) καὶ ἄλλα τινά, ὅσον ἐκεῖ, ἐνταῦθα, ἐνθάδε· π. χ. αὐτοῦ μένε.— Ἀθήνῃσι τοῦτο ἐγένετο.—ἐνθάδε κεῖται.— β') διὰ δοτικῆς μετὰ τῆς προθέσεως ἐν· π. χ. Αἰ ἐν Χίῳ μετὰ τοῦ Ἐτεονίου ὄντες στρατιώται.

ΣΗΜ. Ὅταν πρόκειται νὰ δηλωθῇ ὁ τόπος, περὶ τοῦ ὁποίου, ἢ ἐπὶ τοῦ ὁποίου, ἢ πλησίον τοῦ ὁποίου, ἢ ὑπεράνω τοῦ ὁποίου, ἢ κάτωθεν τοῦ ὁποίου γίνεται τι, τότε τίθεται ἡ γενικὴ ἢ δοτικὴ ἢ αἰτιατικὴ μετὰ τῆς ἀρμοζούσης προθέσεως (ἰδὲ τὸ περὶ προθέσεων κεφ.). π. χ. ὅτ' ἐπὶ γῆς καὶ ὑπὸ γῆν χρυσὸς ἀρετῆς οὐκ ἀντάξις.— Πόλις ἐπὶ θάλασση (πλησίον τῆς θαλάσσης.)

§ 60. Ἡ εἰς τόπον κίνησις ἐκφέρεται α') διὰ τῶν εἰς -δε (-ζει) ἢ -σε ἐπιρρημάτων καὶ ἄλλων, οἷον τὸ ποῖ, οἶ, ὅποι, εἴσω, ἐνθάδε κτλ. π. χ. ἄλλοσε οὐδαμῶσε ἐξήλθες.—χωροῖς ἂν εἴσω, β') διὰ γενικῆς μετὰ τῆς προθ. ἐπὶ π. χ. Κροῖστος ἐπὶ Σάρδεων ἔφρευγε· γ') δι' αἰτιατικῆς μετὰ τῶν προθέσεων εἰς, πρὸς, ἐπὶ, παρὰ, ὡς π.χ. κατέβην χθὲς εἰς Πειραιᾶ. — ἐξελαύνει ἐπὶ τὸν Εὐφράτην ποταμόν.— ἔφρευγον πρὸς τὸ ὄρος.— τὸν ὁμοῖον ἄγει θιεὺς ὡς τὸν ὁμοῖον.

§ 61. Ἡ ἐκ τόπου κίνησις ἐκφέρεται διὰ τῶν εἰς -θεν ληγόντων ἐπιρρημάτων ἢ διὰ γενικῆς μετὰ τῆς ἐκ ἢ τῆς ἀπὸ π. χ. Ἐξ ἀγορᾶς ἢ πόθεν Μενέξενος; ἐξ ἀγορᾶς, ὃ Σώκρατες, καὶ ἀπὸ τοῦ βουλευτηρίου.

§ 62. Ἡ τοῦ τόπου κίνησις ἐκφέρεται διὰ γενικῆς μετὰ τῆς διὰ π. χ. πορεύομαι διὰ τῆς ἀγορᾶς.

3. Προσδιορισμὸς τοῦ τρόπου.

§ 63. Ὁ τρόπος ἐκφέρεται α') διὰ τῶν τροπικῶν ἐπιρρημάτων π. χ. βουλευοῦ μὲν βραδέως, ἐπιτέλει δὲ ταχέως τὰ δόξαντα β') διὰ γενικῆς μετὰ τῶν προθέσεων διὰ, μετὰ, ἀπὸ, ἐκ π. χ. ἡ σοφία οὐκ ἀπὸ ταυτομάτου (=αὐτομάτως) παρκαίγεται τοῖς ἀνθρώποις.—Οἱ Πελοποννήσιοι ἐπῆλθον διὰ τάχους (=ταχέως) γ') διὰ δοτικῆς ἀπλῆς ἢ μετὰ τῆς προθέσεως σὺν, ὡς: βίβλιν εἶλον τὸ χωρίον.—σὺν γέλωτι ἤλθον δ') δι' αἰτ. ἀπλῆς ἢ μετὰ τῆς προθέσεως κατὰ π. χ. τίνα τρόπον(=πῶς) τὴν θύραν κόψω;—κατ' ἄλλον τρόπον ὀνομάζει τὸ ἀγαθόν· ε') διὰ τροπικῆς μετοχῆς π. χ. ληζόμενοι ζῶσιν.

§ 64. Συγγενὴς μὲ τὸν προσδιορισμὸν τοῦ τρόπου εἶνε ὁ προσδιορισμὸς τοῦ ὄργάνου ἢ μέσου. Τὸ ὄργανον ἢ μέσον ἐκφέρεται α') διὰ δοτικῆς π. χ. Ἄθοις ἐβαλλον· β') διὰ γενικῆς μετὰ τῆς προθέσεως διὰ μάλιστα ἐπὶ προσώπων π. χ. διὰ τῶν ὀφθαλμῶν ὀρώμεν—ἔλεγε δι' ἐρμηρέως.

4. Προσδιορισμὸς τοῦ ποσοῦ.

§ 65. Τὸ ποσὸν ἐκφέρεται α') διὰ τῶν ποσοτικῶν ἐπιρρημάτων π. χ. πάντ' ὀλίγοι.—πολὸν ἄριστος.—β') διὰ δοτικῆς. Ἡ

δοτική τίθεται μετὰ τῶν παραθετικῶν καὶ τῶν ἐχόντων ἔννοιαν παραθετικὴν καὶ λέγεται *δοτική τοῦ μέτρου ἢ τῆς διαφορᾶς*. π. χ. πολλῶ κρεῖττον ἐστὶν ἐμπανὴς φίλος ἢ χρυσὸς ἀρχνὴς.— ἐνιαυτῶ προσβύτερος.— γ') δι' αἰτιατικῆς ἐπὶ ἐκτάσει τοπικῆς ἢ χρονικῆς. π. χ. Ἀπέχει Πλάταια Θηβῶν σταδίους ἑβδομήκορτα.— ψευδόμενος οὐδεὶς λανθάνει πολλὸν χρόνον.

Ἐνταῦθα ἀνήκει καὶ ἡ γενικὴ τῆς ἀξίας ἢ τοῦ τιμηματος. Τοικύτη γενικὴ τίθεται μετὰ τοῦ ἀξιοῦν, ἀξιοῦσθαι, τιμᾶν, τιμᾶσθαι, καὶ μετὰ τῶν πωλήσεως καὶ ἀγοράσεως σημαντικῶν ῥημάτων. π. χ. ἠξιώθη μεγάλων δαγῶν.— τῶν πόρων πωλοῦσιν ἡμῖν πάντα τὰ γὰρ οἱ θεοί.

§ Προσδιορισμὸς τοῦ κατὰ τι ἢ τῆς ἀναφορᾶς.

§ 66. Ὁ προσδιορισμὸς τοῦ κατὰ τι ἢ τῆς ἀναφορᾶς ἐκφέρεται α') δι' αἰτιατικῆς. π. χ. θαυμαστὸς τὸ μέγεθος.— τὸν δάκτυλον ἀλγῶ. β') δι' αἰτιατ. μετὰ τῆς προθέσεως κατὰ, εἰς, πρὸς, περι. π. χ. καθρὸς καὶ κατὰ τὸ σῶμα καὶ κατὰ τὴν ψυχὴν.— πρὸς ρεῖματα καὶ θέρος κκερικιώτατος.— οἱ διχφερόντες εἰς ἀρετὴν. γ') διὰ δοτικῆς. π. χ. ἐγὼ οὔτε ποσὶν εἰμι ταχύς, οὔτε χερσὶν ἰσχυρός. δ') δι' ἀπαρεμφάτου. π. χ. φοβεροὶ μὲν ἰδεῖν (=κατὰ τὴν ὄψιν), δεῖνοὶ δὲ μάχην. Πολλάκις τὸ ἀπαρέμφατον τοῦτο τίθεται μετὰ τοῦ ὡς ἢ ὥστε. π. χ. τὸ ὕδωρ ψυχρὸν ὥστε λουθασθαι (=ὡς πρὸς τὸ λουθασθαι, εἰς τὸ νὰ λουσθῇ τις).

§ 67. Ὁ προσδιορισμὸς τοῦ αἰτίου.

§ 67. Τὸ αἷτιον εἶνε τριπλοῦν α') τὸ ποιητικόν, ἦτοι τὸ ἐνεργοῦν πρόσωπον. β') τὸ ἀναγκαστικόν, ἦτοι τὸ ἀναγκάζον τὸ ποιητικὸν εἰς ἐνέργειαν. γ') τὸ τελικόν, ἦτοι τὸ σημαῖνον τὸ τέλος, τὸν σκοπὸν, διὰ τὸν ὅποιον γίνεται τι.

§ 68. Τὸ ποιητικὸν αἷτιον ἐπὶ μὲν τῶν ἄλλων ῥημάτων εἶνε τὸ ὑποκείμενον, ἐπὶ δὲ τῶν παθητικῶν ἐκφέρεται α') διὰ γενικῆς μετὰ τῆς προθέσεως ὑπὸ (σπανίως μετὰ τῆς πρὸς, παρά, ἐκ). π. χ. βούλονται πάντες ὑπὸ τῶν παθῶν θεραπεύεσθαι. β') διὰ δοτικῆς, ὅταν τὸ ῥῆμα εἶνε χρόνου παρακειμένου ἢ ὑπερσυντελείου.

ἢ τετελεσμένου μέλλοντος· π. χ. ταῦτα θεμιστογένει τῷ Συρακοσίῳ γέγραπται.

§ 69. Τὸ ἀναγκαστικὸν αἴτιον ἐνφέρεται α') διὰ γενικῆς μετὰ τῆς προθέσεως ὑπὸ ἢ ἔνεκα, σπανιώτερον μετὰ τῆς ἐκ ἢ ἀπὸ· π. χ. οὐκ ἠδύναντο καθεύδειν ὑπὸ λύπης.—τῶν ἀδικημάτων ἔνεκα αὐτοὺς ἀπέκτειναν.—ἀπὸ τούτου τοῦ τολμήματος ἐπηνέθη. Μετὰ τῶν ῥημάτων θαυμάζειν, μακαρίζειν, οἰκτίρειν, φθνεῖν καὶ τῶν ὁμοίων τίθεται ἀπλή γενικὴ εἰς δήλωσιν τῆς αἰτίας· π. χ. θαυμάζω σε τῆς τόλμης.—Ἐπὶ τῶν ῥημάτων κρίνειν, δικάζειν, διώκειν (=κατηγορεῖν), φύγειν (=κατηγορεῖσθαι) τίθεται κατὰ γενικὴν τὸ ἔγκλημα, διὰ τὸ ὅποιόν τις κρίνει, δικάζει κτλ. Οἱ Πέρσαι δικάζουσι καὶ ἀχαριστίας.—διώξομαι σε δειλίας (=θά σε κατηγορήσω ἐπὶ δειλίᾳ)· β') διὰ δοτικῆς· π. χ. δειλίᾳ ἔλιπον τὴν τάξιν· Μετὰ τῶν ψυχικοῦ παθήματος σημαντικῶν ῥημάτων λυπεῖσθαι, χαίρειν, ἠδυσθαι, ἄχυσθαι κτλ. τίθεται πολλακτὶς ἢ δοτικὴ μετὰ τῆς προθέσεως ἐπὶ· π. χ. χαῖρε μὲν ἐπὶ τοῖς συμβαίνουσι τῶν ἀγαθῶν, λυποῦ δὲ μετρίως ἐπὶ τοῖς γιγνομένοις τῶν κακῶν· γ') δι' αἰτιατικῆς μετὰ τῆς προθ. διὰ, σπανίως μετὰ τῆς προθέσεως παρὰ ἢ κατὰ· π. χ. ἐτετίμητο ὑπὸ Κύρου δι' εὐνοίαν.—κατὰ φιλίαν (=διὰ φιλίαν) οἱ πλείστοι ζυνέσποντο· δ') δι' αἰτιολογικῆς μετοχῆς ἢ αἰτιολογικῆς προτάσεως· π. χ. ὁ Κύρος, ἅτε παῖς ὦν φιλόκαλος καὶ φιλότιμος, ἤδετο τῇ στολῇ.—Χαίρω ὅτι εὐδοκιμεῖς.

§ 70. Τὸ τελικὸν αἴτιον, ἦτοι ὁ σκοπός, ἐνφέρεται α') διὰ γενικῆς μετὰ τοῦ ἔνεκα ἢ ἔνεκεν, σπανιώτερον μετὰ τῆς ὑπέρ· π. χ. τὰ δένδρα θεραπεύομεν τοῦ καρποῦ ἔνεκεν.—Ἦ πὲρ δόξης πάντα ποιοῦσι· β') διὰ δοτικῆς μετὰ τῆς προθ. ἐπὶ· π. χ. ἐπὶ κακῷ ἀνθρώπου σίδηρος ἀνεύρηται· γ') δι' αἰτιαικῆς μετὰ τῆς προθ. ἐπὶ ἢ πρὸς, σπανιώτερον μετὰ τῆς διὰ, κατὰ, εἰς· π. χ. ἴτω τις ἐφ' ὕδαρ.—παντοδαπὰ εὔρηται ταῖς πόλεσι πρὸς φυλακὴν· δ') διὰ τελικῆς μετοχῆς, τελικῆς προτάσεως καὶ τελικοῦ ἀπαρεμφάτου· π. χ. τοῦτο λέξωρ ἔρχομαι.—τὰ πλοῖα Ἀβροκόμας κατέκλυσε, ἵνα μὴ Κύρος διαβῇ.—Οἱ Λακεδαιμόνιοι ἔδωσαν Αἰγινήταις Θυρέαν οἰκεῖν (=ἵνα οἰκῶσι).

B' Περί ἄρθρου.

71
 § 71. Τὸ ἄρθρον ἦτο ἀρχαιότατα δεικτικὴ ἀντωνυμία. Τὴν σημασίαν ταύτην ἐτήρησεν ἐν τῷ πεζῷ τῶν Ἀττικῶν λόγῳ α') εἰς τὸ ὁ μὲν—ὁ δὲ (=οὗτος μὲν—ἐκεῖνος δὲ) καθ' ὅλας τὰς πτώσεις· π. χ. περὶ πλείονος ποιοῦ δόξαν καλὴν ἢ πλοῦτον μέγαν τοῖς πικισὶ καταλιπεῖν· ὁ μὲν (=οὗτος μὲν) γὰρ θνητός, ἢ δὲ (=ἐκεῖνη δὲ) ἀθάνατος· β') εἰς τὸ ὁ δέ, ἡ δέ, τὸ δὲ καθ' ὅλους τοὺς τύπους· π. χ. Κύρος δίδωσι Κλεάρχῳ μυρίους δαρεικούς· ὁ δὲ (=οὗτος δὲ) λαβὼν τὸ χρυσίον συνέλεξε στρατεύματα· γ') εἰς τὸ καὶ τὸν, ὅπερ εὐρηται μόνον ὡς ὑποκείμενον ἀπαρεμφάτου· π. χ. καὶ τὸν ἀποκρίνασθαι λέγεται· δ') εἰς τὸ τὸν καὶ τὸν, τὸ καὶ τὸ· π. χ. ἀφικνούμεθα ὡς τὸν καὶ τὸν (=πρὸς τὸν δεῖνα καὶ δεῖνα).—Ἔδει τὸ καὶ τὸ ποιῆσαι· ε') εἰς τὸ πρὸ τοῦ (=πρὸ τούτου τοῦ χρόνου, πρότερον).

§ 72. Τὸ ἄρθρον ὡς ἄρθρον τίθεται μετὰ οὐσιαστικοῦ α') ἵνα παραστήσῃ ἀντικείμενόν τι εἶδους τινὸς ὡς γνωστὸν καὶ ὠρισμένον· π. χ. οὕτως ἐκέλευσεν ὁ ἄνθρωπος (ὁ γνωστός ἄνθρωπος).—Οἱ ἑπτὰ σοφοί· β') ἵνα δηλώσῃ ὅλον εἶδος ὠρισμένον· π. χ. ὁ ἄνθρωπος θείας μετέσχε μοίρας (=τὸ ἀνθρώπινον γένος)· οὕτω τίθεται τὸ ἄρθρον μάλιστα μετὰ ἐπιθέτων καὶ μετοχῶν οὐσιαστικῶς λαμβανόμενων· π. χ. ὁ ἀνδρεῖος (=πᾶς ἀνδρεῖος) ὁ βουλόμενος.

§ 73. Ἄνευ ἄρθρου τίθενται α') τὰ κύρια ὀνόματα (ἐκτὸς ἐὰν εἶνε γενικῶς γνωστὰ ἢ ἐμνημονεύθησιν ἀνωτέρω· π. χ. ὁ Ὀμηρος)· β') τὸ βασιλεύς, ὅταν λέγηται ἐπὶ τοῦ βασιλέως τῶν Περσῶν· γ') εἰς τινὰς συνήθειαι καταστάτας φράσεις: ἄμ' ἔφ, ἄμα ἡλίῳ ἀνίσχοντι, ἀφ' ἑσπέρας, μέχρι δείλης, ἐν δεξιῷ, ἄνδρες καὶ γυναῖκες (=γυναικίῳ πικιδά) κτλ.

§ 74. Ὁ ἐπιθετικὸς προσδιορισμὸς συνάρθρου οὐσιαστικοῦ τίθεται ἢ μεταξὺ τοῦ ἄρθρου καὶ τοῦ οὐσιαστικοῦ, ὡς: αἱ δευτέραί φροντίδες σοφώτεραι, ἢ χάριν ἐμφάτσεως μετὰ τὸ οὐσιαστικόν, ἐπαναλαμβάνεται δὲ τὸ ἄρθρον καὶ πρὸ τοῦ ἐπιθέτου· π. χ. ὁ χληρὸν ὁ χρόνος ὁ πολὺς.

§ 75. Τὸ ἐπίθετον, ὅπερ ἄνευ ἄρθρου κεῖται πρὸ συνάρθρου

ουσιαστικοῦ ἢ μετὰ σύνκρθρον οὐσιαστικόν, εἶνε κατηγορούμενον τοῦ οὐσιαστικοῦ· π. χ. βέβαιον ἄξεις τὸν βίον δίκαιος ὢν. — τὸ σῶμα θνητὸν ἔχομεν.

§ 76. Γενικὴ πτώσις καὶ ἐπίρρημα καὶ πρόθεσις μετὰ τινος πτώσεως διὰ τοῦ ἄρθρου λαμβάνουσι δύνκμιν ἐπιθέτου· π. χ. ὁ τοῦ βασιλέως (= ὁ βασιλείος) θρόνος· — αἱ πέρουσι (= κί περυσιναι) πρесеῖται· — ἡ κατὰ νόμον (= ἡ νόμιμος) τιμωρία.

§ 77. Πᾶσα λέξις καὶ ὀλόκληρος πρότασις διὰ τοῦ ἄρθρου τὸ λαμβάνει δύνκμιν οὐσιαστικοῦ· π. χ. ὅταν λέγω τὸ ἡμεῖς, τὴν πόλιν λέγω. — Ἐν ἔτι λείπεται, τὸ ἦν πείσωμεν ὑμᾶς.

Γ'. Περὶ ἀντωνυμιῶν.

1. Προσωπικαὶ ἀντωνυμίαι.

§ 78. Αἱ ὀνομαστικαὶ τῶν προσωπικῶν ἀντωνυμιῶν τίθενται, ὅταν πρόκειται νὰ δηλωθῇ τὸ πρόσωπον μετ' ἐμφάσεως (ἄλλως παραλείπονται)· π. χ. σὺ μὲν παιδείας ἐπιθυμεῖς, ἐγὼ δὲ παιδεύειν ἄλλους ἐπιχειρῶ. Ὡς προσωπικὴ ἀντωνυμία τοῦ γ' προσώπου χρησιμεύει ἡ αὐτός. Ἐν ταῖς πλαγίαις πτώσεσι τίθενται οἱ μὲν ἐγκλιτικοὶ τύποι, μου, μοι, με, σου, σοι, σε, ὅταν πρόκειται νὰ δηλωθῇ ἀπλῶς τὸ πρόσωπον, οἱ δὲ ὀρθοτονοῦμενοι ἐμοῦ, ἐμοί, ἐμέ, σοῦ, σοί, σέ, ὅταν πρόκειται νὰ δηλωθῇ τὸ πρόσωπον μετ' ἐμφάσεως· π. χ. ἔστι μοι χρήματα· — ἐμοὶ μὲν ἔστι χρήματα, σοὶ δ' οὔ.

2. Ἡ ὀριστικὴ καὶ ἐπαναληπτικὴ ἀντωνυμία αὐτός.

§ 79. Ἡ αὐτός (α') ἔχει δικτυκλιτικὴν σημασίαν· π. χ. αὐτός ὁ βασιλεύς — Ἐμὲ αὐτὸν ὕβρισεν· β') εἰς τὰς πλαγίας πτώσεις ἔχει καὶ ἐπαναληπτικὴν σημασίαν καὶ χρησιμεύει ὡς προσωπικὴ ἀντωνυμία τοῦ γ' προσώπου· π. χ. μετεπέμφατο ὁ Ἀστυάγης τὴν θυγατέρα καὶ τὸν παῖδα αὐτῆς· γ' μετὰ τοῦ ἄρθρου συγκίβναι ταυτότητα καὶ τίθεται ὡς καὶ πᾶν ἄλλο ἐπίθετον· π. χ. ὁ αὐτός ἀνὴρ (= ὁ ἴδιος).

3. Αἱ αὐτοπαθεῖς ἀντωνυμίαι.

§ 80. Αἱ αὐτοπαθεῖς ἀντωνυμίαι τίθενται ἀντὶ τῶν προσωπικῶν, ὅταν ἀναφέρονται εἰς τὸ ὑποκείμενον τῆς αὐτῆς προτάσεως·

π. χ. πείθω ἑμαυτόν — γνῶθι σαυτόν — ἑαυτοῦ κήδεται ὁ προνοῶν ἀδελφοῦ.

§. 81. Ἡ αὐτοπαθῆς ἀντωνυμία τοῦ γ. προσώπου τίθεται καὶ εἰς ἐξηρημένους προτάσεις ἀναφερομένη εἰς τὸ ὑποκείμενον τῆς κυρίας προτάσεως (ἕμμετος αὐτοπάθειαι). π. χ. "Ἀνθρώποι ἐπ' οὐδένας μᾶλλον συνίστανται ἢ ἐπὶ τούτους, οὓς ἂν αἰσθωνται ἄρχειν ἑαυτῶν ἐπιχειροῦντας. Ἐπὶ τῆς ἕμμεσου ταύτης αὐτοπαθείας τίθεται καὶ ἡ προσωπικὴ οὐ (σπανίως), οἶ, σφῶν, σφίσι, σφᾶς· π. χ. ἐφοβεῖτο ὁ Κύριος μὴ οἶ ὁ πάππος ἀποθάνῃ.

ΣΗΜ. Ἐν τῷ πληθυντικῷ εὐρηται ἐνίοτε αἱ αὐτοπαθείαι ἀντὶ τῆς ἀλληλοπαθοῦς· π. χ. ἀπίστως ἔχουσι πρὸς ἑαυτοὺς (= πρὸς ἀλλήλους).

4. Αἱ κτητικαὶ ἀντωνυμίαι.

82. Αἱ κτητικαὶ ἀντωνυμίαι τίθενται ἐπὶ ἐμφάσεως· ἄλλως τίθενται αἱ γενικαὶ τῶν προσωπικῶν ἢ (ἐπὶ αὐτοπαθείαις) τῶν αὐτοπαθῶν ἀντωνυμιῶν· π. χ. τὴν ἐμὴν τύχην εὐρήσεις βελτίω τῆς σῆς — Τὴν σιγὴν σου συγχώρησιν θήσω. — Ἐλεύθερον φύλαττε τὸν σαυτοῦ τρόπον. — Ἡ κτητικὴ ἀντωνυμία τοῦ γ' προσώπου δὲν εἶνε εὐχρηστος παρὰ τοῖς Ἀττικαῖς, ἀντ' αὐτῆς δὲ χρησιμεύει ἡ γενικὴ τῆς αὐτῆς (αὐτοῦ, αὐτῶν) καὶ ἐπὶ αὐτοπαθείαις ἢ γεν. ἑαυτοῦ καὶ ἑαυτῶν· π. χ. Ἀστυάγης μετεπέμψατο τὴν θυγατέρα καὶ τὸν παῖδα αὐτῆς. — Τῶν νικῶντων ἐστὶ καὶ τὰ ἑαυτῶν σφῆζειν καὶ τὰ τῶν ἡττημένων λαμβάνειν.

5. Αἱ δεικτικαὶ ἀντωνυμίαι.

§ 83. Ἡ ὄδε δεικνύει τι παρὸν ἢ εὐθὺς κατόπιν λεγόμενον, ἡ οὗτος σημαίνει τι, περὶ τοῦ ὁποίου ἐγένετο λόγος πρὸ ὀλίγου· ὅθεν ἀναφέρεται συνήθως εἰς τὰ ἡγούμενα, σπανιώτερον εἰς ἐπομένην ἐπεξήγησιν· π. χ. ἐγὼ τε καὶ Μελησίας ὄδε (= οὗτος ἐδῶ). — Ταῦτα (δηλ. τὰ εἰρημένα) μὲν σὺ λέγεις, παρ' ἡμῶν δ' ἀπάγγελτε τάδε (= τὰ ἐξῆς). — ἀνδρεῖος ὀνομάζεται οὗτος, ὅς ἂν ἐν τῇ τάξει μένων μάχηται. — Ἡ ἐκεῖνος δεικνύει τι τοπικῶς ἢ χρονικῶς μεμακρυσμένον.

ΣΗΜ. Ὡς διαφέρει ἡ οὗτος τῆς ὄδε, διαφέρει καὶ ἡ τοσοῦτος τῆς

τοσόδε, ἢ τοιοῦτος τῆς τοιόσδε, καὶ ἢ τηλικούτος τῆς τηλικόσδε· π.χ. τοιαῦτα (δηλ. οἷα τὰ εἰρημένα) μὲν οἱ Κερκυραῖοι εἶπον, οἱ δὲ Κορίνθιοι μετ' αὐτοῦς τοιάδε (δηλ. οἷα τὰ ἐξῆς).

6. Αἱ ἀναφορικαὶ ἀντωνυμίαι.

§ 84. Αἱ ἀπλαῖ ἀναφορικαὶ ἀντωνυμίαι, ὅς, οἷος, ὅσος ἀναφέρονται εἰς ὠρισμένον τι καὶ γενικόν· π. χ. ἔστι δίκης ὀφθαλμός, ὅς τὰ πανθ' ὄρα. — Μακάριος ὅστις ἔτυχε γενναίου φίλου.

§ 85. Τὸ ἀναφορικὸν τίθεται κατὰ τὸ γένος καὶ τὸν ἀριθμὸν τῆς λέξεως, εἰς τὴν ὁποίαν ἀναφέρεται· ἢ πτώσει τοῦ ἀναφορικοῦ κρέμαται ἐκ τῆς θέσεως, τὴν ὁποίαν κατέχει ἐν τῇ ἀναφορικῇ προτάσει· π. χ. οὗτός ἐστιν ὁ ἀνὴρ, ὃν εἶδες.

Ἄλλ' ἡ αἰτιατικὴ τοῦ ἀναφορικοῦ τίθεται συνήθως κατὰ τὴν πτῶσιν τῆς λέξεως, εἰς τὴν ὁποίαν ἀναφέρεται, ὅταν αὕτη εἴνε γενικῆς ἢ δοτικῆς πτώσεως, τὸ δὲ ἀναφορικὸν εἴνε ὡς ἐπιθετικὸς προσδιορισμὸς αὐτῆς· π. χ. ἔστε ἀξιοὶ τῆς ἐλευθερίας ἧς κέκτησθε (ἀντὶ ἧν κέκτησθε). Ἡ λέξις, εἰς τὴν ὁποίαν τὸ ἀναφορικὸν ἀναφέρεται, ἂν εἴνε δεικτικὴ ἀντωνυμία, παραλείπεται, ἂν δὲ εἴνε οὐσιαστικόν, μεταβαίνει πολλάκις εἰς τὸ τέλος τῆς ἀναφορικῆς προτάσεως ἄνευ ἄρθρου· π. χ. ἐπαινῶ σὲ ἐφ' οἷς λέγεις (=ἐπὶ τούτοις. ἢ λέγεις). — ἄμχθέστατοί ἐστε ὧν ἐγὼ οἶδα Ἑλλήνων (=τῶν Ἑλλήνων, οὓς ἐγὼ οἶδα).

ΣΗΜ. Ἐνίοτε ἡ λέξις, εἰς τὴν ὁποίαν ἀναφέρεται τὸ ἀναφορικόν, τίθεται κατὰ τὴν πτῶσιν τοῦ ἀναφορικοῦ· π.χ. πολιτείας οἷαν εἶναι χρῆ παρὰ μόνοις ἡμῖν ἐστί (=πολιτεία, οἷαν κτλ.). Τοῦτο γίνεται συνήθως εἰς τὸ οὐδέις ἐστίν ὅστις οὐ... παραλείπεται δηλ. τὸ ἐστί, τὸ δὲ οὐδέις τίθεται κατὰ τὴν πτῶσιν τοῦ ἀναφορικοῦ· π.χ. Γοργίας οὐδεὶ ὄτω οὐκ ἀπεκρίνατο (=οὐδέις ἐστίν ὄτω οὐκ ἄπ. Γοργίας).

§ 86. Ἡ οἷος, ὅσος καὶ τὸ ἐπίρρημα ὡς τίθενται πολλάκις ἐπὶ ἀναφωνήσεων θυμωσμοῦ· π. χ. ὅσην τὴν δύναμιν ἔχεις (=πόσον μεγάλην!) — ὡς μοι καλὸς ὁ πάππος (=πόσον καλὸς κτλ.).

7. Ἡ ἀόριστος ἀντωνυμία τις.

§ 87. Ἡ ἀόριστος ἀντωνυμία τις οὐσιαστικῶς μὲν λαμβανόμενη σημάζει πρόσωπον ἢ πρᾶγμα ἀόριστον· π. χ. ἴτω τις ἐφ'

ὕδωρ. Ἐπιθετικῶς δὲ λαμβανομένη παριστᾷ τὸ μεθ' οὗ τίθεται ὡς ἀόριστον· π. χ. *γυρή τις χήρα ὄρνιν εἶχεν*.

Μετ' ἐπιθέτων, ἀντωνυμιῶν καὶ ἀριθμητικῶν ἢ τις συναπτομένη κολάζει τὴν σημασίαν αὐτῶν καὶ σημαίνει περίπου· π. χ. ἡ γραφή *τοιᾶδε τις ἦν* (=τοιαύτη περίπου)—*περτήκορτά τινος ἀπέκτειναν*.

ΣΗΜ. Τὸ οὐδέτερον τι σημαίνει ἐνίοτε *σπουδαῖόν τι*, λόγου ἄξιον π.χ. οἴονται *τι εἶναι ὄντες οὐδενός ἄξιοι* (=νομίζουσιν ὅτι εἶνε κάτι, δηλ. σπουδαῖοι)—*ἔδοξέ τι λέγειν* (ἐφάνη ὅτι ἔλεγε κάτι σπουδαῖον).

8. Αἱ ἐρωτηματικά ἀντωνυμίαι.

§ 88. Ἡ ἐρωτηματικὴ ἀντωνυμία δύναται νὰ ἀνήκῃ εἰς τὴν μετοχὴν ἢ εἰς ἐξηρητημένην πρότασιν· π. χ. *Τί ἂν ποιοῦντες ἀναλάβωμεν τὴν ἀρχαίαν ἀρετὴν*;—*Ὅταν τί ποιήσῃσι*, νομίζεις τοὺς Θεοὺς σοῦ φροντίζεις;—*Ἐνίοτε κείνται ἐν τῇ αὐτῇ προτάσει δύο ἐρωτηματικά ἀσυνδέτως*· π.χ. *τίνας ὑπὸ τίτων εὗρομεν ἂν μείζονα εὐεργετημένους ἢ παιδας ὑπὸ γονέων*;

Δ'. Περὶ ῥήματος.

1. Προσωπικά, ἀπρόσωπα.

§ 89. Τὰ ῥήματα εἶνε ἢ προσωπικά ἢ ἀπρόσωπα. Προσωπικά λέγονται τὰ ῥήματα, τὰ ὁποῖα εἶνε εὐχρηστα καθ' ὅλα τὰ πρόσωπα καὶ δέχονται καὶ πρόσωπον ὡς ὑποκείμενον. Ἀπρόσωπα λέγονται τὰ ῥήματα, τὰ ὁποῖα ἀπαντῶσι μόνον κατὰ τὸ γ'. ἐνικὸν πρόσωπον καὶ δὲν δέχονται προσωπικὸν ὑποκείμενον· π. χ. *δεῖ, χρεῖ, προσήκει*. ἔξεστι, πέπρωται, εἴμαρται.

§ 90. Ῥήματά τινος λαμβάνονται καὶ προσωπικῶς καὶ ἀπρόσωπως· π. χ. *δοκῶ καὶ δοκεῖ, συμβαίνω καὶ συμβαίνει* κτλ.

§ 91. Καὶ ἐκ προσωπικῶν ῥημάτων εὗρηται τινος ἐν τῷ παθητικῷ τύπῳ ὡς ἀπρόσωπα· π. χ. *λέγεται, ἄδεται, ὁμολογεῖται*.

§ 92. Ὡς ὑποκείμενον τῶν ἀπροσώπων ῥημάτων ἢ τίθεται ἀπαρέμφατον· π. χ. *δεῖ γράμματα μαθεῖν* καὶ *μαθόντα νοῦν ἔχειν*, ἢ νοεῖται ἢ ἀφρηρημένη αὐτῶν ἔννοια· π. χ. *δεῖ μοι χρημάτων*—*ἐνδεῖα ἔστι μοι χρημάτων*.

2. Αἱ διαθέσεις τῶν ῥημάτων.

α'. Τὰ ἐνεργητικά ῥήματα.

§ 93. Πολλά ἐνεργητικά μεταβατικά λαμβάνονται καὶ ὡς ἀμετάβλητα π. χ. ἄγω τινά=ἰδηγῶ τινε, καὶ ἄγω=χωρῶ, ἔρχομαι. Καιρὸς ἄγειν ἐπὶ τοὺς πολεμίους.— ἐκλείπω τι=ἄφινω τι, καὶ ἐκλείπω=ἄφνίζομαι. Ἐξέλιπεν ἡ σελήνη.

§ 94. Πολλά ἀμετάβλητα συντιθέμενα μετὰ προθέσεων λαμβάνονται καὶ ὡς μεταβατικά π. χ. διχθαίνω τὸν ποταμόν.— περιέρχομαι τὴν γῆν.

6'. Τὰ παθητικά.

§ 95. Παθητικά σχηματίζονται ἐκ τῶν μεταβατικῶν ἐνεργητικῶν, ἅτινα συντάσσονται μετ' αἰτιατικῆς. Ἐν τῇ τροπῇ δὲ τοῦ ἐνεργητικοῦ εἰς παθητικὸν μεταβάλλεται τὸ ἀντικείμενον τοῦ ἐνεργητικοῦ εἰς ὑποκείμενον τοῦ παθητικοῦ, τὸ δὲ ὑποκείμενον τοῦ ἐνεργητικοῦ εἰς ποιητικὸν αἴτιον τοῦ παθητικοῦ π. χ. ὁ πατήρ ἀγαπᾷ τὸν υἱόν=ὁ υἱὸς ἀγαπᾶται ὑπὸ τοῦ πατρὸς.

§ 96. Ἐνίοτε καὶ ἐκ ῥημάτων συντασσομένων μετὰ γενικῆς ἢ δοτικῆς ἀπαντᾷ παθητικόν π. χ. ἄρχομαι, καταφρονοῦμαι, ἀμελοῦμαι, καταγελοῦμαι, φθονοῦμαι, ἐπιβουλεύομαι, ὡς: ἀσκεῖται τὸ τιμώμενον, ἀμελεῖται δὲ τὸ ἀτιμαζόμενον.—Πηλαμῆδης διὰ σοφίαν φθορηθεὶς ὑπ' Ὀδυσσεῶς ἀπώλετο.

§ 97. Ὅταν τὸ ἐνεργητικὸν ῥῆμα συντάσσεται μετὰ γενικῆς καὶ αἰτιατικῆς ἢ μετὰ δοτικῆς καὶ αἰτιατικῆς, ἐν τῇ τροπῇ αὐτοῦ εἰς παθητικὸν ἢ αἰτιατικὴ γίνεται ὑποκείμενον, ἢ δὲ γενικὴ ἢ δοτικὴ μένει ἀμετάβλητος π. χ. καταγιγνώσκω τινὸς θάνατον=καταγιγνώσκειται τινὸς θάνατος· κεράννυμι οἶνον ὕδατι=κεράννυται οἶνος ὕδατι.

§ 98. Ὅταν τὸ ἐνεργητικὸν ῥῆμα συντάσσεται μετὰ διπλῆς αἰτιατικῆς, ἐν τῇ τροπῇ αὐτοῦ εἰς παθητικὸν ἢ αἰτιατικὴ τοῦ προσώπου μεταβάλλεται εἰς ὑποκείμενον τοῦ παθητικοῦ, ἢ δὲ αἰτιατικὴ τοῦ πράγματος μένει ἀμετάβλητος π. χ. διδάσκω τινά τὴν ῥητορικὴν=διδάσκειται τις ὑπ' ἐμοῦ τὴν ῥητορικὴν. Ἄν δὲ ἢ μία αἰτιατικὴ εἶνε κατηγορούμενον τοῦ ἀντικειμένου, ἐν τῷ

παθητικῶ γίνεται κατηγορούμενον τοῦ ὑποκειμένου· π. χ. οἱ Ἀθηναῖοι εἶλοντο Περικλέα στρατηγόν = Περικλῆς ἤρεθη ὑπ' Ἀθηναίων στρατηγός. "Αν δὲ ἡ μίξ αἰτιατικὴ εἶνε σύττοιχος, αὐτὴ μένει ἀμετάβλητος· π. χ. εὐεργετῶ τινε μεγάλην εὐεργεσίαν = εὐεργετεῖται τις ὑπ' ἐμοῦ μεγάλην εὐεργεσίαν.

§ 99. Ὡς παθητικόν τοῦ ἀποκτείνω εἶνε τὸ ἀποθνήσκω, τοῦ ποιῶ (τινὰ εὖ ἢ κακῶς, ἀγαθόν τι ἢ κακόν τι) τὸ πάσχω (εὖ ἢ κακῶς, ἀγαθόν τι ἢ κακόν τι), τοῦ λέγω (τινὰ εὖ ἢ κακῶς, ἀγαθόν τι ἢ κακόν τι) τὸ ἀκούω (εὖ ἢ κακῶς, ἀγαθόν τι ἢ κακόν τι), τοῦ διώκω (=κατηγορῶ ἐπὶ δικαστηρίου) τὸ φεύγω (=κατηγοροῦμαι ἐπὶ δικαστηρίου), τοῦ αἰρῶ (=συλλαμβάνω, κυριεύω) τὸ ἀλλοχομαι.

γ. Τὰ μέσα ῥήματα.

§ 100. Τὰ μέσα ῥήματα σημαίνουσιν ἐνέργειαν κατ' εὐθεΐαν ἢ πλάγιως ἐπιστρέφουσιν εἰς τὸ ἐνεργοῦν ὑποκείμενον. Διακροῦνται δὲ εἰς εὐθέα ἢ αὐτοπαθῆ, πλάγια ἢ περιποιητικὰ καὶ δυναμικά.

§ 101. Τὰ αὐτοπαθῆ, μέσα σημαίνουσιν ἐνέργειαν ἐπιστρέφουσιν κατ' εὐθεΐαν εἰς αὐτὸ τὸ ὑποκείμενον· π. χ. λούομαι = λούω ἑμαυτόν, χρίομαι, ἀλείφομαι, γυμνάζομαι, ὀπλιζομαι, κοσμοῦμαι, καλύπτομαι, καλλωπίζομαι.

ΣΗΜ. Ἐνίοτε τὸ μέσον ἐν τῷ πληθυντικῷ ἀριθμῷ σημαίνει ἐνέργειαν μεταβαίνουσαν ἀμοιβαίως εἰς τὰ ὑποκείμενα (μέσον ἀλληλοπαθές)· π. χ. ὑβρίζονται = ὑβρίζουσιν ἀλλήλους.

§ 102. Τὰ πλάγια ἢ περιποιητικὰ μέσα σημαίνουσι πρᾶξιν, τὴν ὁποίαν ἐκτελεῖ τὸ ὑποκείμενον χάριν ἑαυτοῦ· π. χ. πορίζομαι χρήματα = πορίζω ἑμαυτῶ χρήματα· ποιῶμαι τινα φίλον = ποιῶ τινα ἑμαυτῶ φίλον.

ΣΗΜ. Τὰ περιποιητικὰ μέσα σημαίνουσι πολλάκις πρᾶξιν, τὴν ὁποίαν ἐκτελεῖ τὸ ὑποκείμενον χάριν ἑαυτοῦ διὰ μέσου ἄλλου (μέσα διάμεσα)· π. χ. οἰκοδομοῦμαι οἶκον = οἰκοδομῶ ἑμαυτῶ οἶκον (διὰ τοῦ οἰκοδόμου)· δανείζομαι χρήματα = δανείζει μοί τις χρήματα, τίθεμαι νόμους κτλ. Τοὺς ἀγράφους νόμους οὐχ οἱ ἄνθρωποι ἔθετο, ἀλλ' οἱ θεοὶ τοῖς ἀνθρώποις ἔθεσαν.

§ 103. Τὰ δυναμικὰ μέσα ῥήματα σημαίνουσι πρᾶξιν, τὴν ὁποίαν ἐκτελεῖ τὸ ὑποκείμενον διὰ τῶν ἰδίων του δυνάμεων ἢ μέ-

των· π. χ. ἀποφαίνομαι γνώμην=ἀποφαίνω γνώμην ἑμαυτοῦ·
ποιῶμαι λόγον=λέγω, ἐν ᾧ τὸ ποιῶ λόγον σημαίνει γίνομαι
αἴτιος νὰ λέγωσιν ἄλλοι.

ΣΗΜ. Τὸ ποιῶμαι μετ' ἀφηρημένου ῥηματικοῦ οὐσιαστικοῦ ἀποτελεῖ
ἐμφαντικὴν περιφρασιν τοῦ ῥήματος· π. χ. ποιῶμαι πόλεμον=πολεμῶ,
τοιῶμαι χρῆσιν=χρῶμαι κτλ.

3. Οἱ χρόνοι τοῦ ῥήματος.

Προσημείωσις. Ἡ πράξις α') κατὰ μὲν τὴν ποιότητα παρί-
σταται ἢ ὡς διαρκούσα ἢ ὡς τετελεσμένη ἢ ὡς γενομένη ἀπλῶς·
β') κατὰ τὸν χρόνον παρίσταται ἢ ὡς παρούσα ἢ ὡς παρελθού-
σα ἢ ὡς μέλλουσα.

Ἡ κατὰ χρόνον διαφορὰ ὑπάρχει ἐν τῇ ὀριστικῇ ἐγκλίσει.

α'. Ὁ ἐνεστώς.

§ 104. Ὁ ἐνεστώς σημαίνει α') πράξιν ἐν τῷ παρόντι γινο-
μένην, ἐξακολουθοῦσαν, διαρκούσαν· π. χ. *ἰκετεύομέν* σε πάντες·
—*ἔστι Θεός*· β') πράξιν συνήθως γινομένην ἢ ἐπαναλαμβανομένην·
π. χ. οἱ τῶν ἀρίστων Περσῶν παῖδες ἐπὶ ταῖς βασιλέως θύραις
παιδεύονται. Ὁ ἐνεστώς οὗτος εἶνε εὐχρηστος ἐπὶ κρίσεων, αἴτι-
νες πάντοτε ἀληθεύουσι· π. χ. Ἄπανθ' ὁ λιμὸς γλυκέα ποιῶ·
γ') πράξιν σκοπούμενην, δηλ. πράξιν, τὴν ὁποίαν τὸ ὑποκείμενον
σκοπεῖ, προσπαθεῖ νὰ πράξῃ· π. χ. *πεῖθω*=προσπαθῶ πεῖσαι,
ᾠροῦμαι=βούλομαι πρίασθαι κτλ· δ') πράξιν παρελθούσαν, τὴν
ὁποίαν ὁ λέγων ἐν ζῶντῃ διηγῆσει παριστᾶ ὡς παρούσαν· π. χ.
Λύσανδρος προσβαλὼν *αἶρει* τὴν πόλιν. Ὁ ἐνεστώς οὗτος λέγεται
ἱστορικὸς καὶ ἰσοδυναμεῖ μὲ τὸν ἀόριστον· ε') πράξιν μέλλουσαν,
τὴν ὁποίαν ὁ λέγων διὰ τὸ βέβαιον παριστᾶ ὡς γινομένην ἤδη·
π. χ. εἰ ἡ πόλις αὕτη ληφθήσεται, *ἔρχεται* καὶ ἡ πᾶσα Σικελία.

Πολλοὶ ἐνεστώτες ἔχουσι καὶ παρακειμένου σημασίαν· π. χ.
νικῶ=νικῶ καὶ εἰμὶ νικητής, *φεύγω*=φεύγω καὶ εἰμὶ φυγάς.
Μόνον δὲ παρακειμένου σημασίαν ἔχει τὸ ἦκω=ἐλήλυθα, καὶ
τὸ οἴχομαι=ἀπελήλυθα.

6'. 'Ο παρατατικός.

§ 105. 'Ο παρατατικός εἶνε ἐν τῷ παρελθόντι ὅ,τι ὁ ἐνεστώς ἐν τῷ παρόντι, δι' ὃ σημαίνει α') πρᾶξιν ἐν τῷ παρελθόντι γενομένην, ἐξκολουθοῦσαν, διαρκουσαν· π.χ. χθές ἔγραφον· β') πρᾶξιν συνήθως γινομένην ἢ ἐπαναλαμβανομένην ἐν τῷ παρελθόντι· π.χ. Σωκράτης πάντας ὠφέλει· γ') πρᾶξιν σκοπούμενην ἐν τῷ παρελθόντι· π.χ. Νέων ἐπειθεῖν (=ἐπειρᾶτο πείσαι) αὐτοὺς ἀποτρέπεσθαι, αἱ δὲ οὐχ ὑπήκουον. Ὡς πολλοὶ ἐνεστώτες ἔχουσι καὶ παρακειμένου σημασίαν, οὕτως οἱ παρατατικοὶ αὐτῶν ἔχουσι καὶ ὑπερσυντελικῆς σημασίαν· π.χ. ἐνίκων=ἐνίκων καὶ ἦν νικητής, ἔφευγον=ἔφευγον καὶ ἦν φυγᾶς. 'Ο παρατατικός τοῦ οἴχομαι καὶ τοῦ ἦκω ἔχει σημασίαν ὑπερσυντελικῆς, συνηθέστερον δὲ ἀορίστου· ὡχόμεν=ἀπεληλύθειν ἢ ἀπῆλθον, ἦκον=ἐληλύθειν ἢ ἦλθον.

γ'. 'Ο ἀόριστος.

§ 106. 'Ο ἀόριστος σημαίνει πρᾶξιν ἀπλῶς γενομένην ἐν τῷ παρελθόντι· π.χ. κατέβην χθές εἰς Πειραιᾶ. 'Επὶ δὲ τῶν ῥημάτων, τὰ ὅποια σημαίνουσι διαρκουσαν κατάστασιν, ὁ ἀόριστος πολλάκις σημαίνει πρᾶξιν, ἥτις ἤρξατο ἐν τῷ παρελθόντι· π.χ. ἐβασίλευσα=ἐγενόμην βασιλεύς, ἤρξα, ἐπλούτησα.

ΣΗΜ. 'Ο ἀόριστος σημαίνει πολλάκις τὸ συνήθως γινόμενον καὶ λέγεται γνωμικός ἀόριστος, διότι εἶναι εὐχρηστος ἐπὶ γνωμῶν· ἰσοδυναμεῖ δὲ μὲ ἐνεστώτα· π.χ. τὰς τῶν φαύλων συνουσίας ὀλίγος χρόνος διέλυσε(=διαλύει).

δ'. 'Ο μέλλων.

§ 107. 'Ο μέλλων σημαίνει πρᾶξιν, ἥτις θὰ γείνη ἀπλῶς, ἢ θὰ διαρκῆ ἐν τῷ μέλλοντι· π.χ. ποιήσω ταῦτα.—ἀτίδιον τὴν χάριν σοι ἔξω (=θὰ ἔχω). 'Επὶ δὲ τῶν ῥημάτων τῶν σημαίνοντων διαρκῆ κατάστασιν, ὁ μέλλων σημαίνει πολλάκις ὅτι ἢ πρᾶξις θὰ ἀρχίσῃ ἐν τῷ μέλλοντι· π.χ. βασιλεύσω=θὰ γείνω βασιλεύς, ἄρξω, κτλ.

ε'. 'Ο παρακείμενος.

§ 108. 'Ο παρακείμενος σημαίνει πρᾶξιν τετελεσμένην ἐν τῷ παρόντι· π.χ. τέθνηκα=εἰμὶ νεκρός· τέθαμμαι=εἰμὶ τεθαμμένος· κέκτημαι ἔχω.—τεθναῖσιν οἱ ἀποθανόντες.

ς'. 'Ο υπερσυντέλικος.

§ 109. 'Ο υπερσυντέλικος σημαίνει πράξιν τετελεσμένην ἐν τῷ παρελθόντι· π. χ. ἐτεθνήκειν=ἦν νεκρός, ἐτεθάμμην=ἦν τεθαμμένος, ἐκεκτήμην=εἶχον.

ζ'. 'Ο τετελεσμένος μέλλων.

§ 110. 'Ο τετελεσμένος μέλλων σημαίνει πράξιν τετελεσμένην ἐν τῷ μέλλοντι· π. χ. τεθνήξω=ἔσομαι νεκρός.

Παρατήρησις ἐπὶ τῆς σημασίας τῶν χρόνων ἐν ταῖς λοιπαῖς ἐγκλίσεσιν, ἐν τῷ ἀπαρεμφάτῳ καὶ τῇ μετοχῇ.

§ 111. 'Εν ταῖς λοιπαῖς ἐγκλίσεσι δηλοῦται μόνον ἡ ποιότης τῆς πράξεως, ὡς διαρκῆς ἢ τετελεσμένη ἢ ἀπλῶς, ὁ δὲ χρόνος ὀρίζεται μόνον ἐκ τοῦ χρόνου τῆς κυρίας προτάσεως· π. χ. λέγω ταῦτα, ἵνα πεισθῆτε· εἶπον ταῦτα, ἵνα πεισθῆτε· ἐρῶ ταῦτα ἵνα πεισθῆτε. Ὡσαύτως ἐν τῇ μετοχῇ καὶ τῷ ἀπαρεμφάτῳ.

4. Αἱ ἐγκλίσεις τοῦ ῥήματος.

Προσημείωσις. Ἐπειδὴ αἱ προτάσεις ἢ κεῖνται καθ' ἑαυτὰς καὶ ἀνεξαρτήτως (κύρια ἢ ἀνεξάρτητοι προτάσεις) ἢ ἐξαρτῶνται ἐξ ἄλλων (ἐξηρητημένοι προτάσεις), διὰ τοῦτο αἱ ἐγκλίσεις ἐξετάζονται α') ἐπὶ τῶν ἀνεξαρτήτων προτάσεων· β') ἐπὶ τῶν ἐξηρητημένων προτάσεων.

α'. Αἱ ἐγκλίσεις ἐπὶ τῶν ἀνεξαρτήτων προτάσεων.

§ 112. Ἡ ὀριστικὴ παριστᾷ τὴν πράξιν ὡς πραγματικὴν· π. χ. ὁ ἄνθρωπος ἐστὶ θνητός·—πολλάκις ἐθαύμασα.

Ἡ ὀριστικὴ τῶν ἱστορικῶν χρόνων μετὰ τοῦ εἶθε ἢ τοῦ εἰ γάρ σημαίνει εὐχὴν ἀνεκπλήρωτον· π. χ. εἶθε ἦσθα δυνατός.

§ 113. Ἡ ὑποτακτικὴ παριστᾷ τὴν πράξιν προσδοκωμένην καὶ ἐπιθυμητήν. Τίθεται δὲ α) κατὰ τὸ α' πρόσωπον τοῦ πληθυντικοῦ, σπανιώτερον δὲ τοῦ ἐνικοῦ, εἰς δὴλώσειν προτροπῆς· π. χ. ἴωμεν. Πολλάκις προτάσσεται τὸ ἄγε ἢ φέρε ἢ ἴθε· π. χ. ἄγε ἴδωμεν—φέρε δὴ τὰς μαρτυρίας ὑμῖν ἀναγνώ.—Ἐπὶ β' ἢ γ'· προσώ-

που τίθεται ἡ προστακτικὴ εἰς δῆλωσιν προτροπῆς· β') ἐπὶ ἐρω-
τήσεων ἀπορηματικῶν, διὰ τῶν ὁποίων ὁ ἐρωτῶν συμβουλευέται·
ἢ αἰτεῖται γνώμην περὶ τοῦ πρακτέου· π.χ. τί εἶπω; εἶπωμεν
ἢ σιγῶμεν; Πολλάκις προτάσσεται τὸ βού.λει ἢ τὸ βού.λεισθε·
π.χ. βού.λει σοι εἶπω;

§ 114. Ἡ εὐκτικὴ παριστᾷ τὴν πράξιν ὡς ἀπλὴν σκέψιν τοῦ
λέγοντος. Τίθεται δὲ α') εἰς δῆλωσιν εὐχῆς, ἣτις δύντατι νὰ
ἐκπληρωθῇ. Πολλάκις προτάσσεται αὐτῆς τὸ εἶθε ἢ τὸ εἰ γάρ·
π.χ. ὦ παῖ, γένοιο πατρός εὐτυχέστερος·—μή μοι γένοιθ' ἄ
βούλομαι, ἀλλ' ἄ συμφέρει·—εἶθε μήποτε γροίης ὡς εἰ β') μετὰ
τοῦ ἄν εἰς δῆλωσιν τοῦ δυνατοῦ γενέσθαι ἐν τῷ παρόντι ἢ ἐν
τῷ μέλλοντι· π.χ. εἶποι τις ἄν=δύναται τις νὰ εἶπῃ.

ΣΗΜ. Ἡ εὐκτικὴ μετὰ τοῦ ἄν τίθεται πολλάκις παρὰ τοῖς Ἀττι-
κοῖς πρὸς μετρωτέραν ἔκφρασιν ἂντ! τῆς προστακτικῆς· χωρὶς ἂν εἶσω
(=χωρὶς εἶσω).

§ 115. Ἡ προστακτικὴ παριστᾷ ἐπιθυμίαν τοῦ λέγοντος καὶ
τίθεται α') εἰς δῆλωσιν προσταγῆς· π.χ. ἄπτε, παῖ, λύχνον·
β') εἰς δῆλωσιν προτροπῆς ἢ παραινέσεως· π.χ. θάρρει.—Ἄκεί τι
βούλου χρήσιμον προσμυθάνειν· γ') εἰς δῆλωσιν δεήσεως, εὐχῆς
ἢ κατάρας· π.χ. Ζεῦ, Ζεῦ τέλειε, τὰς ἐμὰς εὐχὰς τέ.λει.—
Χαῖρε.—"Ερρ' ἐς κόρακας· δ') μετὰ τοῦ μὴ εἰς δῆλωσιν ἀπα-
γορεύσεως. Τίθεται δὲ προστακτικὴ μετὰ τοῦ μὴ ἐπὶ ἀπαγο-
ρεύσεως, ὅταν τὸ ῥῆμα εἶνε χρόνου ἐνεστῶτος ἢ παρκειμένου,
ὅταν δὲ εἶνε χρόνου ἀορίστου, τίθεται ἡ ὑποτακτικὴ· π.χ. μὴ
φοβοῦ·—μηδενὶ συμφορὰν ἀνειδίωης. Ἐνίοτε τίθεται καὶ προσ-
τακτικὴ ἀορίστου, ἀλλὰ κατὰ τὸ γ' μόνον πρόσωπον· π.χ. μηδεὶς
ἡμῶν προσδοκησάτω ἄλλως.

β'. Αἱ ἐγκλίσεις ἐπὶ τῶν ἐξηρητημένων προτάσεων.

1. Αἱ ἐγκλίσεις ἐν ταῖς εἰδικαῖς προτάσεσι.

Προσημείωσις. Εἰδικαὶ προτάσεις λέγονται αἱ προτάσεις αἱ
ἐκπερόμεναι διὰ τοῦ ὅτι ἢ ὡς. Αὗται τίθενται μετὰ ῥῆμα λεκτικὸν
ἢ γνωστικὸν ὡς ὑποκείμενον ἢ ἀντικείμενον αὐτοῦ, ἢ μετὰ τὸ
αὐδέτερον δεικτικῆς ἀντωνυμίας ὡς ἐπεξήγησις αὐτοῦ· π.χ. λέγει

ὡς ὑβριστής εἰμι.—Οἶδα ὅτι ταῦτα οὕτως ἔχει.—Τῷ φθόνῳ τοῦτο μόνον ἀγαθὸν πρόσσεστιν, ὅτι μέγιστον κακὸν τοῖς ἔχουσίν ἐστιν.

§ 116. Εἰς τὰς εἰδικὰς προτάσεις τίθεται ὀριστικὴ (ἢ ὀριστικὴ ἱστορικοῦ χρόνου μετὰ τοῦ *ἄν* ἢ εὐκτικὴ μετὰ τοῦ *ἄρ*), ὡς καὶ εἰς τὰς ἀνεξαρτήτους προτάσεις· π. χ. οἶδα ὅτι ταῦτα οὕτως ἔχει.—Σεύθης εἶπεν ὅτι οὐδενὶ *ἄρ* ἀπιστήσκειν Ἀθηναίων. Ὅταν δὲ ἡ εἰδικὴ πρότασις ἐξαρτᾶται ἐξ ἱστορικοῦ χρόνου, τίθεται εἰς αὐτὴν συνήθως εὐκτικὴ ἀντὶ τῆς ὀριστικῆς· π. χ. Κύρος ἔλεγεν ὅτι ἡ ὁδὸς ἔσοιτο πρὸς βασιλέα μέγαν.

2. Αἱ ἐγκλίσεις ἐν ταῖς πλαγαῖσις ἐρωτήσεσι.

§ 117. Ἡ ἐρώτησις λέγεται εὐθεῖα ἢ ἀνεξάρτητος, ὅταν ἐκφέρεται κατ' εὐθείαν καὶ δὲν ἐξαρτᾶται ἐκ τινος ῥήματος. Ἐκφέρεται δὲ ἢ ἀνευ ἐρωτηματικῆς λέξεως, ἢ διὰ τῶν ἐρωτηματικῶν ἀντωνυμιῶν καὶ ἐπιρρημάτων, ἢ διὰ τινος τῶν ἐρωτηματικῶν μορίων, *ἄρα* (=ἄρα γε), *ἦ* (=ἄληθώς), *μή* (=μήπως). Ὅταν δὲ ἡ ἐρώτησις εἶνε διπλῆ, ἐν μὲν τῷ πρώτῳ μέρει τίθεται τὸ πότερος (πότερον ἢ πότερα), ἐν δὲ τῷ δευτέρῳ τὸ *ἦ*· π.χ. οὗτος καθεύδει;—Τίς εἶ;—Πῶς ἐσθήης ἐκ τῆς μάχης;—*ἄρα* σὺ εἶ ὁ Σωκράτης ὁ φροντιστῆς ἐπικαλούμενος;—*Μή* τι νεώτερον ἀγγέλλεις;—*Πότερον* αἱ γυναῖκες φρονιμώτεραι σοὶ δοκοῦσιν εἶναι ἢ οἱ ἄνδρες; Τίθεται δὲ εἰς τὰς εὐθείας ἐρωτήσεις α') ὀριστικὴ (ἢ ὀριστικὴ ἱστορικοῦ χρόνου μετὰ τοῦ *ἄν*, ἢ εὐκτικὴ μετὰ τοῦ *ἄρ*), ὡς καὶ εἰς τὰς μὴ ἐρωτηματικὰς ἀνεξαρτήτους προτάσεις· β') ὑποτακτικὴ, ὅταν ὁ ἐρωτῶν ἐκφράζῃ ἀπορίαν περὶ τοῦ πρακτέου (ιδεὲ § 113).

§ 118. Πλαγία ἢ ἐξηρητημένη λέγεται ἡ ἐρώτησις, ὅταν δὲν ἐκφέρεται κατ' εὐθείαν, ἀλλ' ἐξαρτᾶται ἐκ τινος ῥήματος. Ἐκφέρεται α') διὰ τῶν συνθέτων ἀναφορικῶν ἀντωνυμιῶν καὶ ἐπιρρημάτων (ὅστις, ὁποῖος, ὁπόσος κτλ. ὅπου, ὅπως κτλ.), ἅτινα λαμβάνονται καὶ ὡς ἐρωτηματικά, πολλάκις δὲ καὶ διὰ τῶν ἐρωτηματικῶν ἀντωνυμιῶν καὶ ἐπιρρημάτων, καθὼς καὶ ἡ εὐθεῖα· β') διὰ τοῦ *εἶ*. Ὅταν δὲ εἶνε διπλῆ, ἐκφέρεται διὰ τοῦ πότερον—ἦ, εἶ—ἦ, εἴτε—εἴτε. Τίθεται δὲ εἰς τὴν πλαγίαν ἐρώτησιν ἢ ἔγ-

κλισις τῆς εὐθείας ἐρωτήσεως. Ὄταν δὲ ἐξαρτᾶται ἐξ ἱστορικοῦ χρόνου, τίθεται συνήθως ἡ εὐκτική· π. χ. συμβουλευόμεθά σοι, τί χρῆ ποιεῖν — Τούτῳ τὸν νοῦν προσέχετε, εἰ δίκαια λέγω ἢ μῆ. — Ἐρωτᾷ ὁ Κρίτων πῶς με θάπη. — Ἐβουλευόντο εἴτε κατακαύσωσι τοὺς ἄνδρας εἴτε ἄλλο τι χρῆσονται. — Ἐπήρετο τὸν Μηδοτόχην εἰ ἀληθῆ ταῦτ' εἶη.

§ 119. Μετὰ τὰ ῥήματα τὰ σημαίνοντα φροντίδα ἢ ἐνέργειαν ἐπιφέρεται πλῆγία ἐρώτησις διὰ τοῦ ὅπως καὶ ὀριστικῆς μέλλοντος (σπανίως διὰ τοῦ ὅπως καὶ εὐκτικῆς μέλλοντος μετὰ ἱστορικὸν χρόνον)· π. χ. ἔπρασσον, ὅπως τις βοήθεια ἔξει (= πῶς γὰρ ἔλθῃ βοήθειά τις).

ΣΗΜ. Τὸ ὅπως μετ' ὀριστικῆς μέλλοντος κεῖται πολλάκις κατὰ παράλειψιν τοῦ κυρίου ῥήματος (σκοπεῖ ἢ σκοπεῖτε) εἰς δήλωσιν παρακελεύσεως· π. χ. ὅπως ἀνήρ ἔσει (= κύτταξε νὰ φανῆς ἄνδρας)

§ 120. Μετὰ τὰ φόβου σημερινὰ ῥήματα τίθεται πρότασις ἐρωτηματικῆ διὰ τοῦ μῆ (= μήπως) ἐκφερομένη (καὶ ἐπὶ ἀποφάσεως διὰ τοῦ μῆ οὐ). Εἰς τὰς τοιαύτας προτάσεις τίθεται α') ὀριστικῆ, ὅταν τις φοβῆται μῆ γίνεσθαι ἢ δὲν γίνεσθαι τι· π. χ. φοβοῦμαι μῆ τι νεώτερον ἀγγέλλεις (εὐθεὶς ἐρώτησις: μῆ τι νεώτερον ἀγγέλλεις); β') ὑποτακτικῆ ἢ εὐκτικῆ (ὡς εἰς τὰς τελικὰς προτάσεις), ὅταν τις φοβῆται μῆ γείνη ἢ δὲν γείνη τι· π. χ. φοβεῖται μῆ τὰ ἔσχατα πάθῃ.

3. Αἱ ἐγκλίσεις ἐν ταῖς αἰτιολογικαῖς προτάσεσι.

§ 121. Αἱ αἰτιολογικαὶ προτάσεις ἐκφέρονται διὰ τοῦ ὅτι, διότι, ὡς, ἐπεὶ, ἐπειδὴ. Τίθενται δὲ εἰς προσδιορισμὸν τῆς αἰτίας.

Εἰς τὰς αἰτιολογικὰς προτάσεις τίθεται ὀριστικῆ. Μόνον ὅταν ἐξαρτῶνται ἐξ ἱστορικοῦ χρόνου δύναται νὰ τεθῇ εὐκτικῆ, καὶ τότε ἡ αἰτία παρίσταται ὡς γνώμη τοῦ κυρίου ὑποκειμένου· π. χ. οἱ Ἀθηναῖοι ἐνόμισαν λελύσθαι τὰς σπονδὰς, διότι εἰς χεῖρας ἤλθοι. — Οἱ Ἀθηναῖοι τὸν Περικλέα ἐκάκιζον, ὅτι στρατηγὸς ὢν οὐκ ἐπεξάγοι ἐπὶ τοὺς πολέμιους.

Μετὰ τὰ ῥήματα τὰ σημαίνοντα χαράν, λύπην, μομφήν, ἀγανάκτησιν, ἡ αἰτιολογικῆ πρότασις ἐκφέρεται διὰ τοῦ ὅτι.

4. Αἱ ἐγκλίσεις ἐν ταῖς τελικαῖς προτάσεσι.

§ 122. Αἱ τελικαὶ προτάσεις ἐκφέρονται διὰ τῶν τελικῶν συνδέσμων *ἵνα*, *ὅπως*, *ὥς*, καὶ ἀποφατικῶς διὰ τοῦ *ἵνα μὴ*, *ὅπως μὴ* καὶ διὰ μόνου τοῦ *μὴ*. Τίθενται δὲ εἰς δῆλωσιν τοῦ σκοποῦ.

Εἰς τὰς τελικὰς προτάσεις τίθεται ὑποτακτικὴ, ὅταν δὲ ἐξαρτῶνται ἐξ ἱστορικοῦ χρόνου, τίθεται συνήθως εὐκτική· π.χ. *κύνες τρέφεις ἵνα σοὶ τοὺς λύκους ἀπὸ τῶν προβάτων ἀπερύκωσι*.—Πολλὰ διδάσκεις ἀσθόνως διὰ φθόνον, ὅπως ἀκούων πολλὰ μηδὲ ἐν μάθῳ.—*Ἡῦρος φίλων ᾤετο δεῖσθαι, ὥς συνεργοὺς ἔχοι*.

ΣΗΜ. Μετὰ πρότασιν σημαίνουσαν ὅτι δὲν ἐκπληροῦται τι, τίθεται ἡ τελικὴ πρότασις (διὰ τοῦ *ἵνα* συνήθως ἐκφραζομένη) μεθ' ὀριστικῆς ἱστορικοῦ χρόνου π.χ. *ἐβουλόμην ἂν Σίμωνα τὴν αὐτὴν γνώμην ἐμοὶ ἔχειν, ἵνα ῥαδίως ἔγνωτε τὰ δίκαια* (πρὸς τὸ τῆς κοινῆς γλώσσης: ἔπρεπε νὰ ἦμιον ἐγώ, γὰ νὰ ἔβλεπες τί θὰ ἔκανα).

5. Αἱ ἐγκλίσεις ἐν ταῖς συμπερασματικαῖς προτάσεσι.

§ 123. Αἱ συμπερασματικαὶ προτάσεις ἢ τῆς ἀκολουθίας ἐκφέρονται διὰ τοῦ *ὥστε* (σπανιώτερον διὰ τοῦ *ὥς*). Τίθεται δὲ εἰς αὐτάς α') ὀριστικὴ (ἢ ὀριστικὴ ἱστορικοῦ χρόνου μετὰ τοῦ *ἂν*, ἢ εὐκτικὴ μετὰ τοῦ *ἄν*), ὅταν ἡ ἀκολουθία εἶνε πραγματικὴ· π.χ. *οὕτω σκαιὸς εἶ καὶ ἀναίσθητος, ὥστε οὐ δύνασαι λογίσασθαι*· β') ἀπαρέμφατον, ὅταν ἡ ἀκολουθία παρίσταται ὡς δυνατὴ ἢ σκοπούμενη· π.χ. *ἔχω τριήρεις, ὥστε εἰλεῖν τὸ ἐκείνων πλοῖον*.—*πᾶν ποιοῦσιν, ὥστε μὴ δίδόναι δίκην*.

6. Αἱ ἐγκλίσεις ἐν ταῖς ὑποθετικαῖς προτάσεσι.

§ 124. Αἱ ὑποθετικαὶ προτάσεις ἐκφέρονται διὰ τῶν ὑποθετικῶν συνδέσμων *εἰ*, *εἰάν*, *ἂν*, *ἤν*. Ἡ ὑποθετικὴ πρότασις μετὰ τῆς κυρίας προτάσεως ἀποτελεῖ λόγον ὑποθετικόν, τοῦ ὁποῖου ἢ μὲν ὑποθετικὴ πρότασις λέγεται ἡγούμενον ἢ ὑπόθεσις, ἢ δὲ κυρία λέγεται ἐπόμενον ἢ ἀπόδοσις.

§ 125. Τέσσαρα εἶδη ὑποθετικῶν λόγων ὑπάρχουσι:

α') Τὸ ἡγούμενον ἐκφέρεται διὰ τοῦ *εἰ* καὶ ὀριστικῆς παντὸς χρόνου, ὅταν ἡ ὑπόθεσις παρίσταται ὡς πραγματικὴ. Ἐν δὲ τῷ

επομένω τίθενται αἱ ἐγκλίσεις τῶν ἀνεξαρτήτων προτάσεων· π.χ. εἰ θεοὶ εἰσιν, ἔστι καὶ ἔργα θεῶν.—Εἰ βούλει, λέγε.—Εἰ φῆς τοιοῦτος εἶναι, διαλεγώμεθα.

β') Τὸ ἡγούμενον ἐκφέρεται διὰ τοῦ *ἐάν* (*άν*, *ήν*) καὶ ὑποτακτικῆς 1) ὅταν ἡ ὑπόθεσις παρίσταται ὡς δυνατὴ καὶ προσδοκώμενη. Ἐν τῷ ἐπομένῳ τίθεται συνήθως μέλλων· π.χ. νέος *άν* πορήσῃ, γῆρας *ἔξει* εὐθαλής· 2) ὅταν ἡ ὑπόθεσις καὶ ἡ ἀπόδοσις παρίσταται ὡς ἀόριστως ἐπαναλαμβανομένη Ἐν τῷ ἐπομένῳ τίθεται συνήθως ὀριστικὴ ἐνεστώτος. Ὅταν δὲ ἡ ἀόριστος ἐπανάληψις ἀναφέρηται εἰς τὸ παρελθόν, τότε τὸ ἡγούμενον ἐκφέρεται διὰ τοῦ *εἰ* καὶ εὐκτικῆς, τὸ δὲ ἐπόμενον διὰ παρατακικοῦ· π.χ. *ἐάν* τις τὸν ἥλιον *ἐγχειρῆ* ἀναιδῶς θεᾶσθαι, τὴν ὄψιν *ἀφαιρεῖται*. — Σωκράτης οὐκ *ἔπιγεν*, *εἰ* μὴ *διήφη*.

γ') Τὸ ἡγούμενον ἐκφέρεται διὰ τοῦ *εἰ* καὶ εὐκτικῆς, ὅταν ἡ ὑπόθεσις παρίσταται ὡς ἀπλῆ τοῦ ὑποκειμένου σκέψις. Ἐν τῷ ἐπομένῳ τίθεται συνήθως εὐκτικὴ μετὰ τοῦ *άν*· π.χ. *εἰ* ἀναγκαῖον *εἴη* ἀδικεῖν ἢ ἀδικεῖσθαι, *ἐλοιμην* *άν* ἀδικεῖσθαι.

δ') Τὸ ἡγούμενον ἐκφέρεται διὰ τοῦ *εἰ* καὶ ὀριστικῆς ἱστορικοῦ χρόνου καὶ τὸ ἐπόμενον ἐπίσης δι' ὀριστικῆς ἱστορικοῦ χρόνου μετὰ τοῦ *άν*, ὅταν ἡ ὑπόθεσις, ἐπομένως καὶ ἡ ἀπόδοσις, παρίσταται ὡς μὴ πραγματικὴ· π.χ. φῶς *εἰ* μὴ *εἴχομεν*, ὅμοιοι τοῖς τυφλοῖς *άν* *ἦμεν*.

ΣΗΜ. Αἱ ὑποθετικαὶ προτάσεις λέγονται παραχωρητικαί, ὅταν πρὸ τοῦ ὑποθετικοῦ συνδέσμου ἢ μετ' αὐτὸν εἶνε τὸ καὶ· π.χ. γελᾷ δ' ὁ μῶρος, *κἄν* *τι* μὴ γελοῖον ᾖ.—πάντες οἱ ποταμοὶ, *εἰ* καὶ πρὸς τῶν πηγῶν ἄποροί *εἰσι*, προῖοσι πρὸς τὰς πηγὰς διαβατοὶ γίνονται.

7. Αἱ ἐγκλίσεις ἐν ταῖς ἀναφορικαῖς προτάσει.

§ 126. Αἱ ἀναφορικαὶ προτάσεις ἐκφέρονται διὰ τῶν ἀναφορικῶν ἀντωνυμιῶν καὶ ἐπιρρημάτων.

α) Αἱ ἀναφορικαὶ προτάσεις, αἵτινες χρησιμεύουσιν εἰς προσδιορισμὸν λέξεώς τινος τῆς κυρίας προτάσεως (προσδιοριστικαὶ ἀναφορικαὶ προτάσεις) ὡς αἱ ἀνεξάρτητοι προτάσεις, ὅθεν τίθενται εἰς αὐτὰς πᾶσαι αἱ ἐγκλίσεις τῶν ἀνεξαρτήτων προτάσεων· π.χ.

ἔστι δίκης ὀφθαλμός, ὃς τὰ πανθ' ὄρα. — Κύρος ἤρξε πολλῶν, ὃν οὐδ' ἂν τὰ ὀνόματα ἔχοι τις εἰπεῖν.)

β') Εἰς τὰς ἀναφορικὰς προτάσεις, αἵτινες περιέχουσιν αἰτιολογικὴν ἔννοιαν, τίθεται ὀριστικὴ, π.χ. θαυμαστὸν ποιεῖς, ὃς (=ὅτι) οὐδὲν ἡμῖν δίδως.

γ') Εἰς τὰς ἀναφορικὰς προτάσεις αἵτινες σημαίνουσι σκοπὸν, (τελικαὶ ἀναφορικαὶ προτάσεις), τίθεται ὀριστικὴ μέλλοντος· π.χ. ἔδοξε τῷ δήμῳ τριάκοντα ἄνδρας ἐλέσθαι, ὃ τοὺς πατέρας νόμους συγγράψουσι (=ἵνα οὗτοι συγγράψωσι)

δ') Εἰς τὰς ἀναφορικὰς προτάσεις, αἵτινες σημαίνουσιν ἀκολουθίαν (ἀναφορικαὶ προτάσεις ἀκολουθίας), τίθεται ὀριστικὴ (ἢ ὀριστικὴ ἱστορικοῦ χρόνου μετὰ τοῦ ἄν ἢ εὐκτικὴ μετὰ τοῦ ἄν)· π.χ. τίς οὕτως εὐήθης ἐστίν, ὅστις ἀγροεῖ τὸν ἐκεῖθεν πόλεμον δευρο ἤζοντα;

ε') Εἰς τὰς ἀναφορικὰς προτάσεις, αἵτινες περιέχουσιν ἔννοιαν ὑποθετικὴν (ὑποθετικαὶ ἀναφορικαὶ προτάσεις), τίθενται αἱ ἐγκλίσεις, αἵτινες τίθενται καὶ εἰς τὰς ἰσοδυνάμους ὑποθετικὰς 1) ὀριστικὴ· π.χ. ἂ μὴ οἶδα (=εἴ τι μὴ οἶδα), οὐδὲ οἶομαι εἰδέναι· 2) ὑποτακτικὴ μετὰ τοῦ ἄν ἢ εὐκτικὴ ἄνευ τοῦ ἄν, ὡς καὶ εἰς τὰς ὑποθετικὰς προτάσεις· π.χ. οἱ Πέρσαι, ὅν ἄν γινῶσι (=εἰάν τινα γινῶσι) δυνάμενον μὲν ἀποδιδόναι χάριν, μὴ ἀποδιδόντα δέ, κολάζουσιν ἰσχυρῶς — Κύρος οὐστιας ὄρφῃ (=εἴ τινας ὄρφῃ) τὰ κατὰ διώκοντα, πάσαις τιμαῖς ἐγέραρε;

8) Αἱ ἐγκλίσεις ἐν ταῖς χρονικαῖς προτάσεσι.

§ 127. Αἱ χρονικαὶ προτάσεις ἐκφέρονται διὰ τοῦ ὅτε, ὅποτε, ἡνίκα, ἐπεὶ, ἐπειδὴ, ἕως, μέχρι, ἄχρι, πρὶν, ἐν ᾧ, ἐξ οὗ ἢ ἀφ' οὗ (=ἀφ' οὗτου χρόνου).

§ 128. Εἰς τὰς χρονικὰς προτάσεις τίθεται α') ὀριστικὴ, ὅταν σημαίνηται τι πραγματικόν· π.χ. ἐπεὶ ἡμέρα ἐγένετο, παρῆν ὁ Γωθρῶας. — Ταῦτα ἐποιοῦν, μέχρι ἐγένετο· β') ὑποτακτικὴ μετὰ τοῦ ἄν ἢ εὐκτικὴ ἄνευ τοῦ ἄν, ὡς καὶ εἰς τὰς ὑποθετικὰς προτάσεις· π.χ. ἐπειδὴν διαπράξωμαι ἢ δέομαι, ἤξω. — μαινό-

μεθα πάντες, ὅπταν ὀργιζώμεθα.—Κύρον ἐθήρευεν, ὅποτε βού-
λοιο γυμνάσαι ἑαυτὸν καὶ τοὺς ἵππους.

ΣΗΜ. Τὸ πρῖν, ὅπταν ἡ κυρία πρότασις εἶνε θετική, συντάσσεται
μετ' ἀπαρεμφάτου· π.χ. ἐπὶ τὸ ἄκρον Χειρίτοφος ἀναβαίνει, πρῖν τινα
αἰσθῆσθαι τῶν πολεμίων.

5. Οἱ ὀνομαστικοὶ τύποι τοῦ ῥήματος.

α'. Τὸ ἀπαρέμφατον.

§ 129. Τὸ ἀπαρέμφατον εἶνε ῥηματικὸν οὐσιαστικὸν οὐδετέ-
ρου γένους.

Ἡ ὀνομαστικὴ αὐτοῦ φύσις φαίνεται μάλιστα ἐκ τοῦ ὅτι δέ-
χεται τὸ ἄρθρον.

Ἡ δὲ ῥηματικὴ αὐτοῦ φύσις φαίνεται ἐκ τούτων: α') ὅτι προσ-
διορίζεται οὐχὶ δι' ἐπιθέτων, ἀλλὰ δι' ἐπιρρημάτων, ὡς καὶ τὸ
ῥῆμα π.χ. τὸ καλῶς ἀποθνήσκειν· β') ὅτι δέχεται ἀντικείμε-
νον, ὡς καὶ τὸ ῥῆμα π.χ. τὸ ἀσκεῖν τὴν ἀρετήν· γ') ὅτι ἐκ-
φράζει τὴν διαθεσιν καὶ τὴν ποιότητα τῆς πράξεως, ὡς καὶ τὸ
ῥῆμα π.χ. παιδεῦσαι, παιδεύεσθαι, παιδευθῆναι, φεύγειν, φυ-
γεῖν, πεφευγέναι· δ') ὅτι δέχεται τὸ ἄν.

Τὸ ὑποκείμενον τοῦ ἀπαρεμφάτου.

§ 130. Ὑποκείμενον τοῦ ἀπαρεμφάτου εἶνε α') αὐτὸ τὸ ὑπο-
κείμενον τοῦ κυρίου ῥήματος (ταυτοπροσωπία)· π.χ. ὁμολογῶ
ἀμαρτεῖν.—Ἐχὼ τριήρεις ὥστε εἰλεῖν τὸ ἐκείνων πλοῖον· β')
διάφορον τοῦ ὑποκειμένου τοῦ κυρίου ῥήματος (έτεροπροσωπία),
καὶ τίθεται κατ' αἰτιατικὴν· π.χ. Σωκράτης ἡγεῖτο θεοὺς
πάντα εἰδέναι. Οἱ Ἕλληνες πολλὴν κραυγὴν ἐποίουν, ὥστε
καὶ τοὺς πολεμίους ἀκοῦειν.

ΣΗΜ Α'. Ὅταν ὑποκείμενον τοῦ ἀπαρεμφάτου εἶνε τὸ γενικὸν τινά,
παραλείπεται· π.χ. δεῖ γράμματα μαθεῖν καὶ μαθόντα νοῦν ἔχειν.

ΣΗΜ Β'. Ὅταν τὸ ὑποκείμενον τοῦ ἀπαρεμφάτου εἶνε τὸ ἀντικεί-
μενον τοῦ κυρίου ῥήματος, δὲν ἐπαναλαμβάνεται ἐπὶ τοῦ ἀπαρεμφάτου, τὸ
δὲ κατηγορούμενον καὶ ὁ μετοχικὸς οὗτοῦ προσδιορισμὸς τίθεται ἢ κατὰ
τὴν πῶσιν τοῦ ἀντικειμένου τούτου ἢ κατ' αἰτιατικὴν π.χ. Κύρου ἐ-
δέοντο ὡς προθυμοτάτου γενέσθαι.—Ἐδέοντό μου προστάτην γενέσθαι.

Τὸ ἀπαρέμφατον μετ' ἄρθρου.

§ 131. Τὸ ἀπαρέμφατον τὸ μετ' ἄρθρου τίθεται, ὡς καὶ πᾶν ἄλλο ὄνομα, ὡς ὑποκείμενον, ἀντικείμενον καὶ προσδιορισμός· π.χ. νέοις τὸ σιγᾶν κρεῖττόν ἐστι τοῦ λαλεῖν.—νίκησον ἀργὴν τῷ λογιζέσθαι καλῶς.—Κύρος ἐφέρετο μόνον ὄρων τὸ παίειν τὸν ἀλίσκόμενον.

Τὸ ἀπαρέμφατον ἄνευ ἄρθρου.

§ 132. Τὸ ἀπαρέμφατον ἄνευ ἄρθρου τίθεται:

α') ὡς ὑποκείμενον τῶν ἀπροσώπων ῥημάτων· π.χ. δεῖ γράμματα μαθεῖν· ἢ ἀπροσώπων ἐκφράσεων (δίκαιον, ἄξιον, ῥάδιον, ὦρα, καιρός ἐστι κ.τ.λ.)· π.χ. τὸν πονηρὸν μεταβαλεῖν οὐ ῥάδιον (δηλ. ἐστίν).

β') Ἐνίοτε ὡς κατηγορούμενον· π.χ. τὸ λακωνίζεῖν ἐστὶ φιλοσοφεῖν.

γ') Ὡς ἀντικείμενον. Ῥήματα δὲ συντασσόμενα μετ' ἀπαρέμφατου εἶνε· 1) τὰ λεκτικὰ καὶ τὰ δοξαστικά· π.χ. Πρωταγόρας ἔλεγε πάντων χρημάτων μέτρον εἶναι ἄνθρωπον.—"Ὅ,τι ἂν ποιῆς, νόμιμ' ὄραν θεοῦς τινας. Τὸ ἀπαρέμφατον τοῦτο ἰσοδυναμεῖ μὲ εἰδικὴν πρότασιν καὶ λέγεται εἰδικόν. Τίθεται δὲ κατὰ πάντα χρόνον. "Ἄν δὲ μετ' αὐτοῦ ὑπάρχει τὸ ἄν, περιέχει τὴν ἔννοιαν τῆς ὀριστικῆς ἱστορικοῦ χρόνου μετὰ τοῦ ἄν ἢ τῆς εὐκτικῆς μετὰ τοῦ ἄν· π.χ. Οἱ Πέρσαι οἶονται τοὺς ἀχαρίστους καὶ περὶ θεοῦς ἄν ἀμελῶς ἔχειν (=οἶονται ὡς οἱ ἀχάριστοι καὶ περὶ θεοῦς ἄν ἀμελῶς ἔχοιεν) 2) Τὰ ἐφετικά (θέλειν, βούλεσθαι, ἐπιθυμεῖν, σπεύδειν, φοβεῖσθαι, ἀξιοῦν, κελεύειν, κωλύειν καὶ πάντα τὰ περιέχοντα ἔννοιαν ἐπιθυμίας) καὶ τὰ δυνατικά (δύναμαι, πέφυκα, μυνθάνω κτλ.)· π.χ. καλῶς ἀκούειν μᾶλλον ἢ πλουτεῖν θέλε.—Τὸ ψεῦδος οὐ δύνασαι ἀληθὲς ποιεῖν. Τὸ ἀπαρέμφατον τοῦτο τίθεται κατ' ἐνεστώτα καὶ κατ' ἀόριστον, σπανίως κατὰ παρακείμενον, καὶ ἐξηγεῖται ἐν τῇ κοινῇ γλώσσει διὰ τοῦ γὰ καὶ ὑποτακτικῆς καὶ λέγεται τελικόν ἀπαρέμφατον.

δ') Ὡς προσδιορισμὸς τῆς ἀναφορᾶς· π.χ. δεῖναι αἱ γυναῖκες εὐρίσκειν τέχνας.

ε') Εἰς δῆλωσιν τοῦ σκοποῦ μετὰ τὰ ῥήματα τὰ σημαίνοντα διδόναι, αἰρεῖσθαι, τάττειν· π. χ. Οἱ πρόγονοι τὴν ἐξ' ῥείου Πάγου βουλὴν ἐπέστησαν ἐπιμελεῖσθαι τῆς εὐκοσμίας (=ἵνα ἐπιμελῆται τῆς εὐκοσμίας).

ς') Ἀπολύτως· 1) ἐν τῷ ὀλίγον ἢ μικροῦ δεῖν (=σχεδόν), ἐκὼν εἶναι (=ἐκούσιως), ὡς ἔπος εἰπεῖν (=σχεδόν), καὶ τοῖς ὁμοίοις· 1) ἀντιπροστακτικῆς· π. χ. ὦ ξεῖν', ἀγγέλλειν Λακεδαιμονίοις ὅτι τῆδε κείμεθα τοῖς κείνων ῥήμασι πειθόμενοι (=ἀγγελλε κτλ.).

6') Μετοχή.

§ 133. Ἡ μετοχὴ εἶνε ῥηματικὸν ἐπίθετον. Ἡ ὀνομαστικὴ φύσις τῆς μετοχῆς φαίνεται ἐκ τούτου, ὅτι ἔχει τὰ παρεπόμενα τοῦ ὀνόματος, ἡ δὲ ῥηματικὴ φύσις αὐτῆς φαίνεται α) ἐκ τοῦ ὅτι ἔχει ὑποκείμενον· β') ἐκ τοῦ ὅτι δέχεται κατηγορούμενον, ἀντικείμενον καὶ προσδιορισμούς, ὡς καὶ τὸ ῥῆμα· γ') ἐκ τοῦ ὅτι ἐκφράζει τὴν διάθεσιν καὶ τὸν χρόνον ὡς καὶ τὸ ῥῆμα· δ') συνάπτεται μετὰ τοῦ ἄν.

§ 134. Ἡ μετοχὴ τίθεται τριχῶς· 1) ἐπιθετικῶς· 2) κατηγορηματικῶς· 3) πικραθετικῶς.

1. Ἡ μετοχὴ ἐπιθετικῶς.

§ 135. Ἡ μετοχὴ τίθεται μετὰ τινος οὐσιαστικοῦ ὡς ἐπιθετικὸς προσδιορισμὸς αὐτοῦ ἰσοδυναμεῖ δὲ μὲ ἀναφορικὴν πρότασιν· π. χ. ὁ λάμπων ἥλιος (=ὁ ἥλιος ὃς λάμπει)·—οἱ παρόντες ἡγεμόνες.

§ 136. Ὡς τὸ ἐπίθετον κατ' ἔλλειψιν τοῦ οὐσιαστικοῦ λυγνύεται ἀντὶ οὐσιαστικοῦ. οὕτω καὶ ἡ μετοχὴ· π. χ. οἱ λέγοντες=οἱ ῥήτορες, ὁ νικῶν=ὁ νικητής, ὁ ἐρῶν=ὁ ἐραστής. Ἀφρημένου οὐσιαστικοῦ σημασίαν ἔχει ἐνίοτε τὸ οὐδέτερον τῆς μετοχῆς μετὰ τοῦ ἄρθρου· π. χ. τὸ συμφέρον, τὸ δεδιός=ὁ φόβος.

2. Ἡ μετοχὴ κατηγορηματικῶς.

§ 137. Ἡ μετοχὴ τίθεται μετὰ τινων ῥημάτων ὡς κατηγορούμενον τοῦ ὑποκειμένου ἢ τοῦ ἀντικειμένου. Τὰ ῥήματα ταῦτα εἶνε· α') τὸ εἶναι, ὃ περ μετὰ τῆς μετοχῆς ἀποτελεῖ περίφρασιν τοῦ

ρήματος· π. χ. τοῦτο οὐκ ἔστι γιγνόμενον παρ' ἡμῖν (= οὐ γίνεται). ἅ' τὸ τυγχάνειν, διαγιγνεσθαι, διάγειν, δικτελεῖν, οἴχεσθαι, λαμβάνειν, φθάνειν, ἅτινα περιέχουσιν ἐπιρρηματικὸν προσδιορισμὸν τῆς διὰ τῆς μετοχῆς ἐκφραζομένης ἐννοίας καὶ δύνανται νὰ ἐξηγῶνται δι' ἐπιρρήματος, ἐν ᾧ ἡ μετοχὴ δύναται νὰ ἐξηγητῆται διὰ ῥήματος· π. χ. ἐτυγχάνομεν περιπατοῦντες (= κτὰ τύχην περιεπατοῦμεν). — πο. λεμῶν διεγέρετο (= ἀδικαλείπτως ἐπολέμει). — Ἰλαθεν ἀποδράς (λάθρα ἀπέδρα). — ἔφθην εἰπῶν (= πρότερον εἶπον). — οὐκ ἂν φθάραις λέγων (= λέγε τυχέως) γ' τὰ ἐνάρξεως καὶ λήξεως σημαντικά π. χ. ἤρξατο λέγων. — ἄρτι μὲν ἐπεπαύμην εἰς τὰ διδασκαλεῖα φοιτῶν) δ' τὰ ἀνοχῆς καὶ ψυχικοῦ παθους σημαντικά· π. χ. οὐκ ἀρέχομαι ὑβριζόμενος. — χαίρω μαυθάρων· ε' τὰ αἰσθήτεως καὶ γνώσεως σημαντικά· π. χ. ὀρώμεν πάντα ἀληθῆ ὄντα, ἃ λέγετε. — γ' δένεα οἶδα μισοῦντα τοὺς ἐπαινοῦντας· ε' τὰ δεῖξεως καὶ δηλώσεως σημαντικά· π. χ. ἀποδείξω σε ψευδόμενον. — Κύρος τῶν ἡλίκων διαφέρων ἐφαίρετο

Μετὰ τῶν κινήσεως σημαντικῶν ῥημάτων τίθεται μετοχὴ μέλλοντος κατηγορηματικῶς εἰς δῆλωσιν σκοποῦ καὶ λέγεται τελική· π. χ. ἔρχομαι βοηθήσων.

Ὡς τὸ ἐπιθετόν, οὕτω καὶ ἡ μετοχὴ τίθεται κατηγορηματικῶς μετὰ πολλῶν ῥημάτων εἰς δῆλωσιν τρόπου· π. χ. ἀκροῶμαι καθήμενος. — ληζόμενοι ζῶσι.

3. Ἡ μετοχὴ παραθετικῶς.

§ 138. Παραθετικῶς τίθεται ἡ μετοχὴ, ἕνα δηλώτῃ χρόνον ἢ αἰτίαν ἢ ὑπόθεσιν ἢ ἐναντίωσιν καὶ λέγεται χρονική, αἰτιολογική, ὑποθετική, ἐναντιωματική (παραχωρητική). Ἀναφέρεται δὲ εἰς τὸ ὑποκείμενον ἢ εἰς ἄλλην τινὰ λέξιν τῆς κυρίας προτάσεως. πρὸς τὴν ὁποίαν συμφωνεῖ κατὰ γένος, ἀριθμὸν καὶ πτώσιν· π. χ. δειπνεῖτε, δειπνήσαντες δὲ (= ἐπειδὴν δὲ δειπνήσητε) ἀπελαύνετε. Λέγω δὲ τοῦ δ' ἔνεκα, βουλόμενος (= ἐπειδὴ βούλομαι) δύξαι σοι ὅπερ καὶ ἐμοί. — Ἐὰν μὲν ὠφέλιμα ἦ ταῦτα, βουλόμεθα πράττειν αὐτά, βλαβερά δὲ ὄντα (= ἐὰν δὲ βλαβερά ἦ) οὐ βουλόμεθα.

— Ἡ Σπάρτη τῶν ὀλιγανθρωποτάτων πόλεων οὔσα (= εἰ καὶ ἦν) δυνατωτάτη ἐν τῇ Ἑλλάδι ἐφάνη.

§ 139. Ἡ παραθετική μετοχή, τῆς ὁποίας τὸ ὑποκείμενον δὲν ἀνήκει εἰς τὴν κυρίαν πρότασιν, λέγεται ἀπόλυτος. Τίθεται δὲ ἡ ἀπόλυτος μετοχή α') κατὰ γενικὴν (γενικὴ ἀπόλυτος) π. χ. θεοῦ θέλοντος (= ἄν θεὸς θέλῃ) οὐδὲν ἰσχύει φόβος· β') κατ' αἰτιατικὴν πτώσιν (αἰτιατικὴ ἀπόλυτος) 1) τῶν ἀπροσώπων ῥημάτων π. χ. οὐδεὶς τὸ μεῖζον κακὸν αἰρήσεται, ἐξόν (εἰ καὶ ἐξεστί) τὸ ἔλαττον· 2) σπανίως προσωπικοῦ ῥήματος μετὰ τοῦ ὡς ἢ ὡσπερ π. χ. τοὺς υἱεὺς οἱ πατέρες ἀπὸ πονηρῶν ἀνθρώπων εἴργουσι. ὡς τὴν μὲν τῶν χρηστῶν ὀμιλίαν ἄσκησιν οὔσαν τῆς ἀρετῆς, τὴν δὲ τῶν πονηρῶν κατάλυσιν.

ΣΗΜ. Μετὰ τῆς παραθετικῆς μετοχῆς συνάπτονται πολλὰκις μόρια πρὸς ἀκριβέστερον προσδιορισμὸν τῆς ἐννοίας αὐτῆς· π. χ. μετὰ τῆς χρονικῆς τὸ ἄμα, εὐθύς, μεταξύ, μετὰ τῆς αἰτιολογικῆς τὸ ἅτε, ὡς, οἷα, μετὰ τῆς ἐναντιωματικῆς τὸ καὶ ἢ καίπερ.

Ἡ μετοχὴ μετὰ τοῦ ἄν.

§ 140. Ἡ μετοχὴ μετὰ τοῦ ἄν περιέχει τὴν ἐννοίαν τῆς εὐκτικῆς μετὰ τοῦ ἄν ἢ τῆς ὀριστικῆς ἱστορικοῦ χρόνου μετὰ τοῦ ἄν π. χ. εἰ ἐνόρῃς τινα πόρον καὶ ἀπ' ἐμοῦ ἄν προσγεγόμενον (= εἰ ἐνόρῃς ὅτι πόρος τις καὶ ἀπ' ἐμοῦ ἄν προσγένοιτο).

γ') Τὰ εἰς -τος καὶ -τέος ῥηματικά.

§ 141. Τὰ εἰς -τος ῥηματικά σημαίνουσι ἢ ὅ,τι καὶ ἡ μετοχὴ τοῦ παθ. παρακειμένου ἢ τὸ δυνατόν ἢ ἄξιον νὰ πάθῃ τὸ ὑπὸ τοῦ ῥήματος σημαίνόμενον π. χ. λυτός = λελυμένος, ἀκρατος (= οὐ κεκραμένος), ἀλωτός (= δυνατός ἀλῶναι).

ΣΗΜ. Τινὰ τῶν εἰς -τος ἔχουσι καὶ ἐνεργητικὴν σημασίαν π. χ. ἀπρακτος = μὴδὲν πράξας, ἀστράτευτος κτλ.

§ 142. Τὰ εἰς -τος τίθενται ὡς κατηγορούμενα καὶ ἐπιθετικοὶ προσδιορισμοί. Τινὰ δὲ τίθενται κατ' οὐδέτερον γένος μετὰ τοῦ ἐστὶ καὶ ἀποτελοῦσιν ἀπρόσωπον ἔκφρασιν π. χ. οὐ βιωτόν μοι ἐστίν — οὐ δυνατόν μοι ἐστὶ ζῆν.

§ 143. Τὰ εἰς -τέος ῥηματικά σημαίνουσι τὸν ἐφείλοντα νὰ πάθῃ

τὸ ὑπὸ τοῦ ῥήματος σημερινόμενον. Τίθενται δὲ α') ὡς καὶ τὰ ἄλλα ἐπίθετα· π. χ. οὐ πρό γε τῆς ἀληθείας τιμητός ὁ ἀνὴρ· β') ἀπροσώπως, τίθενται δηλ. κατ' οὐδέτερον γένος μετὰ τοῦ ἐστί (ἢ νοουμένου τοῦ ἐστί) καὶ ἰσοδυναμοῦσι μὲ τὸ δεῖ καὶ ἀπαρέμφατον· π. χ. ποιητέον ἐστί ταῦτα=δεῖ ποιεῖν ἢ ποιῆσαι ταῦτα. Ἐπὶ τῆς ἀπροσώπου συντάξεως τὸ πρόσωπον, ὅπερ ὀφείλει νὰ πράξῃ τὴν πράξιν, τίθεται κατὰ δοτικὴν (σπανίως κατ' αἰτιατικὴν), τὸ δὲ ἀντικείμενον καθ' ἣν πτώσιν ἀπαιτεῖ τὸ ῥῆμα, ἐκ τοῦ ὁποίου τὸ εἰς -τέον παράγεται· π. χ. τὸν θάνατον ἡμῶν μετ' εὐδοξίας αἰρετέον ἐστίν. — Μεθεκτέον τῶν πραγμάτων πλείοσι (=δεῖ πλείονας μετέχειν τῶν πραγμάτων)· — τὸν βουλούμενον εὐδαίμονα εἶναι σωφροσύνην μὲν διωκτέον καὶ ἀσκητέον, ἀκολασίαν δὲ φευκτέον.

Ε'. Περὶ τῶν προθέσεων.

§ 144. Αἱ προθέσεις λαμβάνονται διττῶς α') ἐν συντάξει μετὰ πτώσεως· π. χ. σὺν θεῷ, ἐξ ἀγορᾶς· β') ἐν συνθέσει· π. χ. συνάγω, ἐξ-έρχομαι.

ΣΗΜ. Ἡ ἐνεκα, ἄχρι, μέχρι, ἄνευ, καὶ ὡς εὐρηται μόνον ἐν συντάξει καὶ λέγονται καταχρηστικά.

§ 145. Ἐκ τῶν προθέσεων ἄλλαι μὲν συντάσσονται μετὰ μιᾶς πτώσεως (μονόπτωτοι), ἄλλαι μετὰ δύο πτώσεων (δίπτωτοι), ἄλλαι μετὰ τριῶν πτώσεων (τρίπτωτοι).

1. Μονόπτωτοι μετὰ γενικῆς συντασσόμεναι.

§ 146. Μετὰ γενικῆς μόνον συντάσσονται ἡ ἀντί, ἀπό, ἐκ, πρό, ἄνευ, ἐνεκα, ἄχρι καὶ μέχρι.

α') Ἡ ἀντί ἐν συντάξει σημαίνει ἀντικατάστασιν· π. χ. Ξενοφῶν ἠρέθη ἄρχων ἀντί Προξένου. Ἐν συνθέσει σημαίνει 1) ἀπέναντι· π. χ. ἀντιμέτωπος· 2) ἐναντίον· π. χ. ἀντιπράττω· 3) ἀντικατάστασιν· π. χ. ἀντικαθίστημι· 4) ἀμοιβασιότητα· π. χ. ἀντιπειῶ.

β') ἡ ἀπό ἐν συντάξει σημαίνει ἀρχήν, κίνησιν καὶ ἀπομάκρυνσιν ἀπὸ τινος· π. χ. Κύρος ὤρματο ἀπὸ Σάρδεων. Χρονικῶς ἀπὸ ταύτης τῆς ἡμέρας.—Μεταφορικῶς 1) εἰς δῆλωσιν ἐμμέσου

καταγωγῆς· π. χ. οἱ ἀπ' Ἑρακλέους· 2) εἰς δῆλωσιν τοῦ ὄργα-
νου καὶ τοῦ τρόπου· π. χ. ἀπὸ τῶν ἡμετέρων συμμάχων πολε-
μει ἡμῖν.—ἀπὸ ταυτομάτου (=ταυτομάτως) 3) εἰς δῆλωσιν
αἰτίας· π. χ. ἀπὸ τούτου τοῦ τολμήματος ἐπληρέθη. Ἐν συνθέ-
σει σημαίνει 1) ἀπομάκρυνσιν· π. χ. ἀπειργῶ· 2) ὀπίσω, ἐξ οὗ
προκύπτει ἡ σημασία τοῦ ὀφειλομένου εἰς τ ἀποδίδωμι, ἀπαιτῶ,
ἀπολαμβάνω· 3) ἐπίτασιν· π. χ. ἀπεργάζομαι.

γ') ἡ ἐκ ἐν συντάξει σημαίνει κίνησιν ἐκ τῶν ἔνδον ἢ τῶν
ἐγγυτάτω τινός· π. χ. τὰ ἐκ τῆς γῆς φυόμενα· — ἐξ ἀγορᾶς
ἔρχομαι. Χρονικῶς : ἐκ παιδός. Μεταφορικῶς εἰς δῆλωσιν 1)
ἀμέσου καταγωγῆς· π. χ. οἱ ἐξ Ἑρακλέους (= οἱ παῖδες
τοῦ Ἑρακλέους)· 2) τῆς αἰτίας· π. χ. κακῶς ἔχει ἐκ τοῦ τραύ-
ματος. Ἐν συνθέσει σημαίνει 1) ἔξω· π. χ. ἐκβάλλω· 2) ἐπί-
τασιν· π. χ. ἐκμανθάνω.

δ') ἡ πρὸ καὶ ἐν συντάξει καὶ ἐν συνθέσει σημαίνει ἔμπρο-
σθεν, πρότερον, ὑπεράσπισιν καὶ προτίμησιν· π. χ. τὰ πρὸ
ποδῶν, προτάσσω, πρὸ μεσημβρίας, προεῖπον, μάχομαι πρὸ
παιδῶν (=ὑπὲρ παίδων), αἰροῦμαι πρὸ δουλείας θάνατον.

ε') ἡ ἄνευ σημαίνει χωρισμὸν (ἀντίθετος εἶνε ἢ σὺν μετὰ
δοτικῆς καὶ ἡ μετὰ μετὰ γενικῆς)· π. χ. ἄνευ σοῦ.

ς') ἡ ἔνεκα (σπανίως ἔνεκεν) μετὰ γενικῆς σημαίνει τὸ
ἀναγκαστικὸν αἴτιον καὶ συνηθέστερον τὸ τελικὸν αἴτιον. Τίθε-
ται δὲ συνήθως τὸ ἔνεκα μετὰ τὴν γενικὴν.

ζ') ἡ ἄχρι καὶ ἡ μέχρι μετὰ γενικῆς σημαίνει τὸ τέρμα
τοπικῶς καὶ χρονικῶς· π. χ. μέχρι θαλάσσης· μέχρι ἑσπέρας.

2. Μονόπτωτοι μετὰ δοτικῆς συντασσόμενοι.

§ 147. Μετὰ δοτικῆς μόνον συντάσσονται ἡ ἐν καὶ ἡ σὺν
ἢ ἔνν.

α') ἡ ἐν ἐν συντάξει μετὰ δοτικῆς σημαίνει 1) τὴν ἐν τόπω
στάσιν· π. χ. ἐν Ἀθήναις· 2) τὸ ἐνώπιον ἢ μεταξὺ (μετὰ πληθ.
ἀριθμοῦ ἢ μετὰ περιληπτικῶν)· π. χ. ὄχληρόν ἐστιν ἐν κείois
ἀνῆς γέρον· 3) χρόνον· π. χ. ἐν ἑβδομήκοντα ἔτεσιν οὐδ' ἂν

εἰς λάθοι πονηρός ὢν· 4) τὸ ὄργανον ἢ τὸν τρόπον· π. χ. ἐν λόγοις (=διὰ λόγων) πείθω. Ἐν συνθέσει σημαίνει ἐντός· π. χ. ἐμπίπτω.

ΣΗΜ. Ἡ ἐν εὐρηται μετὰ γενικῆς κατ' ἔλλειψιν τοῦ οἴκφ π. χ. ἐν παιδοτρίβω. Συνιθέστερον εἶνε τὸ ἐν "Αἰδοῦ.

β') ἢ σὺν καὶ ἐν συντάξει καὶ ἐν συνθέσει σημαίνει ὁμοῦ.

3. Προθέσεις μονόπτωτοι μετ' αἰτιατικῆς συντασσόμεναι.

§ 148. Μετ' αἰτιατικῆς μόνον συντάσσονται ἢ εἰς (ἢ ἐς), ὡς καὶ ἀνά.

α') Ἡ εἰς μετ' αἰτιατικῆς σημαίνει 1) διεύθυνσιν εἰς τὰ ἔνδον ἢ τὰ ἐγγυτάτω τινός· π. χ. εἰσέβαλον εἰς τὴν Ἀττικὴν· 2) τὸ ὄριον, μέχρι τοῦ ὁποίου φθάνει τι· π. χ. ἐκ κεφαλῆς ἐς ἄκρουσ πάδας (=μέχρι τοῦ ἄκρου τῶν ποδῶν). τέθραμμαι εἰς πολυσαρκίαν (=μέχρι πολυσαρκίας)· — διέφθειρεν εἰς ἑπτακοσίους (= μέχρι ἑπτακοσίων, ὡς ἔγγιστα ἑπτακοσίουσ). 3) ἀναφοράν· π. χ. εὐδοκιμώτατος εἰς σοφίαν· 4) σκοπόν· π. χ. καλῶ τινα εἰς συμβουλήν. Ἐν συνθέσει σημαίνει τὸ ἐντός· π. χ. εἰσέρχομαι εἰσπλέω.

β') ἢ ὡς τίθεται μόνον μετ' αἰτιατικῆς προσώπου ἀντὶ τῆς πρὸς εἰς δῆλωσιν κινήσεως· π. χ. πορεύεται ὡς βασιλεῖα.

γ') ἢ ἀνά μετ' αἰτιατικῆς σημαίνει 1) διεύθυνσιν πρὸς τὰ ἄνω· π. χ. ἀνά τὸν ποταμὸν πλέω (=πρὸς τὰ ἄνω τοῦ ποταμοῦ). 2) δικνομήν· π. χ. ἀνά τέσσαρας. Ἐν συνθέσει σημαίνει 1) ἐπάνω· π. χ. ἀραβαίνω· 2) ὀπίσω· ἀναστρέφω· 3) πάλιν ἀναζῶ· 4) ἐπίτασιν· π. χ. ἀραβοῶ. ἀραστεράζω.

4 Προθέσεις δίπτωτοι μετὰ γενικῆς καὶ αἰτιατικῆς συντασσόμεναι.

§ 149. Προθέσεις μετὰ γενικῆς καὶ αἰτιατικῆς συντασσόμεναι εἶνε ἢ διὰ, κατὰ, μετὰ, ὑπέρ.

α') ἢ διὰ μετὰ γενικῆς σημαίνει διὰ μέσου· 1) τοπικῶς· π. χ. διὰ τῆς ἀγορᾶς πορεύεται· 2) χρονικῶς· π. χ. Μεσσήνην κατοικίζουσι διὰ τετρακοσίων ἐτῶν (μετὰ διάστημα τετρακοσίων ἐτῶν)· 3) μεταφορικῶς εἰς δῆλωσιν τοῦ ὄργανου καὶ τοῦ τρόπου· π. χ. ἔλεγε δι' ἑρμηνέως· — διὰ τάχους = ταχέως. Μετ' αἰτια-

τικῆς σημαίνει αἰτίαν· π. χ. ἐτετίμητο ὑπὸ Κύρου δι' εὐνοίαν.
 Ἐν συνθέσει σημαίνει 1) διὰ μέσου· π. χ. διέρχομαι· 2) χωρισμόν· π.χ. δύστημι, διαφέρομαι· 3) ἐπίτασιν· π. χ. διαφθείρω.

β') Ἡ κατὰ μετὰ γενικῆς σημαίνει 1) κίνησιν ἀπὸ τινος πρὸς τὰ κάτω· π. χ. ἤλαντο κατὰ τῆς πέτρας (=ἀπὸ τῆς πέτρας κάτω)· 2) κίνησιν πρὸς τι κάτω κείμενον· π. χ. μύρον κατὰ τῆς κεφαλῆς καταχέω. Ἐκ τῆς σημασίας ταύτης προκύπτει ἡ σημασία τοῦ ἐναντίον καὶ ἡ τῆς ἀναφορᾶς· π. χ. λέγω κατὰ τιος. Μετ' αἰτιατικῆς σημαίνει 1) κίνησιν· τὸ πλοῖον κατὰ τὸν ποταμὸν φέρεται (=πρὸς τὰ κάτω τοῦ ποταμοῦ)· 2) ἀπέναντι· π.χ. οἱ κατὰ τοὺς Ἑλληνας τεταγμένοι· 3) χρόνον· π. χ. οἱ καθ' ἡμᾶς (=οἱ σύγχρονοι ἡμῶν)· 4) συμφωνίαν· π.χ. κατὰ τὸν νόμον· 5) τρόπον· π. χ. κατὰ σποιδῆν (=ἐσπευσμένως)· 6) χωρισμόν· κατὰ ἔθνη· 7) ἀναφοράν· π. χ. ἀδύνατος κατὰ τὸ σῶμα. Ἐν συνθέσει σημαίνει 1) κάτω· π. χ. καταβαίνω· 2) ἐναντίον· π.χ. καταγελῶ τιος· 3) ἐπίτασιν· π.χ. κατέφαγεν.

γ') Ἡ μετὰ μετὰ γενικῆς σημαίνει ὁμοῦ, μετ' αἰτιατικῆς σημαίνει ὕστερον· π. χ. μετὰ σοῦ, μετὰ μεσημβρίας. Ἐν συνθέσει σημαίνει· 1) μετοχὴν· π. χ. μετέχωρ· 2) μεταβολήν· π.χ. μεταβάλλω, μετατίθημι.

δ') Ἡ ὑπὲρ μετὰ γενικῆς σημαίνει· 1) ὑπεράνω π.χ. ὁ Θεὸς ἔθηκε τὸν ἥλιον ὑπὲρ γῆς· 2) πρὸς ὑπεράσπισιν ἢ πρὸς χάριν· π. χ. μάχομαι ὑπὲρ τῆς πατρίδος. Μετ' αἰτιατικῆς σημαίνει ὑπεράνω καὶ πέραν, πέρα· 1) τοπικῶς· π. χ. οἱ ὑπὲρ Ἑλλησπορτον οἰκοῦντες (=οἱ πέραν τοῦ Ἑλλησπ.)· 2) χρονικῶς· π.χ. ὑπὲρ τὰ πενήτηντα ἔτη· 3) μεταφορικῶς· π. χ. ὑπὲρ δύναμιν (=πέρα τῆς δυνάμεως). Ἐν συνθέσει σημαίνει· 1) ὑπεράνω καὶ πέραν· π.χ. ὑπερβαίνω, 2) ὑπερβολήν· π.χ. ὑπέρδειος· 3) ὑπεράσπισιν· π.χ. ὑπερμαχῶ τιος.

5. Προθέσεις τρίπτωτοι μετὰ γενικῆς, δοτικῆς καὶ αἰτιατικῆς συντασσόμεναι.

§ 150. Προθέσεις τρίπτωτοι εἶναι ἡ περὶ, ἡ ἀμφι, ἡ παρά, ἡ πρὸς, ἡ ἐπι, ἡ ὑπό.

α') Ἡ περὶ μετὰ γενικῆς σημαίνει ἀναφοράν (ἡ κοινὴ γλῶσσα

μεταχειρίζεται τὴν διὰ μετ' αἰτ.)· π.χ. ὁ κακῶς δικονοηθεὶς περὶ τῶν οἰκείων, οὐδέποτε καλῶς βουλευσεται περὶ τῶν ἀλλοτριῶν. Μετὰ δοτικῆς σημαίνει περίξ· π.χ. στρεπτούς εἶχον περὶ τοῖς τραχήλοις. Μετ' αἰτιατικῆς σημαίνει· 1) περίξ· π.χ. ἔθεντο τὰ ἔπλα περὶ τὴν σκητὴν· 2) περίπου· π.χ. περὶ τοὺς ἑκατόν· 3) ἀναφορὰν· π.χ. ἔμπειρος περὶ τὰ πολεμικά· Ἐν συνθέσει σημαίνει· 1) περίξ· π.χ. περιτειχίζω· 2) ὑπεροχὴν καὶ ἐπίτασιν· π.χ. περιγίγνομαι, περιχαρής.

β') Ἡ ἀμφὶ ἐν τῷ πεζῷ λόγῳ σπανίως εὐρηταὶ μετὰ γενικῆς καὶ αἰτιατικῆς συντεταγμένη ἀντὶ τῆς περι. Ἐν συνθέσει σημαίνει περίξ ἢ ἀπὸ τὰ δύο μέρη· π.χ. ἀφιέρνυμι, ἀμφίρρυτος, ἀμφίστομος.

γ') Ἡ παρὰ μετὰ γενικῆς σημαίνει ἐκ μέρους· π.χ. ἔρχομαι παρὰ βασιλείως. Μετὰ δοτικῆς προσώπου σημαίνει πλησίον· π.χ. οὐ παρὰ μητρὶ σιτοῦνται οἱ παῖδες. Μετ' αἰτιατικῆς σημαίνει 1) κίνησιν πρὸς πρόσωπον· π.χ. πορεύομαι παρὰ βασιλέα· 2) πλησίον καὶ παραλλήλως (ἐπὶ πραγμάτων)· π.χ. ὁ παρὰ θάλατταν περίπατος ἤδιστος· 3) χρόνον· π.χ. δόλιον ἄνδρα φεῦγε παρ' ὄλον τὸν βίον· 4) ἐναντίον· π.χ. παρὰ τοὺς νόμους. Ἐν συνθέσει σημαίνει 1) πλησίον· π.χ. παρακάθημαι, παραπλέω· 2) πλαγίως καὶ οὐκ ὀρθῶς· παρορῶ, παρακούω.

δ') Ἡ πρὸς μετὰ γενικῆς σημαίνει ἐκ μέρους· 1) τοπικῶς· π.χ. Χαλκίς πρὸς τῆς Βοιωτίας κείται (=ἐκ τοῦ μέρους τῆς Βοιωτίας)· 2) μεταφορικῶς εἰς δήλωσιν τοῦ ποιητικοῦ αἰτίου· π.χ. πρὸς πάντων (ὑφ' ἀπάντων) ὁμολογεῖται· καὶ κηταγωγῆς· π.χ. πρὸς πατρός· Ἀλκμεωνιδῶν ἦν. Μετὰ δοτικῆς σημαίνει πλησίον· π.χ. οἱ ποταμοὶ πρὸς ταῖς πηγαῖς οὐ μεγάλοι εἰσίν. Ἐκ τῆς σημασίας τοῦ πλησίον προκύπτει ἡ σημασία τῆς προσθήκης· π.χ. πρὸς τούτοις μανθάνουσι καὶ τοξεύειν. Μετ' αἰτιατικῆς σημαίνει 1) διεύθυνσιν· π.χ. πρὸς νότον· 2) ἀναφορὰν· π.χ. Σωκράτης ἦν πρὸς ψῦχος κερταρικώτατος· 3) σκοπόν· π.χ. παντοδαπὰ εὐρηταὶ ταῖς πόλεσι πρὸς φολακίην. Ἐν συνθέσει σημαίνει 1) διεύθυνσιν· π.χ. προσάγω· 2) πλησίον· π.χ. προσοικῶ τινι· 3) προσθήκην· π.χ. προσκτῶμαι.

ε') Ἡ ἐπὶ μετὰ γενικῆς σημαίνει ἐπάνω· π. χ. πᾶς ὁ τ' ἐπὶ γῆς καὶ ὁ ὑπὸ γῆς χρυσὸς ἀρετῆς οὐκ ἀντάξιος. Πολλάκις σημαίνει χρόνον· π. χ. ἐπὶ Κέκροπος. Μετὰ δοτικῆς σημαίνει συνήθως 1) πλησίον· π. χ. πόλις ἐπὶ τῇ θαλάσῃ· 2) κατόπιν· π. χ. Χρυσάντας μὲν δὴ οὕτως εἶπεν, ἀνέστη δ' ἐπ' αὐτῷ (=κατόπιν αὐτοῦ) Φερζύλας· 3) προσθήκην· π. χ. κάρδαμον ἔχουσιν ἐπὶ τῷ σίτῳ (=πρὸς τῷ σίτῳ)· 4) αἰτίαν· π. χ. χαίρειν ἐπ' αἰσχυραῖς ἡδοναῖς οὐ δεῖ ποτε· 5) σκοπόν· ἐπὶ τῷ κερδαίνειν πᾶν ἂν οὗτος ποιήσειε. Μετ' αἰτιατικῆς σημαίνει 1) κίνησιν (ἐπάνω) π. χ. ἀνέβησαν ἐπὶ τοὺς ἵππους· 2) ἔκτασιν τοπικὴν ἢ χρονικὴν· π. χ. τὸ ὄμμα δύναται ἐπὶ πολλὰ στάδια δικνεῖσθαι· ἐπὶ τρεῖς ἡμέρας· 3) σκοπόν· π. χ. ἴτω τις ἐφ' ὕδρω.—Ἐν συνθέσει σημαίνει 1) ἐπάνω· π. χ. ἐπιτίθημι· 2) ἐναντίον· π. χ. ἐπιστρατεύω, ἐφορμῶ· 3) κατόπιν· π. χ. οἱ ἐπιγιγνώμενοι.

ς) Ἡ ὑπὸ μετὰ γενικῆς σημαίνει ὑποκάτω· π. χ. ὁ ὑπὸ γῆς χρυσός. Ἐκ τῆς σημασίας τοῦ ὑποκάτω προκύπτει ἡ σημασία τοῦ ποιητικοῦ καὶ τοῦ ἀναγκαστικοῦ αἰτίου· π. χ. ἀπέθανεν ὑπὸ Νικάνδρου—οὐ δύναται σιγᾶν ὑπὸ τῆς ἡδονῆς. Μετὰ δοτικῆς καὶ αἰτιατικῆς σημαίνει ὁμοίως ὑποκάτω, μετὰ δοτικῆς μὲν ἐπὶ στάσεως, μετ' αἰτιατικῆς δὲ ἐπὶ κινήσεως· π. χ. κάθημαι ὑπὸ τῷ δένδρῳ—ἀπῆλθον ὑπὸ τὰ δένδρα. Καὶ ἐν συνθέσει σημαίνει ὑποκάτω. Ἐκ δὲ τῆς σημασίας τοῦ ὑποκάτω προκύπτει ἡ σημασία τοῦ πλαγίως, λάθρα, ἀνεπισθήτως, ὀλίγον· π. χ. ὑφέρπω, ὑποπέμπω, ὑποπίνω (κοινῶς κουτσοπίνω), ὑπόπικρος (=πικρούτσικος), ὑπέρυθρος (=κοκκινωπός), ὑπομέλας.

§ 151. Ὡς προθέσεις μετὰ γενικῆς συντασσόμεναι λαμβάνονται καὶ πολλὰ ἐπιρρήματα, οἷον τὸ ἐγγύω, πλησίον, εἴσω, ἔξω, ἐκτός, ἐντός, ἐμπροσθεν, ὀπισθεν, ἐναντίον, καταρτηκρῆ, εὐθύ (=κατ' εὐθείαν πρὸς...), μεταξὺ, πέραν, πέρα, πλήρ, χάρις, χωρίς.

Γ'. Περὶ τῶν ἀρνητικῶν μορίων.

§ 152. Τὰ ἀρνητικὰ μόρια εἶνε δύο, τὸ οὐ καὶ τὸ μή. Ταῦτα διαφέρουσιν ἀλλήλων ἐν γένει, καθ' ὅτι διὰ μὲν τοῦ οὐ ἀρνεῖται

τις τι, διὰ δὲ τοῦ μὴ ἀποκρούει τις τὴν πραγματοποίησίν τινος π. χ. οὐκ ἔστι ταῦτα.—μὴ γένοιτο ταῦτα.

§ 153. Τὸ οὐ τίθεται εἰς τὰς ἀνεξαρτήτους προτάσεις, αἵτινες σημαίνουν κρίσιν περὶ τινος· π. χ. οὐκ ἔστι ταῦτα.—οὐκ ἂν γένοιτο ταῦτα. Τὸ μὴ τίθεται εἰς τὰς ἀνεξαρτήτους προτάσεις, αἵτινες σημαίνουν ἐπιθυμίαν· π. χ. μὴ γένοιτο.—μὴ λέγε.—μὴ φοβώμεθα.

§ 154. Εἰς τὰς ἐξηρητημένας προτάσεις τίθεται τὸ μὴ εἰς τὰς ὑποθετικὰς καὶ τελικὰς, τὸ δὲ οὐ εἰς τὰς ἄλλας. Εἰς τὰς ὑποθετικὰς ἀνήκουσι καὶ αἱ χρονικαὶ καὶ αἱ ἀναφορικαί, αἵτινες περιέχουσιν ἔννοιαν ὑποθετικὴν· εἰς δὲ τὰς τελικὰς ἀνήκουσι καὶ αἱ διὰ τοῦ ὅπως καὶ ὀριστικῆς μέλλοντος ἐκφερόμεναι καὶ αἱ ἀναφορικαὶ αἱ σημαίνουσαι σκοπόν.

ΣΗΜ. Ἐνίοτε τίθεται οὐ ἀντὶ μὴ, ὅταν τὸ οὐ εἶνε συνημμένον οὕτω στενωῶ· μετὰ τινος λέξεως, ὥστε ἀποτελεῖ μετ' αὐτῆς μίαν ἔννοιαν· π. χ. εἰ οὐ πολλοὶ (=ὀλίγοι) ἦσαν.—εἰ οὐκ εἴς (=εἰ κωλύεις).

§ 155. Μετὰ τοῦ τελικοῦ ἀπαρεμφάτου τίθεται τὸ μὴ, μετὰ τοῦ εἰδικοῦ τίθεται συνήθως τὸ οὐ, ἐνίοτε δὲ τὸ μὴ.

§ 156. Μετὰ τῆς μετοχῆς, τοῦ ἐπιθέτου καὶ τοῦ οὐσιαστικοῦ τίθεται τὸ μὴ, ὅταν ἡ ἔννοια εἶνε ὑποθετικὴ, ἄλλως τίθεται τὸ οὐ· π. χ. ἠδὲ τὸ ζῆν μὴ φθορῶσης τῆς τύχης (=ἐὰν μὴ φθονῆ ἢ τύχη).—ὁ μὴ ἰατρός (=ὅς ἂν μὴ ἰατρὸς ᾖ).

§ 157. Μετὰ ἀπλῶν ἄρνησιν δύνανται αἱ σύνθετοι (οὐδεῖς, οὐδαμῶς κτλ.) νὰ κεῖνται χωρὶς νὰ αἴρωσι τὴν πρώτην ἄρνησιν· μάλιστα δὲ τὰ ἀόριστα μεταβάλλονται εἰς τὰ ἀντίστοιχα ἀρνητικά· π. χ. οὐκ ἔστιν οὐδὲν κτῆμα κάλλιον φίλου.—Ἄνευ σοφίας οὐδεῖς οὐδέποτε εἰς οὐδὲν οὐδεὶς ἀξίος γενήσεται.

§ 158. Τὸ οὐ μὴ (=οὐ φόβος ἐστὶ μὴ) μεθ' ὑποτακτικῆς ἀόριστου (σπανίως ἐνεστώτος) ἢ μεθ' ὀριστικῆς μέλλοντος σημαίνει ἔντονον ἄρνησιν τοῦ μέλλοντος· π. χ. Ἔως ἂν ἐμπνέω, οὐ μὴ παύσωμαι φιλοσοφῶν.—τοιούτον ἐπιτήδειον οὐδένα μῆποτε εὐρήσω.

§ 159. Τὸ μὴ οὐ ἀντὶ τοῦ ἀπλοῦ μὴ τίθεται μετ' ἀπαρεμφάτου, ὅταν ἐξαρτᾶται ἐξ ἀρνητικῶν ἐκφράσεων· οὐ δύναμαι, οὐχ

οἶός τε εἰμι, οὐχ ὄσιόν ἐστιν, αἰσχροτόν (= οὐ καλόν) ἐστὶ κτλ. ἢ μετὰ ἀρνητικὰ ῥήματα ἀρροῦμαι, ἀντιλέγω, ὅταν κείνται ἐν ἀρνητικῇ προτάσει· π. χ. οὐ δύνάμην μὴ οὐχὶ μισεῖν τὸν ψευδόμενον·—οὐδεὶς πώποτε ἀντεῖπε μὴ οὐχὶ καλῶς ἔχειν τοὺς νόμους.

Ζ'. Περὶ συνδέσεως.

§ 160. Ἡ σύνδεσις τῶν προτάσεων γίνεται διττῶς, κατὰ παράταξιν καὶ ὑπόταξιν. Καὶ κατὰ παράταξιν μὲν σύνδεσις λέγεται, ὅταν πρότασις τις αὐθυπόστατος καὶ ἀνεξάρτητος παρατάσσεται εἰς ἄλλην διὰ συνδέσμου τινός· π. χ. κοινή ἢ τύχη καὶ τὸ μέλλον ἀόρατον. Καθ' ὑπόταξιν δὲ σύνδεσις λέγεται, ὅταν πρότασις τις ὑποτάσσεται εἰς ἄλλην, ἐξαρτωμένη ἐξ αὐτῆς καὶ χρησιμεύουσα ὡς συμπλήρωμα ἢ προσδιορισμὸς αὐτῆς· π.χ. κύνας τρέφεις, ἵνα σοὶ τοὺς λύκους ἀπὸ τῶν προβάτων ἀπερύκωσι.

§ 161. Ἡ καθ' ὑπόταξιν συνδεομένη πρότασις λέγεται ἐξηρητημένη ἢ ὑποτελής, ἢ δὲ πρότασις, μεθ' ἧς συνδέεται ἢ ἐξ ἧς ἐξαρτᾶται, λέγεται κυρία. Δύναται καὶ ἐξ ὑποτελοῦς νὰ ἐξαρτᾶται ἄλλη ὑποτελής, καὶ τότε ἐκείνη εἶνε κυρία ταύτης· π.χ. τούτους ἐβούλοτο ἐκποδῶν ποιήσασθαι, ἵνα βραδίως διαπραττοίτο, ἢ βούλοίτο.

§ 162. Αἱ κατὰ παράταξιν συνδεόμεναι προτάσεις εἶνε ἀνεξάρτητοι ἀπ' ἀλλήλων. Εἶνε δὲ ἡ κύριος ἢ ὑποτελεῖς εἰς ἄλλην.

§ 163. Κατὰ παράταξιν συνδέονται αἱ προτάσεις διὰ τῶν συμπλεκτικῶν, διαζευκτικῶν, ἐναντιωματικῶν συνδέσμων, διὰ τῶν συμπερασματικῶν (πλὴν τοῦ ὥστε, ὅστις συνδέει συνήθως καθ' ὑπόταξιν) καὶ διὰ τῶν αἰτιολογικοῦ γάρ. Καθ' ὑπόταξιν δὲ συνδέονται διὰ τῶν ἄλλων συνδέσμων καὶ διὰ τῶν ἀναφορικῶν ἀντωνυμιῶν καὶ ἐπιρρημάτων.

Συμπλεκτικοὶ σύνδεσμοι.

§ 164. Διὰ τῶν συμπλεκτικῶν συνδέονται προτάσεις καὶ μέρη προτάσεων.

α') διὰ τοῦ καὶ συνδέονται προτάσεις ἢ μέρη προτάσεων, διὰ τοῦ τὲ μόνον προτάσεις.

β') διὰ τοῦ *καὶ καὶ καὶ* τοῦ *τέ-καὶ* συνδέονται προτάσεις ἢ μέρη προτάσεων ἐμφαντικώτερον ἢ διὰ τοῦ ἀπλοῦ *καὶ* π. χ. *καὶ αὐτοὶ ἐμάχοντο καὶ τοῖς ἄλλοις παρεκελεύοντο καὶ κατὰ γῆν καὶ κατὰ θάλασσαν*.—*πεῖοί τε καὶ ἱππεῖς*.

ΣΗΜ. Ὁ *καὶ* πολλάκις εἶνε ἐπιδοτικός καὶ ἰσοδυναμεῖ μὲ τὸ *ἀκόμη καὶ* π. χ. *αὐτὰ γε ταῦτα καὶ οἱ θεοὶ πεπόνθασιν* (= *ἀκόμη καὶ οἱ θεοί*, δηλ. οὐ μόνον οἱ ἄνθρωποι, ἀλλὰ καὶ οἱ θεοί).

γ') διὰ τοῦ *καὶ οὐ* (μὴ) συνδέεται ἀποφατικὴ ἔννοια ἢ πρότασις μετὰ προηγουμένης καταφατικῆς π. χ. *ἄνδρες γεωργοὶ καὶ οὐ θαλάσσιοι*.—*ἀφικοῦ οἴκαδε καὶ μὴ ἄλλως ποιήσης*.

δ') διὰ τοῦ *οὐδὲ ἢ μηδὲ* συνδέεται ἔννοια ἢ πρότασις ἀποφατικὴ μετὰ προηγουμένης ἀποφατικῆς π. χ. *οὐ διώκω αὐτοὺς οὐδὲ κακῶς ποιῶ*.

ΣΗΜ. Τὸ *οὐδὲ ἢ μηδὲ* εἶνε πολλάκις ἐπιδοτικόν π. χ. πρὸς δύο *οὐδ'* Ἑρακλῆς δύναται.

ε') διὰ τοῦ *οὔτε*—*οὔτε ἢ μήτε*—*μήτε* συνδέονται δύο ἀποφατικαὶ ἔννοιαι ἢ προτάσεις, ὡς διὰ τοῦ *καὶ*—*καὶ* δύο καταφατικαί π. χ. *οὔτε ἡμεῖς οὔτε ἐκεῖνος δίκην οὔτε ἐδικασάμεθα οὔτε ἐφύγομεν*.

ς' διὰ τοῦ *οὔτε-τε ἢ μήτε-τε* συνδέεται καταφατικὴ πρότασις μετὰ προηγουμένης ἀποφατικῆς π. χ. *οὔτε τὰ χρήματα ἐξέτινον τοὺς τ' ἐναγεῖς κατήγαγον*.

ζ') Καὶ διὰ τοῦ *οὐ μόνον* — *ἀλλὰ καὶ* (οὐχ ὅπως — ἀλλὰ καί, οὐχ ὅτι—ἀλλὰ καί, οὐχ ὅπως ἢ μὴ ὅτι — ἀλλ' οὐδὲ) γίνεται συμπλοκή. Ἡ συμπλοκὴ α' τῆ εἶνε εὐχρηστος, ὅταν πρόκειται νὰ προστεθῇ εἰς τὴ προηγούμενον μεῖζόν τι π. χ. *τίς οὐκ ἀντήν πόλιν ἤλεσεν οὐ μόνον πολλῆς, ἀλλὰ καὶ ξέρος*.

2 Διαζευτικοὶ σύνδεσμοι.

§ 165. Διὰ τοῦ ἢ συνδέονται δύο διάφοροι ἔννοιαι ἢ προτάσεις, ὧν ἡ ἑτέρα ἀποκλείει τὴν ἑτέραν Ἐμφαντικώτερον γίνεται ἡ διάζευξις διὰ τοῦ *ἢ-ἢ* π. χ. *πλούσιος ἢ πένης*—*ἢ ζῆ ἢ τέθρηκε*. Διὰ τοῦ *εἴτε*,—*εἴτε, εἴαν τε*—*εἴαν τε*, γίνεται ἡ διάζευξις, ὅταν ὁ λέγων θέλῃ νὰ παραστήσῃ, ὅτι εἶνε ἀδιάφορος ἢ παραδοχὴ

τοῦ ἑνὸς ἢ τοῦ ἐτέρου τῶν διαζευγνυμένων μελῶν· π.χ. εἴτε *Λύσανδρος* εἴτε *ἄλλος τις* ἐμπειρότερος περὶ τὰ νευτικὰ βούλεται εἶναι οὐ κωλύω.

ΣΗΜ. Ὁ ἢ μετὰ τὰ συγκριτικά καὶ τὰ περιέχοντα ἔννοιαν συγκριτικὴν ἐτίθεται (*ἄλλος, ἕτερος, διάφορος, διπλάσιος* κτλ.) εἶνε συγκριτικός· π.χ. τοζότας πλείους ἢ τετρακισμυρίους.

3. Ἀντιθετικοὶ ἢ ἐναντιωματικοὶ σύνδεσμοι.

§ 166. α') Διὰ τοῦ δὲ σημαίνεται ἐλαφρὰ ἀντίθεσις. Συνήθως μετὰ τῆς προηγουμένης ἐννοίας ἢ προτάσεως κεῖται ὁ μὲν. π. χ. πρεσβύτερος μὲν Ἀρταξέρξης, νεώτερος δὲ Κύρος.

ΣΗΜ. Ὁ δὲ χρησιμεύει πολλάκις ἀπλῶς εἰς σύνδεσιν τῶν ἐπομένων μετὰ τῶν ἡγουμένων ἐπιμεταβάσεως τοῦ λόγου, καὶ λέγεται μεταβατικός.

β') διὰ τοῦ *ἀλλὰ* συνδέονται δύο ἔννοιαι ἢ προτάσεις ἀντιφατικαί, ὥστε, ὅταν τίθεται ἡ μία, ἡ ἐτέρα αἴρεται καὶ τάνάπαλιν. π.χ. *ἐκείθεν, ἀλλ' οὐκ ἐντεῦθεν*—*οὐκ ἠμφεσβήτει, ἀλλ' ὠμολόγει*. Πολλάκις τίθεται πρὸς εἰσχωγῶν προτροπῆς· π.χ. *ἀλλ' ἐπεσθε*.

γ') διὰ τοῦ *ἀλλὰ μὴν* γίνεται μετὰ βχσις εἰς τι νέον. π. χ. *ἀλλὰ μὴν* καὶ τάδε ἐποίει πρὸς τοὺς ἐπιτηθεῖους.

δ') τὸ οὐ μὴν *ἀλλὰ* (= ἄλλ' ὅμως) προῆλθεν ἐξ ἑλλείψεως ἐννοίας δυναμένης πολλάκις νὰ νοηθῆ ἕκ τῶν ἡγουμένων. π.χ. ὁ ἵππος πίπτει εἰς γόνατα καὶ μικροῦ κάκεινον ἐξετραχίλισεν. οὐ μὴν (δηλ. ἐξετραχίλισεν) *ἀλλ'* ἐπέμεινεν ὁ Κύρος.

4. Ὁ αἰτιολογικὸς γάρ.

§ 167. Διὰ τοῦ γάρ συνδέεται παρατακτικῶς μετὰ τῶν ἡγουμένων πρότασις περιέχουσα τὸν λόγον (τὴν αἰτίαν) αὐτῶν π.χ. μηδενὶ συμφορὰν ὀνειδίστης, *κοιρὴ γάρ ἢ τύχη* καὶ τὸ μέλλον ἀόρατον.

ΣΗΜ. Ὁ γάρ πολλάκις εἶνε ἐπεξηγηματικὸς ἢ διασαφητικὸς· δι' αὐτοῦ δηλ. εἰσάγεται πρότασις ἐπεξηγοῦσα τὰ ἡγούμενα· π.χ. δηλοῖ δὲ καὶ τότε τῶν παλαιῶν ἀσθένειαν. πρὸ γάρ (= δηλαδὴ) τῶν Τρωικῶν οὐδὲν φαίνεται κοινὸν ἐργασαμένη ἢ Ἑλλάς.

5. Συμπερασματικοὶ σύνδεσμοι.

§ 168. Διὰ τῶν συμπερασματικῶν συνδέσμων συνδέονται μετὰ τῶν ἠγουμένων προτάσεις σημαίνουσαι συμπέρασμα ἐξαγόμενον ἐκ τῶν ἠγουμένων· π.χ. τὸ στράτευμα ὁ σῖτος ἐπέλιπε· κρέα οὖν ἐσθίοντες διεγίγοντο.

ΣΗΜ. Τὸ τοιγάρτοι καὶ τοιγαροῦν (=διὰ τοῦτο βεβαίως) παριστᾷ τὸ συμπέρασμα ὡς στερεὰν πεποίθησιν τοῦ λέγοντος· π.χ. ὤφειτο δ' ἄρκειν πρὸς τὸ ἀρχικόν εἶναι τὸν μὲν καλῶς ποιῶντα ἐπαινεῖν, τὸν δὲ ἀδικῶντα μὴ ἐπαινεῖν· τοιγαροῦν αὐτῶ οἱ μὲν καλοὶ τε χἀγαθοὶ τῶν συνόντων εὖνοι ἦσαν, οἱ δὲ ἄθλιοι ἐπεβούλευον.

Διὰ τοῦ οὐκοῦν σημαίνεται συμπέρασμα καταφατικόν, διὰ τοῦ οὐκουν συμπέρασμα ἀποφατικόν· π.χ. οὐκοῦν ποιητέον ταῦτα (=λοιπὸν πρέπει νὰ πράξωμεν ταῦτα)· οὐκουν ποιητέον ταῦτα (=λοιπὸν δὲν πρέπει νὰ πράξωμεν ταῦτα).

